

รายงานการศึกษาของ
คณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร
ณ สาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างวันที่ ๒๕-๓๐ มีนาคม ๒๕๔๗

ระบบการจ้างงานในสาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่น

- การทำงานของแรงงานไทยในสาธารณรัฐเกาหลี
- กรณีศึกษาการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ
- นโยบายในการบริหารประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม และแรงงานของสาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่น

จัดทำโดย

คณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร

คำแถลง

นับตั้งแต่คณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร ได้เริ่มทำงานมาตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2544 มาจนถึงปัจจุบัน (2547) อย่างเข้าสู่งการทำงานปีที่ 4 นั้น

ในภาพรวมของการทำงานมุ่งเน้นไปที่ที่จะทำงานเสนอแนะด้านนโยบาย ตลอดทั้งการ ตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานราชการที่ให้บริการประชาชน ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงแรงงาน และกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความพยายามอย่างหนึ่งของคณะกรรมการการแรงงานชุดนี้ คือ การแก้ไขปัญหาการจัดส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศ โดยจัดทำเป็นรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร และเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์บริการการไปทำงานต่างประเทศ (one stop service for overseas employment) โดยกระทรวงแรงงานในขณะที่คณะกรรมการก็ยังยืนยันว่า จะต้องตั้งเป็นบริษัทกลางจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ (บจต.) (Thai work forces to overseas corporation - T.W.F.C) ซึ่งจะเป็นองค์กรกลางในการให้บริการครบวงจร

การเดินทางไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทยในแถบเอเชีย มีประเทศญี่ปุ่นและประเทศ เกาหลีใต้เป็นแหล่งขุดทองที่สำคัญ แต่ในขณะเดียวกันการหลอกลวงและการเก็บค่าหัวในอัตราแพงลิ่ว ตั้งแต่อัตรา 100,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท ยังเกิดขึ้นเป็นประจำ ในขณะที่คนไทยใน 2 ประเทศ ก็ประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย และกรณีล่าสุดที่สัมพันธ์กับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กรณี ความล่าช้าในการพิจารณาบริษัทจัดหางานไทย ในการส่งแรงงานไทยไปเกาหลีใต้ล่าช้ามาตั้งแต่ต้น ปี 2546 มาจนถึงปัจจุบัน ทำให้แรงงานไทยสูญเสียโอกาสไม่ต่ำกว่า 1,500 คน ทางคณะกรรมการ การแรงงาน จึงได้มีมติให้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 25-30 มีนาคม 2547 ที่ผ่านมา โดยมีผลการเดินทางได้พบเจรจากับผู้แทนฝ่ายรัฐและภาคเอกชนของทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งนำมาของความสัมพันธ์ที่ดีของทั้ง 2 ประเทศ ทางด้านแรงงานและเรื่องอื่น ๆ ตามรายละเอียดของรายงานการเดินทางฉบับนี้

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษาดูงานฉบับนี้ จะได้รับการเผยแพร่ไปทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นช่องทางหนึ่งในการมีส่วนช่วยให้แรงงานไทยไม่ถูกหลอกลวงไปทำงานในเกาหลีใต้และ ญี่ปุ่น และขณะเดียวกันนำกรณีศึกษาและประสบการณ์จากทั้ง 2 ประเทศ มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อประเทศไทยต่อไป.

(นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ)

ประธานคณะกรรมการการแรงงาน
สภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

จาก ประธานสภาผู้แทนราษฎร
(ฯพณฯ อุทัย พิมพ์ใจชน)

ในวาระงานของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21 เข้าสู่ปีที่ 4 ของการทำงาน ผมเองได้มีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของคณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร ชุดนี้ ตามจังหวะและโอกาส ทั้งในฐานะประธานของการเปิดการสัมมนาในเรื่องต่าง ๆ การจัดทำรายงานของคณะกรรมการที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรต่อคณะรัฐมนตรี รายงานการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ นับได้ว่าคณะกรรมการการแรงงานได้มีส่วนสำคัญต่อการทำงานในระบบรัฐสภา

และในโอกาสที่คณะกรรมการการแรงงาน ได้จัดทำรายงานการเดินทางไปศึกษาดูงาน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาแรงงานไทยในประเทศเกาหลีใต้และประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 25 - 30 มีนาคม 2547 ซึ่งเป็นรายงานที่มีความสำคัญทั้งด้านองค์ความรู้และแนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานไทย ทั้งที่กำลังจะเดินทางไปทำงานและประสบปัญหาอยู่ใน 2 ประเทศ จึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะเป็นข้อมูลของสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาสนับสนุนทางด้านการงบประมาณประจำปี และเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ร่วมกันทำงานในเชิงบูรณาการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนต่อไป

จึงขอขอบคุณคณะกรรมการ และขอชื่นชมการทำงานมา ณ โอกาสนี้.

(นายอุทัย พิมพ์ใจชน)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานรัฐสภา

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1	
ข้อมูลทั่วไปสาธารณรัฐเกาหลี	2
สถานการณ์การจ้างแรงงานต่างชาติในสาธารณรัฐเกาหลี	14
ส่วนที่ 2	
ข้อมูลทั่วไปประเทศญี่ปุ่น	28
สถานการณ์แรงงานทั่วไปในญี่ปุ่น	39
ระบบการฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น	62
ข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับ IMM JAPAN	79
ส่วนที่ 3	
ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	84
ส่วนที่ 4	
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก 1 และ 2	
- สาขาอาชีพที่เปิดอบรมในโครงการฝึกงานเทคนิค	
- เอกสารที่ต้องใช้ประกอบในการยื่นขอ C.O.E. (Certificate of Eligibility)	
เอกสารประกอบการพิจารณาของกระทรวงการต่างประเทศ	
- ข้อมูลการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของสาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่น	
หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ	
- นโยบายด้านเศรษฐกิจสังคมและแรงงาน และรายชื่อคณะรัฐมนตรี	

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปสาธารณรัฐเกาหลี
และสถานการณ์การจ้างงานแรงงานต่างชาติ

สาธารณรัฐเกาหลี
(The Republic of Korea)

1. ข้อมูลทั่วไป

<u>ที่ตั้ง</u>	ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของคาบสมุทรเกาหลี โดยมีเส้นขนานที่ 38 เหนือแบ่งกันระหว่างสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ)
<u>พื้นที่</u>	99,392 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 45 ของพื้นที่คาบสมุทรเกาหลี (เกาหลีเหนือ 122,762 ตารางกิโลเมตร)
<u>ประชากร</u>	47.6 ล้านคน (ค.ศ. 2002) (เกาหลีเหนือ 22.3 ล้านคน)
<u>เมืองหลวง</u>	กรุงโซล (Seoul)
<u>ภูมิอากาศ</u>	มี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว ระหว่างมิถุนายน - สิงหาคม เป็นช่วงที่ฝนตกชุกชุม อุณหภูมิโดยเฉลี่ย -5 C ในฤดูหนาว และ 33 C ในฤดูร้อน

2. ประวัติศาสตร์เกาหลี

เมื่อ 2300 ปีก่อนคริสต์ศักราช สมัยโคโซซอน เริ่มมีการรวมตัวของชุมชนเป็นนครรัฐ และช่วง 57 B.C.-668 A.D. กลายเป็นอาณาจักรใหญ่ 3 อาณาจักร ได้แก่ Goguryeo ซึ่งเป็นอาณาจักรที่ใหญ่ที่สุด ปกครองบริเวณที่เป็นเกาหลีเหนือปัจจุบัน Baekje อยู่ทางตอนกลางของคาบสมุทรเกาหลี และ Silla ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ ต่อมาในปี ค.ศ. 918 ราชวงศ์ Goryeo ได้ปกครองคาบสมุทรเกาหลีทั้งหมด ชื่อราชวงศ์ Goryeo เป็นที่มาของชื่อประเทศ Korea

ชาวเกาหลีต้องต่อสู้กับการรุกราน รวมทั้งการยึดครองจากอำนาจภายนอกตลอดมา อาทิ ถูกยึดครองโดยมองโกลเป็นเวลาเกือบร้อยปี (ค.ศ. 1231 - 1392) และตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1910 จนกระทั่งสิ้นสุดสงครามโลก ครั้งที่ 2 เมื่อเกาหลีหลุดพ้นจากการเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น ก็ได้ถูกแบ่งแยกออกเป็นสองส่วนที่อยู่ภายใต้การดูแลของสหรัฐ และอังกฤษ และส่วนที่อยู่ภายใต้การดูแลของจีนและรัสเซีย โดยใช้เส้นขนานที่ 38 เหนือ เป็นเส้นแบ่งแยกระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ โดยมีการตั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และสาธารณรัฐเกาหลี

3. การเมืองการปกครอง

สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย โดยแบ่งเป็น 9 จังหวัด และ 7 เขตการปกครอง (โซล ปูซาน อินชอน แทกู กวางจู แดซอน และอุซัน)

คณะกรรมการถ่ายภาพที่หน้าอาคารรัฐสภา
ของสาธารณรัฐเกาหลี

คณะกรรมการจัดงานด้านรัฐสภา
ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกในการเข้าเยี่ยมชมห้องประชุมรัฐสภา
ของสาธารณรัฐเกาหลี

ระบอบการเมืองการปกครองของเกาหลีใต้ แบ่งออกเป็น

3.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ

รัฐสภา (National Assembly) เป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ รัฐสภาเกาหลีใต้ มีรูปแบบเป็นสภาเดี่ยว ประกอบด้วยสมาชิก 273 คน โดยสมาชิก 2 ใน 3 หรือ 227 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรง และสมาชิกอีก 46 คน (Party List) มาจากการแต่งตั้งโดยจัดสรรตามสัดส่วนของพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้ง สมาชิกรัฐสภามีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี (การเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อ 13 เมษายน ค.ศ. 2000 การเลือกตั้งครั้งต่อไปจะมีขึ้นในปี 2004) สภาจะเลือกประธาน (Speaker) และรองประธาน (Vice-Speaker) จำนวน 2 คน

รัฐสภามีอำนาจตามรัฐธรรมนูญที่สามารถถอดถอนนายกรัฐมนตรี หากสมาชิก 1 ใน 3 เสนอขอ และสมาชิกสภาเสียงข้างมากเห็นชอบตามเสนอ สำหรับการถอดถอนประธานาธิบดี ต้องเสนอโดยเสียงข้างมาก และสมาชิกสภา 2 ใน 3 ให้ความเห็นชอบ

3.2 ฝ่ายบริหาร ประธานาธิบดีเกาหลีใต้ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี และไม่สามารถลงสมัครซ้ำ ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งประมุขของรัฐ หัวหน้ารัฐบาล และผู้บัญชาการทหารสูงสุด รวมทั้งมีอำนาจในการประกาศกฎอัยการศึก และมาตรการฉุกเฉิน ประธานาธิบดียังสามารถเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาได้ แต่ไม่มีอำนาจยุบสภา

นาย Roh Moo-hyun จากพรรค Millennium Democratic Party (MDP) ชนะการเลือกตั้งเมื่อ 19 ธันวาคม 2002 และเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดี คนที่ 16 ของเกาหลีใต้ เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2003 ต่อจากนาย Kim Dae-jung

ประธานาธิบดีเกาหลีใต้เป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี (โดยความเห็นชอบของรัฐสภา) นายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นรองประธานที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีบทบาทช่วยพิจารณานโยบายต่าง ๆ ของประเทศ และเข้าร่วมประชุมรัฐสภา

3.3 ฝ่ายตุลาการ

ประกอบด้วยศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งประธานศาลฎีกาด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา

นอกจากนี้ ยังมีศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และมีอำนาจพิจารณาว่ากฎหมายฉบับใดขัดต่อรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นโมฆะ รวมทั้งมีหน้าที่ตัดสินความถูกต้องด้านกฎหมายของการดำเนินการถอดถอนเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐ ได้แก่ ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี และผู้พิพากษา ตลอดจนมีอำนาจในการสั่งยุบพรรคการเมืองตามข้อเสนอของฝ่ายบริหาร หากพบว่ามีการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

3.4 พรรคการเมือง

ที่นั่งในสภาทั้งหมด ณ เดือนธันวาคม 2003 มี 272 ที่นั่ง ประกอบด้วยพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้แก่

คณะกรรมการเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์
ของสาธารณรัฐเกาหลี

- พรรค Grand National Party (GNP)
- พรรค Millennium Democratic Party (MDP)
- พรรค Uri Party (อดีตสมาชิกพรรค MDP ที่สนับสนุนประธานาธิบดี Roh Moo-hyun และแยกตัวออกจากพรรค MDP)
- พรรค United Liberal Democrat (ULD) และผู้สมัครอิสระ

4. วัฒนธรรม

4.1 ภาษา ชาวเกาหลีพูดและเขียนตัวอักษร Hangeul ซึ่งคิดค้นโดยกษัตริย์ Sejong ในปี ค.ศ. 1443

4.2 ศาสนา ชาวเกาหลีได้มีอิสระในการนับถือศาสนา โดยมีประชากรที่นับถือศาสนา ร้อยละ 54 ของประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 46 โปรเตสแตนต์ ร้อยละ 38 และคาทอลิก ร้อยละ 13 นอกจากนี้ลัทธิขงจื้อยังมีอิทธิพลต่อขนบประเพณีและความคิดในสังคมเกาหลี

4.3 การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้เกาหลีได้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว รัฐบาลเกาหลีได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างมาก โดยสัดส่วนการใช้งบประมาณด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7 ของ GDP การศึกษาภาคบังคับระดับประถม 6 ปี และจะใช้ภาคบังคับระดับมัธยม 3 ปี ในปี 2547 ประชากรมีอัตราการรู้หนังสือร้อยละ 98 ขณะนี้มีจำนวนมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยวิชาชีพ 173 แห่ง

4.4 กีฬา เกาหลีได้ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมประเทศโดยผ่านด้านกีฬาระหว่างประเทศอย่างมากนับตั้งแต่การเป็นเจ้าภาพกีฬาโอลิมปิกในปี ค.ศ. 1986 และเป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลกร่วมกับญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 2002

5. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสาธารณรัฐเกาหลี

ไทยและเกาหลีใต้ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระดับอัครราชทูตเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2501 และได้ยกระดับเป็นเอกอัครราชทูตเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2503 ความสัมพันธ์ทั่วไประหว่างไทยและเกาหลีใต้ ดำเนินมาอย่างราบรื่นตลอดมา ทั้งสองประเทศได้ส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ

5.1 ด้านการเมืองและความมั่นคง

ไทยได้ส่งกองกำลังทหารเข้าร่วมสงครามเกาหลีภายใต้กองกำลังสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1950 โดยได้ส่งกำลังทหารเข้าร่วมทั้งสิ้น 23 ผลัด กำลังพล 11,786 นาย เสียชีวิต 129 นาย ไทยยุติการส่งกำลังทหารไปเกาหลีใต้ในปี ค.ศ. 1972 เนื่องจากสถานการณ์คาบสมุทรเกาหลีมี

คณะกรรมการเข้าเยี่ยมชมคารวะเอกอัครราชทูตไทย
ประจำกรุงโซล และรับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับแรงงานไทย
ที่ทำงานอยู่สาธารณรัฐเกาหลี พร้อมทั้งมอบของที่ระลึก
ให้ท่านเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงโซล

เสถียรภาพ แต่ยังคงจัดส่งเจ้าหน้าที่หน่วยแยก ทบ.ไทย (Thai Honour Guard) ประจำกองบัญชาการสหประชาชาติ ณ กรุงโซล เพื่อให้การติดต่อทางทหารดำเนินต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันมีอนุสาวรีย์และศาลาไทยตั้งอยู่ที่เมืองโปซอน ซึ่งรัฐบาลเกาหลีใต้สร้างขึ้นเมื่อปี 1974 เพื่อเป็นเกียรติประวัติและระลึกถึงทหารไทยที่ได้เดินทางไปร่วมรบในสงครามเกาหลี ศาลาไทยออกแบบและสร้างโดยช่างเกาหลี และมีพระพุทธรูปที่ข้าราชการและคนไทยในเกาหลีนำมาประดิษฐานไว้เมื่อปี 1988 เพื่อให้คนทั่วไปที่เดินทางมาเยี่ยมชมได้สักการะบูชา ต่อมาในปี 1994-1995 ได้มีการปรับปรุงให้มีรูปแบบมาตรฐานของศิลปกรรมไทยอย่างแท้จริง และในปี 1996 องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญตราสัญลักษณ์งานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มาประดิษฐานที่หน้าบันศาลาไทยดังกล่าว

ไทยสนับสนุนกระบวนการปรองดองเพื่อนำไปสู่การรวมประเทศของเกาหลีทั้งสอง และสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลเกาหลีใต้ที่เน้นการติดต่อเกี่ยวพันเกาหลีเหนือ เพื่อลดความหวาดระแวงและความตึงเครียด

ไทยสามารถชักจูงเกาหลีเหนือเข้าเป็นสมาชิก ARF ลำดับที่ 23 ในการประชุมระดับรัฐมนตรี ARF ครั้งที่ 7 เมื่อกรกฎาคม 2000 ที่กรุงเทพฯ ได้สำเร็จ เปิดโอกาสให้เกาหลีเหนือสามารถหารือกับประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ในภูมิภาค

5.2 ด้านเศรษฐกิจ

ไทยและเกาหลีใต้มีความตกลงทางการค้าเมื่อปี 1961 และมีการประชุมกรรมาธิการร่วมทางการค้าระดับรัฐมนตรีการค้า (JTC) ตั้งแต่ปี 1975 เพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้า การลงทุนระหว่างกัน เมื่อปี 1998 ได้ตั้งคณะกรรมการร่วมไทย-เกาหลีใต้ และมีการประชุมครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ 20 มิถุนายน 2003 เพื่อกระชับความร่วมมือทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-เกาหลีใต้ ระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและหอการค้า และอุตสาหกรรมเกาหลีใต้ (KCCI)

ปัจจุบันเกาหลีใต้เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญ ที่มีมูลค่าการค้าสูงเป็นอันดับ 9 ของไทย โดยมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ปี 1999 มูลค่า 2.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 2000 มูลค่า 3.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 2001 มูลค่า 3.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 2002 มูลค่า 3.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกาหลีใต้เป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า เกาหลีใต้เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 14 และแหล่งนำเข้าอันดับที่ 8 ของไทย ในขณะที่ไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 18 และแหล่งนำเข้าอันดับที่ 22 ของเกาหลีใต้ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาเซียน ไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 5 (ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 1.12) รองจากอินโดนีเซีย (ร้อยละ 3.16) มาเลเซีย (ร้อยละ 2.9) สิงคโปร์ (ร้อยละ 2.1) และฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 1.28)

คณะกรรมการนิคมอุตสาหกรรมของที่ระลึกให้อัครราชทูตไทย
ที่ดูแลด้านแรงงาน พร้อมทั้งถ่ายรูปเป็นที่ระลึก
ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูตไทย

คณะกรรมการถ่ายภาพเป็นที่ระลึก
ทางขึ้นไปชมหอคอยไซล ของสาธารณรัฐเกาหลี

สินค้าออกของไทยมายังเกาหลีใต้ 10 รายการแรก ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องจักร ยางพารา น้ำตาล น้ำมัน อาหารทะเล เส้นใยประดิษฐ์ ไก่สด/แช่เย็นและแช่แข็ง ไม้ พลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก

เกาหลีใต้มีมาตรการที่ส่งผลกีดกันการนำเข้าสินค้าเกษตร โดยวิธีการเก็บภาษีนำเข้าสูง ห้ามนำเข้า หรือกำหนดโควตานำเข้าแบบมีเงื่อนไข ฯลฯ

ข้าว

เกาหลีใต้เริ่มนำเข้าข้าวตั้งแต่ปี 1995 เป็นต้นมาตามโควตาที่ได้ผูกพันไว้กับองค์การการค้าโลก และใช้วิธีการเปิดประมูล ในปี 2001 เกาหลีใต้นำเข้าข้าว จำนวน 142,520 ตัน แยกเป็น ข้าวเมล็ดสั้น 92,520 ตัน (จากจีน 70,000 ตัน และออสเตรเลีย 22,520 ตัน) ข้าวเมล็ดกลางจาก สหรัฐ 30,000 ตัน และข้าวเมล็ดยาวจากไทย 20,000 ตัน ซึ่งไม่ได้สัดส่วนกับประวัติการส่งออกข้าวของประเทศต่าง ๆ โดยไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุด (ปี 2001 ไทยส่งออกข้าวกว่า 7 ล้านตัน) ข้าวนำเข้ายังไม่อนุญาตให้จำหน่ายโดยตรงในท้องตลาด ต้องแปรรูปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารเท่านั้น

5.3 ด้านการท่องเที่ยว

ในแต่ละปีชาวเกาหลีใต้ร้อยละ 12 หรือ 6 ล้านคน เดินทางออกนอกประเทศเพื่อท่องเที่ยว โดยไทยอยู่ในอันดับที่ 4 ของประเทศที่ชาวเกาหลีใต้นิยมเดินทางไปมากที่สุด รองจากจีน ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ นักท่องเที่ยวเกาหลีใต้เดินทางไปไทยในอัตราเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2002 นักท่องเที่ยวเกาหลีใต้ที่เดินทางไปไทยประมาณ 7 แสนคน นักท่องเที่ยวเกาหลีใต้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวไทยมีกลุ่มสำคัญ เช่น กลุ่มฮันนี่มูนและกอล์ฟ

5.4 ด้านวัฒนธรรม การศึกษา กีฬา

ทั้งสองประเทศยังไม่มีข้อตกลงทางวัฒนธรรมระหว่างกัน แต่มีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือและกิจกรรมด้านวัฒนธรรม การศึกษา และกีฬาระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอทั้งภาครัฐและเอกชน ไทยและเกาหลีใต้ได้จัดทำพิธีสารว่าด้วยความร่วมมือด้านกีฬาเมื่อ 25 มกราคม 1993

5.5 ความตกลงระหว่างไทยและสาธารณรัฐเกาหลี

(1) Trade Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Republic of Korea - ลงนามเมื่อ 15 กันยายน 1961

คณะกรรมการเยี่ยมชมห้องประชุมคณะกรรมการ
ของสาธารณสุขเกาหลี และมอบของที่ระลึกให้กับ
เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐสภา

(2) Exchange of Notes constituting an Agreement between the Kingdom of Thailand and the Republic of Korea concerning the Operation of Korea Trade Centre in Bangkok - ลงนามเมื่อ 15 พฤษภาคม 1963

(3) Exchange of Notes between Thailand and the Republic of Korea concerning Visa and Visa Fee Exemptions - ลงนามเมื่อ 5 กันยายน 1967

(4) Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Republic of Korea for Air Services between and beyond Their Respective Territories - ลงนามเมื่อ 7 กรกฎาคม 1967

(5) Convention between the Kingdom of Thailand and the Republic of Korea for the Avoidance of Double Taxation with respect of Taxes on Income - ลงนามเมื่อ 26 สิงหาคม 1974

(6) Exchange of Notes regarding Purchase of Land and Buildings for Residential and Office Accommodation of Embassy between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Republic of Korea - ลงนามเมื่อ 13 มีนาคม 1975

(7) Exchange of Notes between the Government of the Kingdom of Thailand and the Republic of Korea on Exempting the business Tax on the Operation of Ships or Aircrafts in International Traffic - ลงนามเมื่อ 5 มกราคม 1981

(8) Exchange of Notes between the Government of the Kingdom of Thailand and the Republic of Korea on a Visa-Waiver Agreement - ลงนามเมื่อ 9 พฤศจิกายน 1981

(9) Memorandum of Understanding for Scientific and Technical Cooperation between the Ministry of Science, Technology and Energy, the Kingdom of Thailand and the Ministry of Science and Technology, the Republic of Korea - ลงนามเมื่อ 25 มีนาคม 1982

(10) Agreement on Scientific and Technological Co-operation between the Government of the Kingdom of Thailand and the Republic of Korea - ลงนามเมื่อ 11 มิถุนายน 1985

(11) Agreement between the Government of the Kingdom of the Thailand and the Government of the Republic of Korea for the Promotion and Protection of Investments - ลงนามเมื่อ 24 มีนาคม 1989

(12) Exchange of Notes between the Kingdom of Thailand and the Republic of Korea on the Dispatch of Volunteers to Thailand under the Korea Youth Volunteers Program - ลงนามเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 1993

(13) Exchange of Notes regarding the Consultations between the Delegation of the Government of the Kingdom of Thailand and the Delegation of the Government of the Republic of Korea on the Air Services Agreement - ลงนามเมื่อ 16 มิถุนายน 1994

(14) Agreement on the Establishment of a Joint Commission for Bilateral Cooperation between the Government of the Kingdom of Thailand and the Republic of Korea - ลงนามเมื่อ 21 กรกฎาคม 1998

สถานการณ์การจ้างแรงงานต่างชาติในสาธารณรัฐเกาหลี

เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2546 รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลี (กต.) ได้ให้ความเห็นชอบกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างงานคนต่างชาติฉบับใหม่ โดยกำหนดให้มีระบบใบอนุญาตทำงานสำหรับคนงานต่างชาติ (Employment Permit System-EPS) เพิ่มอีกระบบหนึ่ง ควบคู่กับระบบผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และในกฎหมายดังกล่าวยังได้อนุญาตให้แรงงานต่างชาติที่ลักลอบทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมายที่อยู่ใน กต. ไม่เกิน 4 ปี มาขึ้นทะเบียนขอใบอนุญาตทำงานต่อใน กต. ได้ ในระหว่างวันที่ 1 กันยายน - 31 ตุลาคม 2546 ซึ่งส่งผลให้แรงงานไทยที่อยู่อย่างผิดกฎหมายจำนวนมากได้รับใบอนุญาตทำงานอยู่ต่อ กลายเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมายสามารถทำงานอยู่ต่อได้อีกสูงสุดระยะเวลา 2 ปี (รวมระยะเวลาที่อยู่มาแล้วด้วยไม่เกิน 5 ปี)

โดยเหตุที่จะมีการเริ่มใช้ระบบ EPS ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2547 เป็นต้นไป ดังนั้น รัฐบาล กต. จึงต้องเร่งพิจารณาคัดเลือกประเทศผู้จัดส่งแรงงานและพิจารณาจัดสรรโควตาให้แก่ประเทศที่ผ่านการคัดเลือก ซึ่งต้องพิจารณาหลายปัจจัยประกอบ อาทิ จำนวนแรงงานของประเทศต่าง ๆ ที่มีอยู่ และจำนวนที่จะเดินทางกลับประเทศเมื่อพ้นระยะที่อนุญาตให้อยู่ทำงานต่อ ความโปร่งใสในการจัดส่งแรงงานของประเทศผู้ส่ง เป็นต้น

• นโยบายการจ้างแรงงานต่างชาติในสาธารณรัฐเกาหลี

ตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมา รัฐบาล กต. ได้เปิดรับแรงงานต่างชาติให้เข้ามาทำงานใน กต. ในรูปแบบของการฝึกงานอุตสาหกรรมในระยะเวลา 1 ปี และต่อมาได้ขยายระยะเวลาของการฝึกงานเป็น 3 ปี จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมใน 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ ผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมในภาคการก่อสร้าง ซึ่งมีสมาคมการก่อสร้างของเกาหลี (Construction Association of Korea - CAK) เป็นผู้ดำเนินการรับ และผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมในภาคการผลิตของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีสมาพันธ์ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางของเกาหลี (Korean Federation of Small and Medium Business - KFSB) เป็นผู้ดำเนินการรับอยู่ ทั้งนี้ เพื่อรองรับการขาดแคลนแรงงานที่มาทำงานหนัก สกปรก และเสี่ยงอันตราย (งาน 3D) ที่ชาวเกาหลีไม่ต้องการทำ อย่างไรก็ตามพบว่าการรับผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก เนื่องจากมีผู้ฝึกงานจำนวนมากที่หลบหนีไปและลักลอบทำงานที่อื่นอยู่อย่างผิดกฎหมาย เนื่องจากได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 30 ของค่าจ้างที่ได้รับจากการฝึกงาน อีกทั้งระบบการรับผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมนี้ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากหลายฝ่าย โดยเฉพาะ NGO ด้านแรงงานว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเนื่องจากค่าแรงต่ำกว่าปกติ สภาพการทำงานที่หนัก สกปรกและเสี่ยงอันตราย เป็นต้น และต้องการผลักดันให้เปิดรับแรงงานต่างชาติอย่างถูกต้อง ประกอบกับการที่ กต. มีความต้องการแรงงานมาก ดังนั้น จึงมีชาวต่างชาติจำนวนมากที่ลักลอบ

คณะกรรมการเข้าพบประธานสมาพันธ์ธุรกิจขนาดเล็ก
และขนาดกลางของสาธารณรัฐเกาหลี (KFSB) พร้อมทั้ง
มอบของที่ระลึกให้กับ MR.LEE KUK-MYUNG,
COMMISSIONER TRAINING COOPERATION OFFICE

เข้ามาทำงานใน กสท. ทำให้มีแรงงานต่างชาติอยู่จำนวนมาก (ราวร้อยละ 80 ของแรงงานทั้งหมดใน กสท.) ซึ่งต่อมารัฐบาล กสท. ได้ออกกฎหมายการจ้างแรงงานต่างชาติซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2546 ซึ่งจะใช้ควบคู่ไปกับระบบผู้ฝึกงานอุตสาหกรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอนุญาตแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายมาขึ้นทะเบียนเพื่อขอใบอนุญาตทำงานได้ต่อเป็นระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 2 ปี และตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม 2547 เป็นต้นไป ก็จะมีการออกใบอนุญาตทำงานให้แก่แรงงานต่างชาติที่จะเริ่มเข้ามาทำงานตามระบบที่ระบุในกฎหมายการจ้างแรงงานต่างชาติฉบับใหม่ ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

⇒ การออกใบอนุญาตทำงานให้แก่แรงงานต่างชาติที่ลักลอบทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมาย

ในเดือนสิงหาคม 2546 รัฐบาล กสท. ได้ออกประกาศให้แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่อยู่ใน กสท. ไม่เกิน 4 ปี นับตั้งแต่วันที่เดินทางเข้า กสท. จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2546 ให้มาขึ้นทะเบียนเพื่อขอใบอนุญาตทำงานได้ต่ออีกไม่เกิน 2 ปี ซึ่งการออกใบอนุญาตจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่อยู่ใน กสท. ไม่เกิน 3 ปี ทางการ กสท. จะออกใบอนุญาตทำงานและอนุญาตให้พำนักอยู่ต่อได้อีก 2 ปี

2. แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่อยู่ใน กสท. ระหว่าง 3 - 4 ปี ทางการ กสท. จะออกใบอนุญาตให้ทำงานต่อได้ระยะหนึ่ง ซึ่งเมื่อรวมกับระยะเวลาที่อยู่ใน กสท. มาแล้วต้องไม่เกิน 5 ปี โดยแรงงานเหล่านี้ต้องเดินทางออกจาก กสท. ไปก่อน แล้วนำหนังสือรับรองการขอวีซ่าที่ทางการ กสท. ออกให้ไปขอวีซ่าแล้วจึงเดินทางกลับเข้ามาใหม่ภายใน 3 เดือน

ส่วนผู้ที่อยู่ใน กสท. เกิน 4 ปี หรือลักลอบเข้าประเทศ หรือใช้หนังสือเดินทางปลอมนั้น จะต้องเดินทางกลับประเทศตน ไม่สามารถขอใบอนุญาตทำงานต่อได้ ซึ่งหากมามอบตัวกลับภายในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2546 ก็จะยกเว้นการลงโทษ และสามารถเดินทางกลับเข้ามาทำงานในระบบการจ้างงานใหม่ที่จะเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม 2547 ได้ ซึ่งต่อมาก็ได้ขยายกำหนดระยะเวลาการมอบตัวให้จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2547

สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืน ยังคงหลบซ่อนทำงานอยู่ต่อ หากถูกจับกุมจะมีโทษจำคุกสูงสุด 3 ปี และปรับสูงสุด 2 ล้านบาท (ประมาณ 7 หมื่นบาท) และจะถูกขึ้นบัญชีดำไม่ให้เดินทางเข้า กสท. เป็นระยะเวลา 5 ปี ส่วนนายจ้างที่จ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายก็จะถูกลงโทษด้วยเช่นกัน คือ มีโทษจำคุกสูงสุด 3 ปี และปรับสูงสุด 20 ล้านบาท (ประมาณ 7 แสนบาท)

กิจการที่สามารถว่าจ้างแรงงานต่างชาติได้นั้นมี 5 ประเภท คือ

1. กิจการการผลิตของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีพนักงานประจำน้อยกว่า 300 คน
2. กิจการประมงชายฝั่งที่มีเรือลากอวนขนาด 10-25 ตัน

3. กิจการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

4. กิจการก่อสร้างที่มีงบโครงการไม่เกิน 3 หมื่นล้านบาท

5. กิจการงานบริการ 6 ประเภท ได้แก่ งานในภัตตาคาร, งาน business support service เช่น งานทำความสะอาดตึก เป็นต้น, งานบริการสังคม, งานทำความสะอาด, งานดูแลผู้ป่วยและผู้ช่วยงานบ้าน)

สำหรับงานในกิจการประเภทที่ 4 และ 5 คือ งานในกิจการก่อสร้างและกิจการงานบริการนั้น สงวนไว้สำหรับชาวต่างชาติที่มีเชื้อสายเกาหลี (Korean) เท่านั้น

⇒ ระบบการว่าจ้างแรงงานต่างชาติระบบใหม่ (Employment Permit System-EPS)

จะเริ่มรับแรงงานต่างชาติเข้ามาตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม 2547 ซึ่งขณะนี้รัฐบาล กต. กำลังเร่งกำหนดเงื่อนไขและคัดเลือกประเทศที่จะอนุญาตให้จัดส่งแรงงานเข้ามาทำงานใน กต. รวมทั้งการจัดสรรโควตาการจัดส่งแรงงานให้แก่ประเทศเหล่านี้ด้วย ล่าสุดกระทรวงแรงงาน กต. ได้คัดเลือกและประกาศผล candidate countries ไว้ 8 ประเทศ จาก 17 ประเทศที่จัดส่งแรงงานไปทำงานใน กต. ภายใต้ระบบผู้ฝึกงานอุตสาหกรรม ซึ่งประเทศไทยก็ได้รับการคัดเลือกด้วย และในช่วงวันที่ 8 - 13 มีนาคม 2547 ที่ผ่านมา กระทรวงแรงงาน กต. ได้จัดส่งขณัติไปสำรวจข้อมูลภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลไปประกอบการพิจารณาสรุปผลขั้นสุดท้ายที่จะคัดเลือกประเทศใดจาก 8 ประเทศดังกล่าวให้เหลือ 5 ประเทศเป็นอย่างต่ำ และคาดว่าจะปลายเดือนมีนาคม หรือต้นเดือนเมษายน 2547 จะมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาล กต. กับรัฐบาลของประเทศที่ได้รับการคัดเลือก

อนึ่ง สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล แจ้งว่า agency ที่จะได้รับการมอบหมายให้ดำเนินการจัดส่งแรงงานให้แก่ กต. ในระบบใหม่จะต้องมีบริษัทจัดหางานที่จัดส่งผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมให้แก่ กต. อยู่แล้วในปัจจุบัน

ตามระบบการจ้างงานใหม่มีขั้นตอนและสาระสำคัญ ดังนี้

- นายจ้างที่ต้องการจ้างแรงงานต่างชาติจะต้องยื่นหนังสือแสดงความต้องการจ้างแรงงานต่อ Employment Security Center (ESC) แล้ว ESC จะติดประกาศรับสมัครคนงานสัญชาติเกาหลีก่อน เมื่อพ้นกำหนดแล้วไม่มีชาวเกาหลีมาสมัครงาน ESC ก็จะออกหนังสือรับรองว่าขาดแคลนแรงงานและมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างชาติให้ แล้วทางกระทรวงแรงงานจึงจะจัดสรรแรงงานต่างชาติที่ขึ้นทะเบียนคนหางานของประเทศที่ได้รับโควตาให้กับนายจ้างต่อไป

- สัญญาการจ้างงานมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และจะสามารถต่อสัญญาจ้างได้อีกครั้งละ 1 ปี รวมระยะเวลาที่ทำงานนานสุดไม่เกิน 3 ปี และเมื่อครบวาระ 3 ปีแล้ว ต้องเดินทางกลับประเทศ และรอวันระยะ 1 ปีก่อน จึงจะเข้ามาทำงานใน กต. ได้อีก

คณะกรรมการเยี่ยมชมและรับฟังบรรยายสรุป
เกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่ HUMAN RESOURCES
DEVELOPMENT SERVICE OF KOREA

- ตลอดระยะเวลาที่ทำงานอยู่ใน กสท. คนงานจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานของ กสท. และต้องเข้าร่วมประกันสุขภาพตามกฎหมายประกันสุขภาพของรัฐ

- ตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม 2548 (กฎหมายการจ้างแรงงานต่างชาติใหม่ เริ่มประกาศใช้ผ่านไป 2 ปี) รัฐบาล กสท. กำหนดให้ผู้ที่เข้ามาทำงานใน กสท. จะต้องผ่านการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเกาหลี (Korean Language Proficiency Test) ซึ่งผลการทดสอบนี้จะใช้เป็นปัจจัยในการพิจารณาคัดเลือกคนงานด้วย ซึ่งรายละเอียดของกฎหมายการจ้างคนต่างชาติ เป็นไปตามเอกสารแนบท้าย

อย่างไรก็ตามในระบบการจ้างงานใหม่ที่ได้รับการคัดค้านอย่างมากจากสมาคมผู้ประกอบการขนาดเล็ก เนื่องจากต่อไปนายจ้างจะมีต้นทุนด้านแรงงานเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 20 - 30 หรือราว 370,000 วอนต่อเดือน มีตัวเลขจากการสำรวจของ KFSB ระบุว่า ผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 967,000 วอน คิดเป็นร้อยละ 82 ของค่าจ้างของคน กสท. ที่ทำงานในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กได้รับ

● จำนวนแรงงานต่างชาติในสาธารณรัฐเกาหลี

ปัจจุบันคาดว่ามีความมีแรงงานต่างชาติอยู่ใน กสท. ราว 370,000 - 380,000 คน โดยก่อนหน้านี้ที่มีกฎหมายการจ้างแรงงานต่างชาติฉบับใหม่ที่คนต่างชาติผิดกฎหมายมาขึ้นทะเบียนขอใบอนุญาตทำงานนั้น คาดว่ามีความมีแรงงานถูกกฎหมาย (รวมผู้ฝึกงานด้วย) ราว 80,000 - 90,000 คน (ราวร้อยละ 20 ของยอดรวม) และแรงงานผิดกฎหมายอยู่ราว 300,000 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีสิทธิขอใบอนุญาตทำงาน (อยู่ กสท. มาไม่เกิน 4 ปี) ประมาณ 227,000 คน หลังจากที่ครบกำหนดการยื่นขอใบอนุญาตทำงานแล้วปรากฏว่ามีผู้มาขึ้นขอใบอนุญาตเพียง 189,615 คน คิดเป็นร้อยละ 83.5 ของผู้ที่มีสิทธิทั้งหมด หมายถึงว่าผู้ที่มีสิทธิอีกราว 37,000 คน ยังคงหลบซ่อนการทำงานอยู่ต่อไป ซึ่งรัฐบาล กสท. ได้ออกใบอนุญาตให้ทำงานอยู่ต่อได้ประมาณ 184,000 คน นอกจากนี้พบว่าผู้ที่มีสมัครใจมอบตัวเดินทางกลับประเทศ รวม 26,753 คน

จากจำนวนผู้ที่ไม่มาใช้สิทธิเพื่อยื่นขอใบอนุญาตทำงานต่อ รวม 37,000 คน รวมกับจำนวนผู้ที่อยู่เกิน 4 ปีขึ้นไปอีกราว 75,000 คน แล้วคาดว่ามีความมีแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเหลืออยู่อีกราว 110,000 คน (เป็นคนไทยราว 6,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.5 ของยอดรวม)

● จำนวนคนไทยและแรงงานไทยในสาธารณรัฐเกาหลี

ก่อนที่จะมีประกาศให้แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายมาขึ้นขอใบอนุญาตทำงานนั้น ตามสถิติของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กสท. ระบุว่า ณ วันที่ 30 กันยายน 2546 มีคนไทยอยู่ใน กสท. ทั้งหมดประมาณ 29,200 คน จำแนกได้ ดังนี้

คณะกรรมการมอบของที่ระลึกให้กับผู้บริหารระดับสูง
ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน
ของสาธารณรัฐเกาหลี

- คนไทยที่อยู่เกินกำหนดและลักลอบทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมาย
20,900 คน (ร้อยละ 71.6)
- ผู้ฝึกงานอุตสาหกรรม (ภาคก่อสร้าง และ SME) 4,750 คน (ร้อยละ 15.4)
- หญิงไทยที่สมรสกับชายเกาหลี 500 - 800 คน (ร้อยละ 2.0)
- อื่น ๆ ที่พำนักอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ขรก. นศข. กู้ก เป็นต้น)
3,200 คน (ร้อยละ 11.0)

จากยอดรวมคนไทยที่อยู่ใน กลด. มาไม่เกิน 4 ปี ซึ่งจะมีสิทธิขอใบอนุญาตรวม 17,841 คน พบว่า มีแรงงานไทยจำนวน 15,023 คน (คิดเป็นร้อยละ 84.2 ของยอดรวม) ที่มาขึ้นทะเบียนเพื่อขอใบอนุญาตทำงาน และปรากฏว่ามีแรงงานไทยที่ได้รับใบอนุญาตทำงานราว 14,500 คน บางส่วนก็สมัครใจมอบตัวกลับประเทศ ส่วนที่เหลืออีกราว 6,000 คน คาดว่า จะยังคงหลบซ่อนทำงานอยู่ต่อไป

ดังนั้นในปัจจุบันจำนวนและสัดส่วนของแรงงานไทยที่ทำงานอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายจึงเพิ่มขึ้นมาเป็นจำนวนมาก และแรงงานที่อยู่อย่างผิดกฎหมายก็ลดน้อยลงเป็นอย่างมากเช่นกัน ทำให้จำนวนและสัดส่วนของแรงงานไทยเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบจำนวนแรงงานไทยก่อนและหลังการออกใบอนุญาตทำงาน

แรงงานไทยในสถานะต่าง ๆ	ก่อนหน้า		ปัจจุบัน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตทำงาน	-	0.0%	14,500	56.8%
ผู้ฝึกงาน	4,740	16.8%	4,740	18.6%
- ก่อสร้าง	2,690	(56.8%)	2,690	(56.8%)
- SME	2,050	(42.2%)	2,050	(42.2%)
แรงงานถูกต้องกฎหมายอื่น	300	1.1%	300	1.2%
ผู้ลักลอบทำงานอย่างผิดกฎหมาย	20,900	73.9%	6,000	23.5%
รวม	25,540	100.0%	25,540	100.0%

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กลด. และสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล

คณะกรรมการรับฟังปัญหาข้อมูลการจัดส่งแรงงาน
เข้าไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

● แนวโน้มความต้องการแรงงานต่างชาติของ กสท.

กสท. มีความต้องการแรงงานต่างชาติเป็นอย่างมากเพื่อมาทำงานในลักษณะงาน 3D ที่ชาวเกาหลีไม่ประสงค์จะทำ และถึงแม้ว่าได้มีการออกใบอนุญาตทำงานและการพำนักให้แก่แรงงานผิดกฎหมายให้อยู่ทำงานได้อย่างถูกต้อง จำนวนประมาณ 184,000 คน แล้วก็ตาม ยังมีรายงานของทางการ กสท. ระบุว่า กสท. ยังขาดแคลนแรงงานต่างชาติอีกกว่า 140,000 คน และในระยะอีก 1 ปีข้างหน้า ผู้ที่เคยได้รับใบอนุญาตทำงานที่อยู่ใน กสท. อย่างผิดกฎหมาย ระยะ 3 - 4 ปี ก็จะมีครบกำหนดต้องเดินทางกลับประเทศ (มีแรงงานส่วนนี้ราว 60,000 คน) และยังมีแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายอีกส่วนหนึ่งที่ทางการ กสท. จะจับกุมกวาดล้างและเนรเทศกลับประเทศ ดังนั้น ในขั้นต้นคาดว่าทางการ กสท. น่าจะพิจารณาเตรียมการรับแรงงานต่างชาติ (รวมผู้ฝึกงานอุตสาหกรรมด้วย) เข้ามาทำงานใน กสท. จำนวนไม่น้อยกว่า 150,000 คน

● ชั่วโมงการทำงานและอัตราค่าตอบแทนของแรงงานต่างชาติใน กสท.

- ชั่วโมงการทำงานปกติที่แรงงานต่างชาติทำใน กสท. กำหนดวันทำงานวันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันละ 8 ชั่วโมง และวันเสาร์อีก 4 ชั่วโมง (อาทิตย์ละ 44 ชั่วโมง) หยุดทำงานวันอาทิตย์
- ค่าล่วงเวลาในวันทำงานเท่ากับ 1.5 เท่าของอัตราค่าจ้างปกติ และเท่ากับ 2.5 เท่าของอัตราค่าจ้างปกติสำหรับการทำงานในวันอาทิตย์
- อัตราค่าจ้างและสวัสดิการสำหรับผู้ฝึกงานอุตสาหกรรม และแรงงานทั่วไปที่กรมการจัดหางานใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตคนหางานมีดังนี้

ประเภทงาน/สาขาอาชีพ	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ	สวัสดิการอื่น ๆ
- ผู้ฝึกงานอุตสาหกรรม	567,260 วอน/เดือน (เท่ากับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ)	นายจ้างจัดหาอาหารและที่พักให้ (เฉลี่ยเดือนละ 300,000 วอน)/คน
- งานกรรมกร	370 เหรียญสหรัฐ/เดือน	นายจ้างจัดหาอาหารและที่พักให้
- ผู้ปรุงอาหาร	370 เหรียญสหรัฐ/เดือน	นายจ้างจัดหาอาหารและที่พักให้
- ช่างนำยากันซึม	415 เหรียญสหรัฐ/เดือน	นายจ้างจัดหาอาหารและที่พักให้

● ปัญหาของแรงงานไทยในเกาหลีใต้

- ผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองเพื่อทำงาน ถึงแม้เงินเดือนสูง แต่สวัสดิการไม่ดีและมีค่าใช้จ่ายสูง หากมอตัวจะถูกปรับก่อนส่งกลับ โดยเสียค่าปรับเดือนละ 100,000 วอน ยกเว้นในกรณีที่ทางการเกาหลีใต้ได้ประกาศนิรโทษกรรม ก็ไม่ต้องเสียค่าปรับ

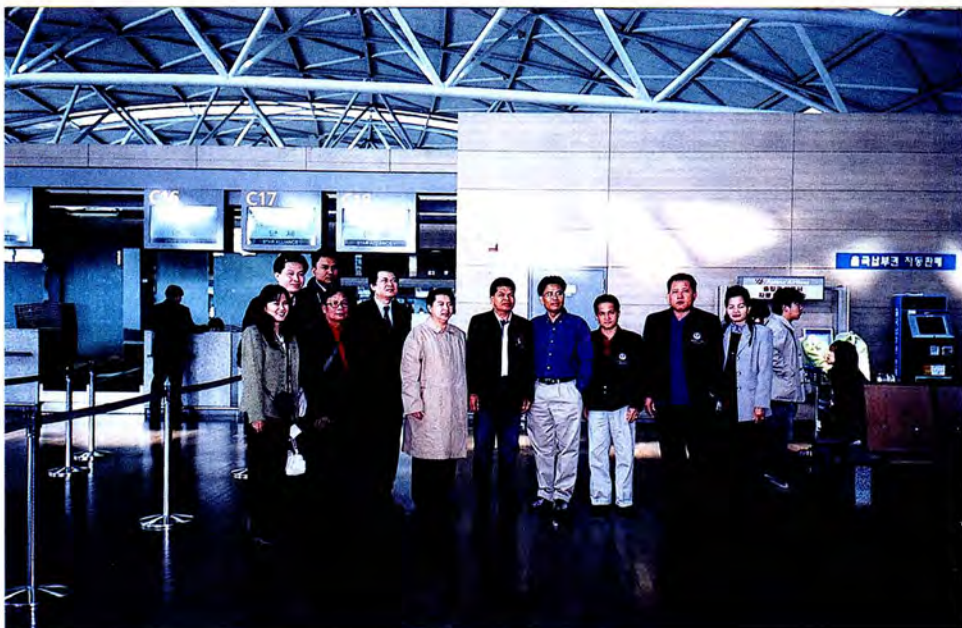
- ในช่วงฤดูหนาว แรงงานไทยมักประสบปัญหาเรื่องสุขภาพเป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพอากาศที่หนาวจัดในเกาหลีใต้ นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีคนงานไทยติดเชื้อเอชไอวี และต้องการการสงเคราะห์ดูแล

- แรงงานไทยถูกเอาเปรียบจากนายจ้าง ทั้งในด้านค่าจ้างและสวัสดิการ

- ปัจจุบันมีแรงงานต่างชาติจากประเทศอื่นที่เป็นคู่แข่งกับแรงงานจากประเทศไทย ได้แก่ แรงงานจากจีน ฟิลิปปินส์ เวียดนาม อินโดนีเซีย มองโกเลีย อุซเบกิสถาน เติจิกิสถาน ศรีลังกา บังกลาเทศ ปากีสถาน เป็นต้น

คณะกรรมการถ่ายภาพที่ระลึกสนามบินอินชอน
ซึ่งเป็นสนามบินใหม่ของสาธารณรัฐเกาหลี

ส่วนที่ 2

ข้อมูลทั่วไปประเทศญี่ปุ่น
และสถานการณ์ด้านแรงงาน

- ระบบการฝึกงานในญี่ปุ่น
- ข้อมูลโดยสังเขปของ IMM

ญี่ปุ่น
(Japan)

1. ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ด้านฝั่งตะวันออกของทวีปเอเชีย หรือทางตอนเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิก หมู่เกาะญี่ปุ่นทอดตัวเป็นรูปโค้งเหมือนพระจันทร์เสี้ยว จากทางตอนเหนือที่ละติจูด 45 องศา 33 ลิปดาเหนือมาทางใต้ ที่ละติจูด 20 องศา 25 ลิปดาเหนือ โดยมีความยาวทั้งสิ้น 3,800 กม.

ภูมิประเทศ

เป็นประเทศหมู่เกาะ ประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อยประมาณ 3,900 เกาะ โดยมีเกาะใหญ่ที่สำคัญ 4 เกาะ คือ

- 1) ฮอกไกโด (83,517 ตารางกม.)
- 2) ฮอนชู (231,012 ตารางกม.)
- 3) ชิโกกุ (18,800 ตารางกม.)
- 4) กิวชู (44,379 ตารางกม.)

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขา โดยร้อยละ 71 ของพื้นที่ทั้งหมดของญี่ปุ่นเป็นภูเขา ในขณะที่มีพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 25 ซึ่งใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตร ได้เพียงร้อยละ 1 เท่านั้น ญี่ปุ่นมีภูเขาไฟมาก ประมาณ 1 ใน 10 ของทั้งโลก โดยมีภูเขาฟูจิเป็นภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศ (3,776 เมตร) และเป็นภูเขาไฟที่สงบอยู่แต่ยังไม่ดับ และจากการที่ญี่ปุ่นอยู่ในเขตที่มีภูเขาไฟมาก ทำให้มีแผ่นดินไหวเกิดขึ้นเสมอ

พื้นที่

ประมาณ 377,835 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยผืนดิน 374,744 ตารางกิโลเมตร และผืนน้ำ 3,091 ตารางกิโลเมตร

พื้นที่ชายฝั่งทะเล 29,751 กิโลเมตร

ประชากร

ประมาณ 126.97 ล้านคน (พฤษภาคม 2545) อัตราการเติบโตของประชากรคือ ร้อยละ 0.15 (2545) ซึ่งนับเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในอันดับที่ 8 ของโลก ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 336 คน/ตร.กม.

เชื้อชาติ

เชื้อชาติญี่ปุ่น ในทางประวัติศาสตร์เชื่อกันโดยทั่วไปว่า บรรพบุรุษของชาวญี่ปุ่น ได้แก่ กลุ่มเผ่าพันธุ์หนึ่งที่เรียกในปัจจุบันว่า เผ่าพันธุ์ยามาโตะ ผสมกับคนที่อพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ ได้แก่ จีนและเกาหลี ปัจจุบันคนต่างชาติกลุ่มใหญ่ที่อยู่ในญี่ปุ่น ได้แก่ ชาวเกาหลีและชาวจีน รวมทั้งเผ่าไอนุ ทั้งนี้ ญี่ปุ่นไม่ถือว่าประเทศของตนมีชนกลุ่มน้อย

<u>ศาสนา</u>	ศาสนาใหญ่ ๆ มี 2 ศาสนา คือ ศาสนาพุทธและศาสนาชินโต นอกจากนั้นได้แก่ ศาสนาคริสต์ และลัทธิขงจื้อ
<u>ภาษา</u>	ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาราชการ
<u>การศึกษา</u>	ภาคบังคับ 9 ปี
<u>อัตราการรู้หนังสือ</u>	ร้อยละ 99.9
<u>วันชาติ</u>	วันที่ 23 ธันวาคม : วันพระราชสมภพของสมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ (พ.ศ. 2476 หรือ ค.ศ. 1933)
<u>เมืองหลวง</u>	กรุงโตเกียว (Tokyo)
<u>ภูมิอากาศ</u>	มี 4 ฤดูหลัก ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ ฤดูใบไม้ผลิ : (มีนาคม - พฤษภาคม) อากาศอบอุ่น ฤดูร้อน : (มิถุนายน - สิงหาคม) อากาศร้อนชื้นโดยมีช่วงฤดูฝนสั้น ๆ ประมาณ 1 เดือน ในช่วงต้นฤดู ฤดูใบไม้ร่วง : (กันยายน - พฤศจิกายน) อากาศอบอุ่น โดยมีพายุไต้ฝุ่นมากในช่วงเดือนกันยายน ฤดูหนาว : (ธันวาคม - กุมภาพันธ์) อากาศหนาว มีหิมะตกมากทางภาคเหนือของประเทศและฝั่งทะเลญี่ปุ่น ส่วนทางใต้และฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก อากาศจะอบอุ่นกว่า

2. การเมืองการปกครอง

<u>รูปแบบการปกครอง</u>	ระบอบเสรีประชาธิปไตย โดยมีรัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล นอกจากนี้ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้มีการบัญญัติไว้ว่าสมเด็จพระจักรพรรดิทรงเป็นสัญลักษณ์ของประเทศ
<u>รัฐธรรมนูญ</u>	3 พฤษภาคม 2490 (ค.ศ. 1947)
<u>ประมุข</u>	สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ (His Majesty Emperor Akihito)
<u>นายกรัฐมนตรี</u>	นายจุนอิจิโร โคอิซึมิ (Junichiro Koizumi) (หัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตย - LDP) เข้ารับตำแหน่งเมื่อ 26 เมษายน 2544 และเข้ารับตำแหน่ง ครั้งที่ 2 เมื่อ 19 พฤศจิกายน 2546
<u>รัฐมนตรีต่างประเทศ</u>	นางโยริโกะ คาวากูจิ (Yoriko Kawaguchi)
<u>รัฐสภา</u>	เรียกชื่อว่า "สภาไดเอท" ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีสมาชิก 480 คน มาจากการเลือกตั้งทั่วประเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และวุฒิสภา ซึ่งมีสมาชิก 252 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี โดยเลือกตั้งจำนวนครึ่งหนึ่งสลับกันไปทุก 3 ปี

การปกครองท้องถิ่น

- ประธานสภาผู้แทนราษฎร นายโยเฮ โคโนะ (Yohei Kono)
 - ประธานวุฒิสภา นายฮิโรยูกิ คุราตะ (Hiroyuki Kurata)
- ญี่ปุ่นแบ่งเขตการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 47 จังหวัด (Prefecture) ซึ่งรวมกรุงโตเกียว (Tokyo Metropolis) ด้วย การปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด แยกออกเป็นนคร เมือง และหมู่บ้าน ยกเว้นกรุงโตเกียวที่มีเขตการปกครอง เฉพาะในส่วนใจกลาง 23 เขต นอกเหนือไปจากเขตชานกรุง ซึ่งประกอบด้วย 27 นคร 5 เมือง และ 8 หมู่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรีของนครขนาดใหญ่ของเมืองและของหมู่บ้าน ตลอดจนสมาชิกสภาส่วนท้องถิ่นทุกระดับ มาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง

สภาผู้แทนราษฎรมีการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2546 วุฒิสภามีการเลือกตั้งครั้งล่าสุด เมื่อ 29 กรกฎาคม 2544 โดยจะมีการเลือกตั้งสมาชิกครั้งหนึ่งในทุก 3 ปี

พรรคการเมือง

พรรคการเมืองที่สำคัญ ได้แก่

- พรรคเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democratic Party : LDP) เป็นพรรคแกนนำรัฐบาล
- พรรคนิว โคเมโตะ (New Komeito) เป็นพรรคร่วมรัฐบาล
- พรรคอนุรักษนิยมใหม่ (New Conservative Party หรือ Hoshushinto) เป็นพรรคร่วมรัฐบาล
- พรรคประชาธิปไตยแห่งญี่ปุ่น (Democratic Party of Japan : DPJ : Minshuto) แกนนำฝ่ายค้าน
- พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยแห่งญี่ปุ่น (Social Democratic Party of Japan : SDP) เป็นพรรคฝ่ายค้าน
- พรรคคอมมิวนิสต์ (Japan Communist Party - JCP) เป็นพรรคฝ่ายค้าน

3. เศรษฐกิจการค้า

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) 4,505 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2545) หรือ 540,607.9 พันล้านเยน และ 2,452 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 267,554 พันล้านเยน สำหรับสองไตรมาสแรกของปี 2546

เงินตรา

สกุลเงินเยน (YEN : Y)

<u>รายได้ประชาชาติ</u>	28,000 ดอลลาร์สหรัฐ/คน/ปี ปี 2545)
<u>อัตราการเติบโตของ GDP</u>	ร้อยละ 1.6 (ปี 2545) และร้อยละ 2.9 ในไตรมาสที่ 1 และร้อยละ 2.1 ในไตรมาสที่ 2 (ปี 2546)
<u>อัตราการว่างงาน</u>	ร้อยละ 5.1 (ประมาณ 3.40 ล้านคน) (กันยายน 2546)
<u>อัตราแลกเปลี่ยน</u>	ประมาณ 106 เยน ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ (มกราคม 2546) หรือ 3 เยน ต่อ 1 บาท
<u>อัตราเงินเฟ้อ</u>	ร้อยละ -0.9 (ปี 2545)
<u>สินค้าออก</u>	เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ต่าง ๆ รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากโลหะเหล็กและเหล็กกล้า สิ่งทอและเครื่องบริโภค
<u>สินค้าเข้า</u>	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์อาหาร วัตถุดิบต่าง ๆ สิ่งทอ
<u>ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ</u>	สหรัฐ จีน สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน ฮองกง เยอรมนี และไทย

4. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

<u>ความสัมพันธ์</u>	ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2430 (ค.ศ. 1887)
<u>กลไกความสัมพันธ์</u>	1) การประชุมประจำปีทวิภาคีด้านการเมืองและการทหารทวิภาคีระหว่างกระทรวงกลาโหมและกระทรวงการต่างประเทศของไทยกับญี่ปุ่น (Bilateral Political and Military Meeting) 2) การประชุมความร่วมมือทางวิชาการประจำปี ไทย-ญี่ปุ่น 3) การประชุมหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (ชื่อเดิม คือ การประชุมปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น) 4) การประชุมคณะกรรมการความร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจ ไทย-ญี่ปุ่น (ภาคเอกชน)
<u>การค้าไทยกับญี่ปุ่น</u>	ญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าลำดับที่ 1 ของไทยในปี 2545 และมีมูลค่าการค้าสองฝ่าย รวม 1,068,881 ล้านบาท (ประมาณ 24,857 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การส่งออกของไทยไปญี่ปุ่นในปี 2545 มูลค่า 429,425 ล้านบาท (ประมาณ 10,006 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ลดลงร้อยละ 3.01 เมื่อเทียบกับปี 2544 (442,492 ล้านบาท/9,945 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) คิดเป็นร้อยละ 14.5 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไทย การนำเข้าจากญี่ปุ่น ในปี 2545 มูลค่า 639,456 ล้านบาท (ประมาณ 14,811 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.58 เมื่อเทียบกับปี 2544 (616,512 ล้านบาท/13,830 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) คิดเป็นร้อยละ 3 ของมูลค่าการนำเข้าของญี่ปุ่น

	ทั้งหมด ในปี 2545 ไทยขาดดุลการค้าเป็นมูลค่า 210,031 ล้านบาท (ประมาณ 4,805 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.14 เมื่อเทียบกับปี 2544 (174,020 ล้านบาท/3,885 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)
<u>สินค้านำเข้าจากญี่ปุ่น</u>	แผงวงจรไฟฟ้า ส่วนประกอบรถยนต์ เหล็กแผ่นรีดร้อน ไดโอด ทรานซิสเตอร์ ส่วนประกอบเครื่องยนต์ เครื่องจักรที่ทำงานเป็นเอกเทศ ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เหล็กแผ่นชุบ รถบรรทุก แบบหล่อสำหรับโลหะและวัสดุ และอื่น ๆ
<u>สินค้าส่งออกจากไทย</u>	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ยางธรรมชาติ แผงวงจรไฟฟ้า ส่วนประกอบเครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคม ไม้สัดแซ่เย็น เนื้อสัตว์ปรุงแต่ง อาหารทะเลแปรรูป ไดโอด ทรานซิสเตอร์ เครื่องรับโทรศัพท์ และส่วนประกอบ เนื้อปลาสัดแซ่เย็น แซ่แข็ง และอื่น ๆ
<u>เอกอัครราชทูตไทยประจำญี่ปุ่น</u>	นายกษิต ภิรมย์ (พฤศจิกายน 2544 - ปัจจุบัน)
<u>เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำไทย</u>	นายอัทสึชิ โทกินอยะ (H.E. Mr. Atsushi Tokinoya) ธันวาคม 2544 - ปัจจุบัน)

ความสัมพันธ์ทวิภาคีไทย-ญี่ปุ่น

1. ในภาพรวม

ไทยและญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและราบรื่นตลอดมา ความร่วมมือระหว่างกันครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของประเทศไทย ได้มุ่งกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือกับญี่ปุ่นให้พัฒนาไปสู่ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจ (strategic and economic partnership) ทั้งสองฝ่ายแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ ล่าสุดคือ นายกรัฐมนตรีโคอิซึมิ ของญี่ปุ่นได้มาเข้าร่วมการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ 11 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 20 - 21 ตุลาคม 2546 และ ๗ ผนข นายกรัฐมนตรีเยือนญี่ปุ่น เมื่อ 11 - 12 ธันวาคม 2546 เพื่อเข้าร่วมการประชุม ASEAN-Japan Commemorative Summit ที่กรุงโตเกียว และได้หารือข้อราชการทวิภาคีกับนายกรัฐมนตรีโคอิซึมิ เมื่อ 11 ธันวาคม 2546

การเยือนสำคัญในระดับราชวงศ์ คือ การเสด็จ เยือนไทยของเจ้าชายอากิชิโน และพระชายา (3 - 5 สิงหาคม 2544) เพื่อรับการทูลเกล้าถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การเสด็จ เยือนญี่ปุ่นของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (17 - 19 กันยายน 2544) เพื่อทรงรับการทูลเกล้าถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยกุกุซุอิน การเสด็จ เยือนญี่ปุ่นของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ (10 - 19 ตุลาคม 2544) ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาเสด็จ เยือนญี่ปุ่น (8 - 12 เมษายน 2545) สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ

ได้เสด็จร่วมงานเทศกาลดนตรีที่จังหวัดโออิตะ (26 - 30 เมษายน 2545) และเสด็จ ทอดพระเนตร การแสดงคอนเสิร์ตของวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพฯ ในงาน Asia Orchestra Week 2002 ที่กรุง โตเกียว (23 - 28 กันยายน 2545) และการเสด็จ เยือนไทยของเจ้าชายอาากิชิโน พระชายา และพระธิดา 2 พระองค์ (7 - 21 สิงหาคม 2546) เพื่อทรงนำพระธิดาเสด็จเยือนต่างประเทศ เป็นครั้งแรก และทรงรับการทูลเกล้าถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเกษตรศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

2. ด้านนโยบายต่างประเทศ

ญี่ปุ่นต้องการมีบทบาทและมีส่วนร่วมในประชาคมระหว่างประเทศอย่างสร้างสรรค์ อาทิ ความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกถาวรคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ การผลักดันให้มีการเจรจาการค้ารอบใหม่ของ WTO เป็นต้น โดยยังคงให้ความสำคัญกับการเป็นพันธมิตรกับ สหรัฐฯ และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจีน รัสเซีย เกาหลีใต้ และอาเซียน ไทยสนับสนุนบทบาทดังกล่าวโดยเห็นว่าจะช่วยส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคและโลก

ภายหลังเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมในสหรัฐฯ เมื่อกันยายน 2544 ญี่ปุ่นได้มีบทบาทที่ชัดเจน และสร้างสรรค์ในการสนับสนุนการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ ทั้งในการปรับ ขยายบทบาททางทหารของกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น ให้สามารถให้การสนับสนุนแนวหลังแก่ กองกำลังสหรัฐฯ ในการโจมตีอัฟกานิสถาน การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้หนีภัย การสู้รบและประเทศที่อาจได้รับผลกระทบ การให้ความร่วมมือกับสหรัฐฯ ในการสกัดกั้นการ หมุนเวียนทางการเงินของขบวนการก่อการร้าย และเป็นตัวกลางรณรงค์ให้ประเทศต่าง ๆ ใน ตะวันออกกลางร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ยังเป็นเจ้าภาพ จัดการประชุมระดับรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูบูรณะอัฟกานิสถานที่กรุง โตเกียว เมื่อ 21 - 22 มกราคม 2545 ด้วย

เมื่อ 26 กรกฎาคม 2546 ญี่ปุ่นได้ผ่านร่างกฎหมายเพื่อต่ออายุกฎหมายที่ให้การ สนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้ญี่ปุ่นสามารถจัดส่งทหารไปปฏิบัติการในอิรัก ญี่ปุ่น ประกาศสนับสนุนการปฏิบัติการดังกล่าว โดยจะบริจาคเงินช่วยเหลือจำนวน 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และได้ส่งทหารไปอิรักในปลายปี 2546 เพื่อเตรียมเข้าร่วมการปฏิบัติการขนส่งยุทโธปกรณ์และ เสบียง และการซ่อมบำรุงสาธารณูปโภคพื้นฐาน

ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น สมัยพิเศษ ที่จัดขึ้นที่กรุงโตเกียว ระหว่าง 11 - 12 ธันวาคม 2546 ญี่ปุ่นได้ประกาศจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ เป็นมูลค่า 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยแบ่งครึ่งกันระหว่างอาเซียนกับการ พัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง ผู้นำอาเซียนและญี่ปุ่นได้ลงนามปฏิญญาโตเกียวว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนที่มี พลวัตและยั่งยืนระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นในสหประชาชาติใหม่

3. ความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุนไทย-ญี่ปุ่น

ด้านการค้า สำหรับในช่วงเดือนมกราคม - กันยายน 2546 มูลค่าการค้าสองฝ่ายรวม 918,045 ล้านบาท (ประมาณ 21,349.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การส่งออกของไทยไปญี่ปุ่นเป็นมูลค่า 358,074 ล้านบาท (ประมาณ 8,327.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และการนำเข้าจากญี่ปุ่นเป็นมูลค่า 559,984 ล้านบาท (ประมาณ 13,022.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ไทยขาดดุลเป็นมูลค่า 201,910 ล้านบาท (ประมาณ 4,695.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ทั้งนี้ ไทยเป็นคู่ค้าลำดับที่ 11 ของญี่ปุ่นในปี 2546

ด้านการลงทุน จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ในปี 2545 ญี่ปุ่นมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงในไทย 38,398 ล้านบาท (ประมาณ 893 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งลดลงมากถึงร้อยละ 53.9 จาก 83,368 ล้านบาท ในปี 2544 รองลงมาได้แก่ สิงคโปร์และสหราชอาณาจักร ตามลำดับ โดยญี่ปุ่นลงทุนในสาขาอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นมูลค่าสูงสุดถึง 15,287 ล้านบาท (ประมาณ 355 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) คิดเป็นร้อยละ 38.6

จากสถิติในปี 2545 ญี่ปุ่นยังคงลงทุนในไทยเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีโครงการของญี่ปุ่นที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 215 โครงการ ลดลงจากปี 2544 จำนวน 42 โครงการ (ลดลงร้อยละ 16.3) รองลงมา ได้แก่ ไต้หวันและสิงคโปร์ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในสาขาผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 46 ของโครงการทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สาขาอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 28.4

หนึ่งในไตรมาสที่หนึ่งและสอง (มกราคม - มิถุนายน) ของปี 2546 ญี่ปุ่นลงทุนมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีโครงการของญี่ปุ่นที่ได้รับอนุมัติ 95 โครงการ ที่มีมูลค่า 38,669 ล้านบาท (ประมาณ 899 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มจากช่วงเดียวกันของปี 2545 เป็นมูลค่า 21,765 ล้านบาท (ประมาณ 506 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

4. ความช่วยเหลือด้านเงินทุนและวิชาการ

นับตั้งแต่ปี 2539 ถึงปัจจุบัน การดำเนินงานความร่วมมือทางวิชาการไทย-ญี่ปุ่น ได้ให้ความสำคัญกับผลสำเร็จเชิงคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเปลี่ยนจากการดำเนินงานในลักษณะเอกเทศเป็นรายโครงการมาใช้กลยุทธ์ที่เน้นเอกภาพในการดำเนินงานความร่วมมือร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาในภาพรวม โดยคำนึงถึงความชัดเจนของวัตถุประสงค์ แผนงาน และการติดตามและประเมินผลในลักษณะ Program Approach ภายใต้อำนาจ 5 สาขา ความร่วมมือที่มีลำดับสำคัญ ได้แก่ (1) การพัฒนาชนบท (2) การพัฒนาสังคม (3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (4) การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (5) ความร่วมมือในระดับภูมิภาค

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาภาคทางการ (Official Development Assistance - ODA) สูงสุด โดยปีงบประมาณ 2545 ไทยได้รับ ODA จากญี่ปุ่นเป็นมูลค่า 1,078,769 บาท (23.451 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) หรือร้อยละ 32.6 ของมูลค่าความช่วยเหลือด้านเงินกู้และวิชาการจากต่างประเทศทั้งหมด (เยอรมนีเป็นอันดับ 2 มูลค่า 8.730 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 12.1) หน่วยงานไทยที่ได้รับ ODA จากญี่ปุ่นสูงสุดในปีงบประมาณ 2545 คือ กระทรวงสาธารณสุข เป็นมูลค่า 6.322 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 26.9 ของมูลค่า ODA ที่ญี่ปุ่นให้กับไทยทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ญี่ปุ่นต้องประสบกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยได้เริ่มมีแรงกดดันจากภายในประเทศที่ต้องการให้รัฐบาลญี่ปุ่นปรับลดงบประมาณ ODA ลง โดยอ้างปัญหาความไม่โปร่งใสของการใช้ ODA ในประเทศผู้รับ และผลประโยชน์ตอบแทนที่ญี่ปุ่นจะได้รับจาก ODA ที่ให้กับประเทศต่าง ๆ โดยในปีงบประมาณญี่ปุ่น 2545 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศลดงบประมาณ ODA ลงร้อยละ 10 โดยในส่วนของประเทศไทยลดลงร้อยละ 8.9

5. ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

ปี 2545 ไทยรับนักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่นจำนวนทั้งสิ้น 1,222,270 คน ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 4.6 นักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่นมีส่วนแบ่งการตลาดในไทยใหญ่เป็นอันดับ 2 จากจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั้งหมด (รองจากมาเลเซีย) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.32 ซึ่งส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าร้อยละ 51.8 นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นที่เดินทางมาไทยเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 25 - 34 ปี และ 45 - 54 ปี โดยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพแรงงานและกลุ่มนักธุรกิจ ส่วนกลุ่มผู้มีอายุสูงกว่า 55 ปี มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่กลุ่มเยาวชนลดน้อยลง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตั้งเป้าหมายและประมาณการณ์สำหรับปี 2547 ว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยทั้งสิ้น 1,300,000 คน ส่วนสถานการณ์นักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปญี่ปุ่นในปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 99,395 คน มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 12.87 คนไทยนิยมเดินทางไปเที่ยวญี่ปุ่นเป็นอันดับที่ 6 รองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ จีน ฮองกง และไต้หวัน ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.42 ของนักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางไปต่างประเทศในปี 2545

6. กรอบความร่วมมือทวิภาคีสำคัญ

6.1 การประชุมประจำปีทวิภาคีด้านการเมืองและความมั่นคง ครั้งที่ 4 ที่กรุงโตเกียว เมื่อ 25 มีนาคม 2545 โดยมีนายรชิต สิงหเสนี อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก กต. และ พล.ท.วิทวัส รชตะนันทน์ รองผู้อำนวยการ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม กห. เข้าร่วมประชุมกับผู้แทนระดับสูงจากกระทรวงการต่างประเทศและทบวงป้องกันตนเองของญี่ปุ่น และได้หารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาคและการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ

คณะกรรมการเดินทางไปนมัสการเจ้าแม่กวนอิม
ที่วัดอะซากุซ่า ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ที่สุดในโตเกียว

6.2 การประชุมหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 9 ที่กรุงโตเกียว เมื่อ 12 กรกฎาคม 2545 โดยมีนายโซทาโร โอชิมะ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น หัวหน้าคณะผู้แทนญี่ปุ่น เป็นประธานร่วมกับนายเดซ บุนนาค ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หัวหน้าคณะผู้แทนไทย ทั้งนี้ การประชุมในปีนี้มีผลสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากนายกรัฐมนตรีของทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบในการส่งเสริมหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด (Closer/Comprehensive Economic Partnership : CEP) ระหว่างไทย-ญี่ปุ่น โดยให้ทั้งสองฝ่ายจัดตั้งคณะทำงานขึ้นหารือเพื่อจัดทำความตกลง CEP โดยเร็ว ที่ประชุมจึงได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership : JTEP) ซึ่งรวมถึงการจัดทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) ระหว่างทั้งสองประเทศด้วย

7. การจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement - JTEPA)

ที่ผ่านมาได้มีการประชุมคณะทำงาน Japan-Thailand Economic Partnership (JTEP) ไทย-ญี่ปุ่น 5 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 19 - 20 กันยายน 2545 ครั้งที่ 2 ที่กรุงโตเกียว เมื่อ 21 - 22 พฤศจิกายน 2545 ครั้งที่ 3 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 27 - 29 มกราคม 2546 ครั้งที่ 4 ที่กรุงโตเกียว เมื่อ 17 - 19 มีนาคม 2546 และครั้งที่ 5 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 19 - 21 พฤษภาคม 2546 โดยมี นายพิศาล มาณวพัฒน์ อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยและเป็นประธานร่วมกับนายมะจิโอะ มียากาวา ผู้อำนวยการกองนโยบายภูมิภาค กต.ญี่ปุ่น หัวหน้าคณะผู้แทนญี่ปุ่น โดยการประชุมครั้งที่ 3 มีผู้แทนจากภาคเอกชนและภาควิชาการเข้าร่วมเป็นครั้งแรกด้วยทั้งสองฝ่ายได้มีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสาขาความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจ รวม 21 สาขา และได้หารือกันอย่างลึกซึ้งในสาขาการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายไป-มาของแรงงานสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนรายการสาขาที่ทั้งสองฝ่ายสนใจในสาขาต่าง ๆ อาทิ ด้านบริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายไป-มาของแรงงาน

คณะทำงานฯ ตระหนักดีว่า JTEP จะเสนอโอกาสที่พิเศษให้ไทยและญี่ปุ่นในการเพิ่มขยายความร่วมมือระหว่างกันให้มากขึ้น โดยการลดกฎระเบียบในสาขาที่ทั้งสองฝ่ายมีความสนใจร่วมกัน และจะเอื้อให้ญี่ปุ่นมีบทบาทเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ร่วมกับไทยมากยิ่งขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในทศวรรษข้างหน้า ท่ามกลางบรรยากาศของสถานการณ์โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และการมีบทบาทเพิ่มขึ้นของประเทศที่มีศักยภาพทางอำนาจสำคัญ ๆ ในภูมิภาค

ในการประชุมครั้งที่ 5 นี้ คณะทำงานฯ เสร็จสิ้นการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และเห็นพ้องกับสรุปผลการประชุมคณะทำงานฯ และได้จัดทำเนื้อหาส่วนใหญ่ของร่างข้อบทย่างใหม่เป็นทางการต่าง ๆ ของ JTEP รวมทั้งรายการสาขาความสนใจของทั้งสองฝ่ายในด้านการค้า บริการ การเคลื่อนย้ายไป-มาของบุคคลทั่วไป และการลงทุน คณะทำงานฯ หวังว่า สรุปผลการหารือและเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในการเจรจาขั้นต่อไป

8. คณะเฉพาะกิจเพื่อจัดทำความตกลง JTEPA (JTEPA Task Force)

เมื่อ 6 มิถุนายน 2546 นายกรัฐมนตรีไทยและญี่ปุ่นได้เห็นพ้องกันให้จัดตั้งคณะเฉพาะกิจเพื่อเร่งรัดการจัดทำความตกลง JTEPA หรือ JTEPA Task Force โดยระหว่างกรกฎาคม - พฤศจิกายน 2546 ไทยและญี่ปุ่นได้ผลัดกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม JTEPA Task Force 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ที่กรุงโตเกียว เมื่อ 22 - 24 กรกฎาคม 2546 ครั้งที่ 2 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 24 - 27 สิงหาคม 2546 และครั้งที่ 3 ที่จังหวัดฟูกูโอกะ เมื่อ 4 - 6 พฤศจิกายน 2546 ซึ่งมีความคืบหน้าได้ข้อสรุปแนวทางความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ ทั้ง 21 สาขา

เมื่อ 11 ธันวาคม 2546 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นได้พบหารือและเห็นชอบให้เริ่มการเจรจาอย่างเป็นทางการเพื่อจัดทำความตกลง JTEPA ให้มีเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น และเริ่มการประชุมเจรจาครั้งแรกที่ประเทศไทยในต้นปี 2547

สถานการณ์แรงงานทั่วไปในญี่ปุ่น

1. นโยบายด้านแรงงานต่างชาติ

ประเทศญี่ปุ่นมีนโยบายเปิดรับแรงงานต่างชาติเฉพาะผู้ประกอบการวิชาชีพและแรงงานที่มีฝีมือเท่านั้น ส่วนแรงงานไร้ฝีมือนั้นยังไม่มียุทธศาสตร์เปิดรับเนื่องจากเกรงว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคม และเศรษฐกิจในวงกว้าง และอาจส่งผลกระทบต่ออัตราการว่างงานของญี่ปุ่นยิ่งสูงมากไปกว่าเดิมนีก (ในเดือนมกราคม 2547 อัตราการว่างงานของญี่ปุ่นสูงเท่ากับร้อยละ 4.9) ดังนั้น ญี่ปุ่นจึงใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมากในเรื่องการพิจารณารับแรงงานต่างชาติ โดยจะยึดความเห็นชอบของประชาชนเป็นหลัก

กฎหมายควบคุมการเข้าเมืองและผู้อพยพ (The Immigration Control and Refugee Recognition Law) ระบุสถานะการพำนัก พร้อมทั้งประเภทงาน คุณสมบัติและเงื่อนไขการจ้างแรงงานต่างชาติโดยสังเขป ดังนี้

สถานะการพำนัก	ระยะพำนัก	เงื่อนไขและคุณสมบัติ
นักการทูต	ตามระยะที่ปฏิบัติงาน	ไม่ระบุ
ผู้ปฏิบัติกิจการราชการ	ตามระยะที่ปฏิบัติงาน	ไม่ระบุ
ศาสตราจารย์	1 ปีหรือ 3 ปี	ไม่ระบุ
ศิลปิน	1 ปีหรือ 3 ปี	ไม่ระบุ
นักข่าว	1 ปีหรือ 3 ปี	ไม่ระบุ
ผู้ประกอบการกิจกรรมทางศาสนา	1 ปีหรือ 3 ปี	ไม่ระบุ
นักกฎหมาย-นักบัญชี	1 ปีหรือ 3 ปี	- มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางด้านบัญชี/กฎหมาย
นักลงทุน-ผู้บริหาร	1 ปีหรือ 3 ปี	- มีประสบการณ์ด้านการลงทุน / บริหารมากกว่า 3 ปี - เกณฑ์ค่าจ้างใช้มาตรฐานเดียวกับคนญี่ปุ่น
ผู้ให้บริการทางการแพทย์	1 ปีหรือ 3 ปี	- มีใบอนุญาตประกอบกิจการในสาขาการแพทย์ - เกณฑ์ค่าจ้างใช้มาตรฐานเดียวกับคนญี่ปุ่น
นักวิจัย	6 เดือนหรือ 1 ปี	- จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือเทียบเท่าขึ้นไป - เรียนด้านการวิจัยมากกว่า 3 ปีขึ้นไปหรือมีประสบการณ์ด้านงานวิจัย มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (รวมเวลาที่ทำวิจัยขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย) - เกณฑ์ค่าจ้างใช้มาตรฐานเดียวกับคนญี่ปุ่น
ผู้ทำงานด้านการศึกษา	1 ปีหรือ 3 ปี	- จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือเทียบเท่าขึ้นไป - ถ้าสอนภาษาต่างประเทศต้องเคยเรียนภาษานั้นๆมานานกว่า 12 ปีขึ้นไป (รวมระยะเวลาที่เรียนภาษานั้นในมหาวิทยาลัย) - เกณฑ์ค่าจ้างใช้มาตรฐานเดียวกับคนญี่ปุ่น

คณะกรรมการเข้าเยี่ยมชม ASSOCIATION FOR
INTERNATIONAL MANPOWER DEVELOPMENT OF MEDIUM
AND SMALL ENTERPRISES, JAPAN (IMM) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่
เกี่ยวกับการรับแรงงานไทยไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น

สถานะการพำนัก	ระยะพำนัก	เงื่อนไขและคุณสมบัติ
ผู้มีความรู้ทางเทคโนโลยี	1 ปีหรือ 3 ปี	-จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยโดยมีความรู้ทางเทคโนโลยีเฉพาะสาขา หรือมีประสบการณ์ในการทำงานด้านนี้มานานกว่า 10 ปี
ผู้มีความรู้ทางวัฒนธรรม/ กิจการต่างประเทศ	1 ปีหรือ 3 ปี	-หากเป็นผู้จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยขึ้นไปในสาขามนุษยศาสตร์ ต้องมีความรู้หรือประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป, ค่าจ้างใช้มาตรฐานเดียวกับ คนญี่ปุ่น -หากเป็นผู้ที่มีความรู้ทางวัฒนธรรมต้องมีประสบการณ์การทำงานนั้นมา กว่า 3 ปี, อัตราค่าจ้างเดือนละ 250,000 เยนขึ้นไป
ผู้ที่ทำงานกับบริษัทสาขาใน ต่างประเทศ	1 ปีหรือ 3 ปี	-ต้องเคยทำงานกับบริษัทแม่หรือบริษัทสาขาในต่างประเทศมานานกว่า 1 ปี -กรณีเป็นผู้ที่มีความรู้ทางธรรมชาติวิทยาหรือมนุษยศาสตร์ ค่าจ้าง ใช้มาตรฐานเดียวกับคนญี่ปุ่น -กรณีเป็นงานที่ต้องใช้ผู้มีความรู้ในการวัฒนธรรมและเข้าใจความนึกคิด แบบญี่ปุ่น กำหนดค่าจ้างเดือนละ 250,000 เยนขึ้นไป
นักแสดง	3 เดือน, 6 เดือนหรือ 1ปี	-มิใช่รับรองคุณสมบัติจากสมาคม/หน่วยงานของรัฐว่ามีความรู้ด้านการ บันเทิง, การแสดง หรือมีความรู้ด้านการบันเทิงกว่า 2 ปี หรือเคยทำงาน ด้านการบันเทิง,งานแสดงในต่างประเทศ 2 ปีขึ้นไป - ค่าจ้างเดือนละ 200,000 เยนขึ้นไป
ผู้ชำนาญการ (แรงงานฝีมือ)	1 ปีหรือ 3 ปี	- ปัจจุบันที่อนุญาตมี 8 สาขาอาชีพ (รายละเอียดตามข้อมูลท้ายตาราง) - เกณฑ์ค่าจ้างใช้มาตรฐานเดียวกับคนญี่ปุ่นที่ทำงานในลักษณะเดียวกัน
ผู้มีถิ่นพำนักถาวร	ไม่มีกำหนด	ไม่ระบุ
คู่สมรสของผู้มีถิ่นพำนักถาวร	1 ปีหรือ 3 ปี	ไม่ระบุ
คู่สมรสของชาวญี่ปุ่น	1 ปีหรือ 3 ปี	ไม่ระบุ
ผู้ได้รับอนุญาตให้พำนักอยู่ในญี่ปุ่น ได้ชั่วคราว	1 ปีหรือ 3 ปี	ไม่ระบุ

นอกจากนี้คนต่างชาติในบางสถานะ ซึ่งโดยปกติแล้วไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ แต่หาก
จะทำงานต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงยุติธรรมก่อน สถานะดังกล่าวคือ นักเรียนต่างชาติและ
นักศึกษาต่างชาติ

สำหรับผู้ชำนาญการหรือแรงงานฝีมือนั้น ที่รัฐบาลเปิดรับอยู่มี 8 สาขาอาชีพ ซึ่งได้
กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติไว้โดยละเอียด ดังนี้

1. ผู้ปรุงอาหาร

ต้องมีประสบการณ์การทำงานในด้านการปรุงอาหาร หรือมีความรู้พิเศษด้านการเตรียมอาหารซึ่งเป็นของดั้งเดิมของประเทศนั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า 10 ปีขึ้นไป (ทั้งนี้ สามารถรวมเวลาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในประเทศนั้น ๆ โดยศึกษาวิชาหลักที่เกี่ยวข้องกับประเภทงานที่ยื่นขอวีซ่า)

2. สถาปนิกหรือวิศวกรโยธา

ต้องมีประสบการณ์การทำงานในด้านสถาปัตยกรรมหรือวิศวกรรมโยธาที่มีลักษณะเฉพาะของประเทศนั้น ๆ มาไม่ต่ำกว่า 10 ปีขึ้นไป (ทั้งนี้ สามารถรวมเวลาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในประเทศนั้น โดยศึกษาวิชาหลักที่เกี่ยวข้องกับประเภทงานที่ยื่นขอวีซ่า) แต่ก่อนโลมให้แก่ผู้ยื่นขอที่มีประสบการณ์การทำงานเพียง 5 ปี แต่เคยทำงานภายใต้การดูแลของผู้มีประสบการณ์ในด้านสถาปัตยกรรมหรือวิศวกรรมโยธานานกว่า 10 ปีขึ้นไป

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตหรือซ่อมแซมผลิตภัณฑ์

ต้องมีประสบการณ์การทำงานในด้านการผลิตหรือซ่อมแซมผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะพิเศษของประเทศนั้น ๆ เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปีขึ้นไป (ทั้งนี้ สามารถรวมเวลาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในประเทศนั้น ๆ โดยศึกษาวิชาหลักที่เกี่ยวข้องกับประเภทงานที่ยื่นขอวีซ่า)

4. ช่างเจียรไนเพชรพลอย, อัญมณี, ผู้เชี่ยวชาญการผลิตผลิตภัณฑ์ขนสัตว์

ต้องมีประสบการณ์ทำงานในด้านการเจียรไนเพชรพลอย, อัญมณี หรือการผลิตผลิตภัณฑ์ขนสัตว์นานกว่า 10 ปีขึ้นไป (ทั้งนี้ สามารถรวมเวลาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในประเทศนั้น ๆ โดยศึกษาวิชาหลักที่เกี่ยวข้องกับประเภทงานที่ยื่นขอวีซ่า)

5. นักฝึกสัตว์

ต้องมีประสบการณ์ในด้านฝึกหัดมานานกว่า 10 ปีขึ้นไป (ทั้งนี้ สามารถรวมเวลาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในประเทศนั้น ๆ โดยศึกษาวิชาหลักที่เกี่ยวข้องกับประเภทงานที่ยื่นขอวีซ่า)

6. นักขุดเจาะน้ำมันในทะเล หรือนักพัฒนาพลังงานความร้อนโลก

ต้องมีประสบการณ์ในด้านการขุดเจาะน้ำมันในทะเล หรือนักพัฒนาพลังงานความร้อนโลกนานกว่า 10 ปีขึ้นไป (ทั้งนี้ สามารถรวมเวลาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในประเทศนั้น ๆ โดยศึกษาวิชาหลักที่เกี่ยวข้องกับประเภทงานที่ยื่นขอวีซ่า)

7. นักบิน

ต้องมีประสบการณ์ในด้านการบินไม่ต่ำกว่า 2,500 ชั่วโมง และงานที่ทำต้องเกี่ยวกับการบังคับยานคมนาคมทางอากาศตามมาตรา 2 วรรค 16 ของพระราชบัญญัติการบิน (กฎหมายข้อที่ 231 ปี ค.ศ. 1947) ที่ระบุว่า บุคคลใด ๆ ไม่อาจทำการบินในฐานะกัปตันได้โดยปราศจากคุณสมบัติของนักบินของสายการบินตามมาตราที่ 24 ของพระราชบัญญัติการบิน

8. ผู้ฝึกสอนกีฬา

ต้องมีประสบการณ์ในด้านการฝึกสอนกีฬานานกว่า 10 ปีขึ้นไป (ทั้งนี้ สามารถรวมเวลาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในประเทศนั้น ๆ โดยศึกษาวิชาหลักที่เกี่ยวข้องกับประเภทงานที่ยื่นขอวิชา) โดยผู้ยื่นคำขอต้องเป็นผู้มีทักษะด้านการกีฬา หรือเคยได้รับรางวัลด้านกีฬาในระดับสากล เช่น กีฬาโอลิมปิกส์ เป็นต้น และเกี่ยวข้องกับงานที่จำเป็นต้องมีทักษะในการสอนกีฬา

2. สภาพการณ์ด้านแรงงานต่างชาติ

2.1 สถานการณ์แรงงานญี่ปุ่นในปัจจุบัน

ปัจจุบันญี่ปุ่นประสบปัญหาการว่างงานตกต่ำ มีผู้ว่างงานมากและอัตราการว่างงาน โดยในปี 2546 มีอัตราการว่างงานเฉลี่ยร้อยละ 5.3 (ผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีทั้งหมด 67.1 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำ 63.6 ล้านคน และผู้ว่างงาน 3.5 ล้านคน) แต่มาในปี 2547 อัตราการว่างงานก็ลดลงเล็กน้อย มาอยู่ในระดับร้อยละ 4.9 - 5.0 ซึ่งก็ยังคงถือว่ารุนแรงอยู่ อย่างไรก็ตามปัญหาใหญ่อีกอันหนึ่ง ที่ญี่ปุ่นจะต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ การขาดแคลนแรงงานในวัยหนุ่มสาว ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นมากทำให้ญี่ปุ่นกำลังเข้าสู่สังคมชราอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการที่มีอัตราการเกิดต่ำมาก ทำให้จำนวนกำลังแรงงานของญี่ปุ่นในอนาคตลดต่ำลงอย่างน่าเป็นห่วง รัฐบาลญี่ปุ่นอาจไม่สามารถแบกรับภาระค่ารักษาพยาบาลและเงินบำนาญได้อีกต่อไป ดังนั้น ญี่ปุ่นจึงต้องหาแรงงานจากส่วนอื่นมาทดแทนเพื่อให้กำลังแรงงานอยู่ในระดับที่สมดุลย์ เช่น การส่งเสริมให้สตรีเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น, การขยายกำหนดเกษียณอายุออกไปอีก หรือการเปิดรับแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในญี่ปุ่น เป็นต้น จากรายงานของฝ่ายประชากรขององค์การสหประชาชาติระบุคาดการณ์ว่า **ญี่ปุ่นจำเป็นต้องเปิดรับแรงงานต่างชาติปีละ 10 ล้านคน หรือไม่ก็ต้องเลื่อนกำหนดเกษียณอายุออกไปเป็น ให้เกษียณเมื่อมีอายุครบ 77 ปี** เพื่อที่จะรักษาอัตราส่วนของกำลังแรงงานต่อจำนวนผู้สูงอายุให้ได้เท่ากับอัตราส่วนเดียวกันของในปี ค.ศ. 1995 (เท่ากับ 4.8 ต่อ 1) โดยชี้ว่าหากญี่ปุ่นไม่เปิดรับแรงงานต่างชาติเข้ามาทดแทนกำลังแรงงานของญี่ปุ่น ซึ่งนับวันจะน้อยลงทุกทีแล้ว ผลกระทบที่ตามมาก็คือ เมื่อถึงปี ค.ศ. 2050 อัตราส่วนของกำลังแรงงานต่อจำนวนผู้สูงอายุจะลดลงมาเหลือเพียง 1.7 ต่อ 1 เท่านั้น

2.2 จำนวนแรงงานต่างชาติในญี่ปุ่นในภาพรวม

รายงานของกรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น ระบุว่า ณ สิ้นปี 2545 มีแรงงานต่างชาติที่ขึ้นทะเบียนพำนักและทำงานอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน 176,936 คน (ได้แก่ คนต่างชาติในทุกสถานะ ดังที่ระบุไว้ในตาราง ข้อ 1 ยกเว้นผู้ที่มีถิ่นพำนักถาวร, คู่สมรสของชาวญี่ปุ่น และผู้ที่ได้รับอนุญาตให้พำนักอยู่ในญี่ปุ่นได้ชั่วคราว) เพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2544 ร้อยละ 6.4 นอกจากนี้แล้วยังมีผู้อยู่เกินกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ลักลอบทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมาย ซึ่ง ณ วันที่ 1 มกราคม 2546 มีจำนวน 220,552 คน และหากรวมจำนวนคนต่างชาติที่เข้ามาใหม่เพื่อทำงาน (เฉลี่ยปีละ 25,000 - 30,000 คน), ผู้ฝึกงานเทคนิคตามโครงการ

ฝึกรงานของ JITCO ในปีที่ 2 และปีที่ 3 ที่มีอยู่ประมาณ 16,000 คน และผู้ที่หนีไปเป็นผู้ที่อยู่เกินกำหนดด้วยแล้ว คาดว่าขณะนี้มีความงานต่างชาติในญี่ปุ่นรวมประมาณ 400,000 คน คิดเป็นประมาณร้อยละ 0.60 ของกำลังแรงงานทั้งหมดของญี่ปุ่น ณ สิ้นปี 2540 ถึงสิ้นปี 2545 มีจำนวนแรงงานต่างชาติ ดังนี้

2.3 จำนวนและแนวโน้มของแรงงานไทย

หากพิจารณาเฉพาะแรงงานต่างชาติที่ได้รับอนุญาตเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำงานโดยเฉพาะ พบว่า ณ สิ้นปี 2545 มีจำนวนรวม 168,783 คน ในจำนวนนี้เป็นคนไทย 1,221 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 17.1 คิดเป็นสัดส่วนแรงงานไทยต่อแรงงานต่างชาติเท่ากับ 1:138 โดยสถานะการพำนักของผู้ที่เข้ามาทำงานที่มีสัดส่วนของแรงงานไทยค่อนข้างสูง ได้แก่ สถานะแรงงานฝีมือ (สัดส่วน 1:25) และสถานะผู้ที่ทำงานกับบริษัทสาขาในต่างประเทศ (สัดส่วน 1:75) รายละเอียดดังนี้

จำนวนและสัดส่วนของคนไทยที่มาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายในญี่ปุ่น
ณ สิ้นปี 2545

ประเภทการลงตรา (วิชาชีพ)	แรงงานต่างชาติ (รวม)	แรงงานไทย	สัดส่วนแรงงานไทย เทียบกับแรงงานต่างชาติ
ศาสตราจารย์	7,196	51	1 : 141
ศิลปิน	381	2	1 : 191
ผู้ประกอบการกิจกรรมทางศาสนา	4,948	8	1 : 619
นักข่าว, นักหนังสือพิมพ์	348	-	-
ผู้ลงทุน/นักธุรกิจ	5,906	31	1 : 164
นักกฎหมาย, นักบัญชี	99	-	-
ผู้ประกอบการบริการทางการแพทย์	95	1	1 : 95
นักวิจัย	3,141	24	1 : 131
ผู้ประกอบการด้านการศึกษา	9,068	2	1 : 4,534
วิศวกร	19,439	106	1 : 184
ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษยศาสตร์และบริการ ต่างประเทศ	40,681	154	1 : 264
ผู้ทำงานกับบริษัทสาขาในต่างประเทศ	9,913	132	1 : 75
นักแสดง	55,461	242	1 : 229
แรงงานฝีมือ	11,927	468	1 : 25
รวม	168,783	1,221	1 : 138

ที่มา : สถิติคนต่างชาติที่ขึ้นทะเบียนพำนักในญี่ปุ่น ฉบับประจำปี 2545, กระทรวงยุติธรรม
ญี่ปุ่น

2.4 จำนวนแรงงานต่างชาติที่อยู่เกินกำหนดและลักลอบทำงานโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

รายงานของกรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นระบุว่า ณ วันที่ 1 มกราคม 2546 มีคนต่างชาติที่หลบหนีไปเป็นผู้อยู่เกินกำหนดซึ่งส่วนใหญ่ลักลอบทำงานโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย มีจำนวนทั้งสิ้น 220,552 คน ลดลงจากปีก่อนหน้า 3,515 คน หรือลดลงร้อยละ 1.6 จำแนกเป็นชาย 115,114 คน และหญิง 105,438 คน ผู้ที่อยู่เกินกำหนดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในช่วงปี 2533 - 2536 และหลังจากปี 2536 เป็นต้นมาก็เริ่มมีจำนวนลดลงที่เล็กลงทีละน้อยมาจนถึงปัจจุบัน

ผู้อยู่เกินกำหนดเป็นผู้ที่มาจากประเทศเกาหลีมากที่สุด (ร้อยละ 22.6) มีชาวไทยมากเป็นอันดับที่ 4 รองจากฟิลิปปินส์และจีน ณ วันที่ 1 มกราคม 2546 มีผู้อยู่เกินกำหนดชาวไทยจำนวนทั้งสิ้น 15,693 คน (ร้อยละ 7.1) ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 7.3 จำแนกเป็นเพศชาย 7,307 คน และเพศหญิง 8,386 คน ผู้อยู่เกินกำหนดชาติอื่น ๆ ที่เหลือส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่เกินกำหนดที่มาจากทวีปเอเชีย รายละเอียดจำนวนผู้อยู่เกินกำหนดที่มาจากประเทศต่าง ๆ มีดังนี้

จำนวนผู้อยู่เกินกำหนดจำแนกตามสัญชาติ / ประเทศที่มา

อันดับ	สัญชาติ	1พ.ค. 39	1ม.ค. 40	1ม.ค. 41	1ม.ค. 42	1ม.ค. 43	1 ม.ค. 44	1 ม.ค. 45	1 ม.ค. 46	เทียบกับ 1 ม.ค.45 (%)
1	เกาหลี	51,580	52,387	52,123	62,577	60,693	56,023	55,164	49,874	-9.6
2	ฟิลิปปินส์	41,997	42,547	42,608	40,420	36,379	31,666	29,649	30,100	+1.5
3	จีน	39,140	38,296	37,590	34,800	32,896	30,975	27,582	29,676	+7.6
4.	ไทย	41,280	39,513	37,046	30,065	23,503	19,500	16,925	15,693	-7.3
	ชาย	17,811	16,839	15,542	13,552	11,082	9,281	8,020	7,307	-8.9
	หญิง	23,469	22,674	21,504	16,513	12,421	10,219	8,905	8,386	-5.8
5	มาเลเซีย	11,525	10,390	10,141	9,989	9,701	9,651	10,097	9,442	-6.5
6	ไต้หวัน	8,502	9,409	9,430	9,437	9,243	8,849	8,990	9,126	+1.5
7	เปรู	13,836	12,942	11,606	13,320	9,158	8,502	7,744	7,322	-5.4
8	อินโดนีเซีย	3,481	3,758	4,692	4,930	4,947	5,315	6,393	6,546	+2.4
9	ศรีลังกา	2,783	2,751	3,071	3,734	3,907	3,489	3,730	3,909	+4.8
10	พม่า	5,885	5,900	5,829	5,487	4,986	4,473	4,177	3,890	-6.9
	อื่นๆ	64,491	65,093	62,674	59,289	56,284	53,378	53,616	54,974	+2.5
	รวม	284,500	282,986	276,810	271,048	251,697	232,121	224,067	220,552	-1.6

ที่มา : กรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น

หมายเหตุ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2547 กรมตรวจคนเข้าเมือง รายงานตัวเลขผู้อยู่เกินกำหนด ณ วันที่ 1 มกราคม 2547 จำนวน 219,418 คน แต่ยังไม่ระบุรายละเอียด

เมื่อรวมจำนวนแรงงานไทยที่ถูกต้องตามกฎหมาย (ประมาณ 6,500 คน) ซึ่งได้แก่คนไทยที่เข้ามาเพื่อการทำงานโดยเฉพาะ (ประมาณ 1,100 คน), ผู้ฝึกงานไทย (ประมาณ 2,500 คน) และแรงงานไทยในสถานะอื่น (ประมาณ 2,900 คน) ตลอดจนจำนวนคนไทยที่อยู่เกินกำหนดและลักลอบทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมายในญี่ปุ่น รวมกับจำนวนผู้ที่เข้ามาใหม่เพื่อทำงานแล้วคาดว่าจะมีแรงงานไทยอยู่ในญี่ปุ่นประมาณ 26,000 คน เป็นชายประมาณร้อยละ 40

2.5 สถิติการเนรเทศและการกระทำความผิดทางอาญาของแรงงานต่างชาติ

ในปี 2545 มีชาวต่างชาติที่ถูกเนรเทศเนื่องจากกระทำความผิดตามกฎหมายคนเข้าเมืองของญี่ปุ่น รวมทั้งสิ้น 41,935 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 1,171 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ถูกเนรเทศเนื่องจากกระทำความผิดในข้อหาอยู่เกินกำหนดมากที่สุด (ร้อยละ 75.2) และพบว่าผู้ที่ถูกเนรเทศในปี 2545 เป็นแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายถึง 32,364 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 77.2 ของจำนวนผู้ที่ถูกเนรเทศทั้งหมด

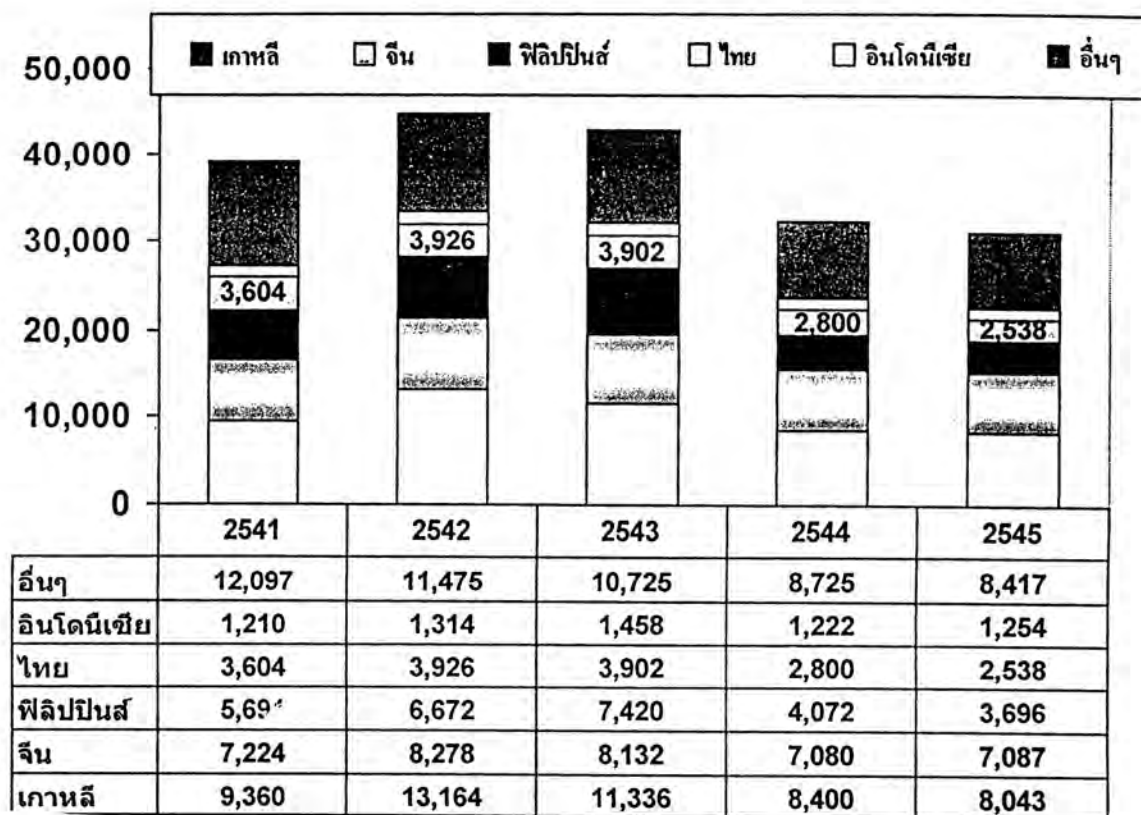
แนวโน้มจำนวนคนต่างชาติที่ถูกเนรเทศ จำแนกตามข้อหาที่กระทำความผิด

ข้อหากระทำความผิด	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545		
			จำนวน	ร้อยละ(%)	อัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปี 2544
รวม	51,459	40,764	41,935	100.0	+2.9%
หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย (Illegal Entry)	9,186	8,952	8,388	22.0	-6.3%
เจตนาเข้าประเทศโดยไม่ถูกต้อง (Illegal Landing)	748	826	789	1.9	-4.5%
กระทำความผิดอื่นนอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาต	473	594	850	2.0	+43.1%
อยู่เกินกำหนด	40,756	30,063	31,520	75.2	+4.8%
ก่อคดีอาชญากรรมและอื่นๆ	296	329	388	0.9	+17.9%
แรงงานผิดกฎหมาย	44,190	33,508	32,364	77.2	-3.4%

ที่มา : กรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น

ในระยะ 5 ปีก่อนหน้าปี 2542 จำนวนผู้ที่ถูกเนรเทศจากแทบทุกประเทศมีแนวโน้มลดลงเรื่อยมาโดยตลอด แต่กลับมามีจำนวนเพิ่มขึ้นในปี 2542 เนื่องจากมีประกาศใช้แก้ไขกฎหมายควบคุมการเข้าเมืองและผู้อพยพที่เพิ่มบทลงโทษผู้อยู่เกินกำหนด ทำให้มีผู้อยู่เกินกำหนดจำนวนมากที่สมัครใจมอบตัวต่อทางการและเดินทางกลับประเทศ แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่ถูกเนรเทศในปี 2545 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากทวีปเอเชีย โดยเป็นชาวเกาหลีมากที่สุด (ร้อยละ 24.9) ลำดับถัดมาได้แก่ชาวจีน, ชาวฟิลิปปินส์, ชาวไทย (จำนวน 2,538 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4), ชาวมาเลเซีย, ชาวอินโดนีเซีย, ชาวอิหร่าน และชาวเปรู ตามลำดับ และพบว่าแรงงานต่างชาติที่ถูกส่งตัวกลับแทบทุกประเทศมีแนวโน้มลดลงจากปี 2544 ยกเว้นแรงงานจากประเทศจีน มาเลเซียและอินโดนีเซียเท่านั้นที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น

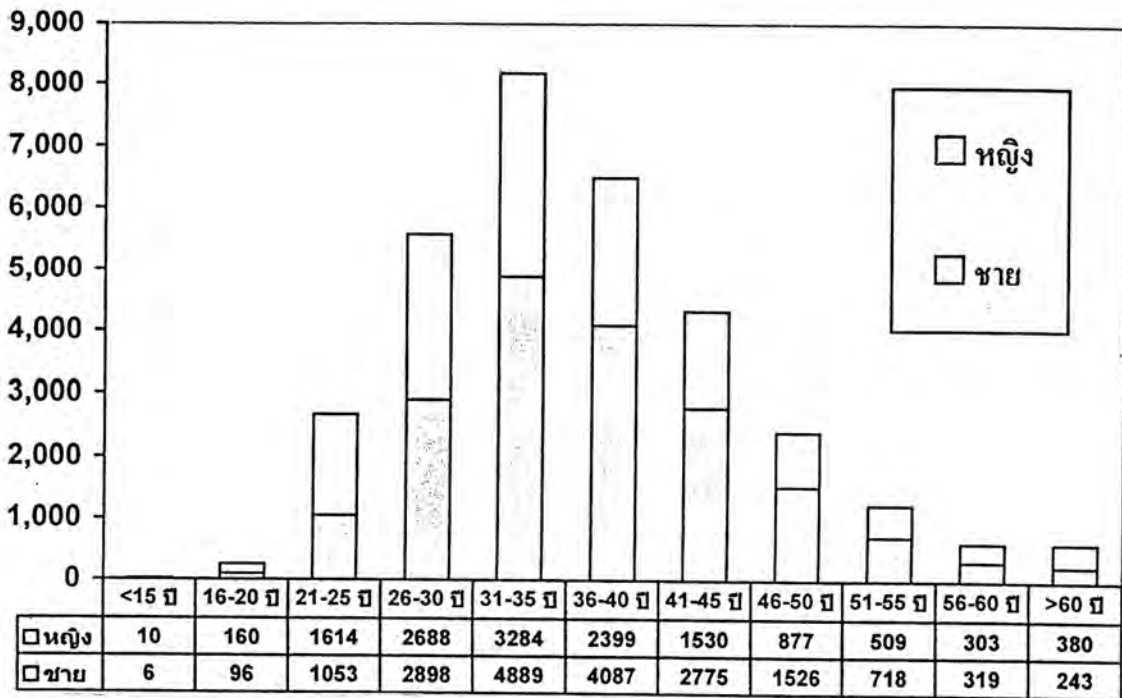
แนวโน้มจำนวนคนต่างชาติที่ถูกเนรเทศ
จำแนกตามสัญชาติ / ประเทศที่มา

ที่มา : รายงานสถิติคนต่างชาติที่ถูกเนรเทศในปี 2545, กรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น

แรงงานต่างชาติที่ลักลอบทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมายที่ถูกเนรเทศ ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ตามเมืองใหญ่ ๆ ได้แก่ กรุงโตเกียวซึ่งมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 33.9) ลำดับรองลงมา ได้แก่ ไชตามะ, ชิบะ, คานากาวะ, ไออิจิ, โอซากา, อิบารากิ, กุมมะ, นากาโน่ และโทจิหงิ ตามลำดับ เฉพาะผู้ถูกเนรเทศจาก 10 เมืองดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 86.1 ของผู้ถูกเนรเทศทั้งหมดในปี 2545 และพบว่าแรงงานที่ถูกเนรเทศส่วนใหญ่เป็นคนหนุ่มสาว กล่าวคือ ร้อยละ 70.8 เป็นผู้ที่อายุระหว่าง 20 - 39 ปี เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุพบว่าผู้ถูกเนรเทศที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไปเป็นเพศชายมากกว่าหญิง ในขณะที่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี เป็นหญิงมากกว่าชาย

จำนวนคนต่างชาติที่ถูกเนรเทศจำแนกตามเพศและช่วงอายุ
จำแนกตามเพศและช่วงอายุ

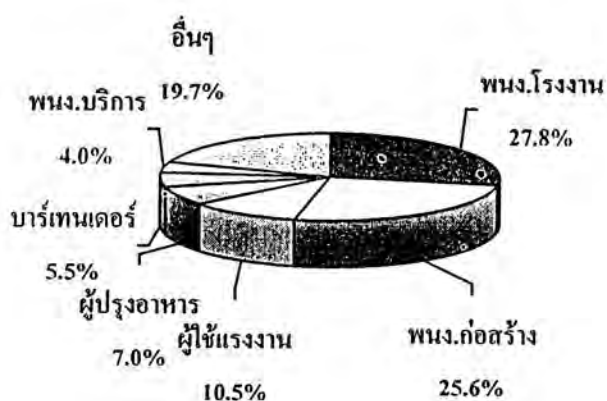
ที่มา : รายงานสถิติคนต่างชาติที่ถูกเนรเทศในปี 2545, กรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น

หากพิจารณาตามระยะเวลาที่แรงงานเหล่านี้ทำงานอยู่ พบว่า ร้อยละ 45.6 เป็นผู้ที่ทำงานอยู่นานกว่า 3 ปีขึ้นไป ในจำนวนนี้เกือบ 2 ใน 3 ทำงานนานกว่า 5 ปีขึ้นไป หากพิจารณาตามค่าจ้างที่ได้รับ พบว่ามีแนวโน้มลดลงไปใกล้กับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ กล่าวคือ ร้อยละ 38.2 มีรายได้อยู่ระหว่างวันละ 7,000 - 10,000 เยน เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าพบว่าค่าจ้างที่ได้รับมีแนวโน้มลดลง กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับค่าจ้างวันละ 10,000 - 30,000 เยน มีจำนวนลดลงในขณะที่ผู้ที่ได้รับค่าจ้างวันละ 5,000 - 7,000 เยน กลับมีจำนวนเพิ่มขึ้น แรงงานต่างชาติเหล่านี้ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่มีลักษณะเจ้าของคนเดียวที่เป็นธุรกิจส่วนตัว และพบว่าผู้ที่ลี้ภัยมาทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมายมักต้องการทำงานในสถานประกอบการขนาดเล็ก โดยกระจายกันทำงานในกิจการงานดังต่อไปนี้

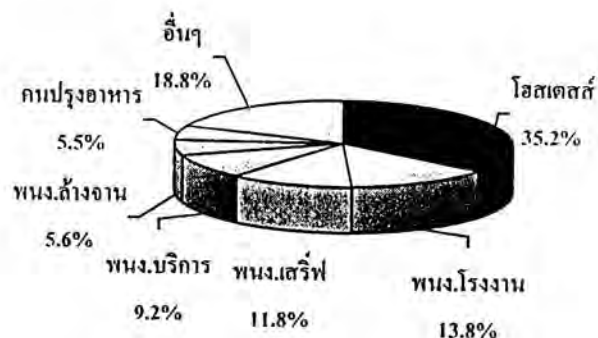
ประเภทงานที่แรงงานผิดกฎหมายทำรวม

ชาย

หญิง

แรงงานต่างชาติชาวไทยที่ถูกเนรเทศมีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอด และพบว่าผู้ที่ถูกเนรเทศที่เข้ามา โดยได้รับการลงตราในฐานะนักท่องเที่ยวเป็นชาวไทยมากเป็นลำดับที่ 2 รองจากเกาหลี

คณะกรรมการเข้าเยี่ยมชมคารวะเอกอัครราชทูตไทย
ประจำกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
และรับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับแรงงานไทยในประเทศญี่ปุ่น

3. ปัญหาด้านแรงงานต่างชาติ

- การหลบหนีไปเป็นผู้อยู่เกินกำหนดและลักลอบทำงานอยู่ในญี่ปุ่นอย่างผิดกฎหมาย

แรงงานเหล่านี้มักถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง และมักได้รับการข่มขู่จากนายจ้างว่าจะส่งตัวให้เจ้าหน้าที่และจะถูกเนรเทศกลับประเทศ ทำให้ลูกจ้างไม่กล้าร้องเรียนสิทธิผลประโยชน์ที่ตนเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ลูกจ้างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่กฎหมายแรงงานญี่ปุ่นคุ้มครองผู้ใช้แรงงานทุกคนที่ทำงานอยู่ในญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นคนชาติใดหรือมีสถานะการทำงานที่ถูกต้องหรือไม่ก็ตาม ปัญหาที่มักเกิดกับผู้อยู่เกินกำหนดและลักลอบทำงานอยู่ในญี่ปุ่นอย่างผิดกฎหมายในเรื่องการทำงาน ได้แก่

* นายจ้างค้างจ่ายค่าจ้าง	* นายจ้างจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าที่ตกลงกันไว้
* ทำงานล่วงเวลาโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	* ถูกให้ออกจากงานโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า
* ถูกนายจ้างหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สูงเกินความจริง	* ถูกนายจ้างลดค่าจ้างโดยอ้างว่าเศรษฐกิจไม่ดี
* ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน แต่นายจ้างไม่รับผิดชอบ	* ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีปัญหาใหญ่อีกเรื่องหนึ่ง คือ การไม่สามารถเข้าร่วมทำประกันสุขภาพของรัฐได้ ดังนั้น เมื่อเกิดเจ็บป่วยและต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนที่สูงมาก

- หญิงต่างชาติถูกหลอกให้มาขายบริการทางเพศในญี่ปุ่น

มีหญิงไทยจำนวนมากที่ได้รับการชักชวนจากนายหน้าให้มาทำงานที่ญี่ปุ่น โดยไม่ทราบว่าจะถูกหลอกให้มาขายบริการทางเพศ แต่เมื่อเข้ามาในญี่ปุ่นแล้วถูกขายต่อให้กับเจ้าของร้านสเน็ค ซึ่งก็คือแหล่งขายบริการทางเพศในราคาสูงมาก (ประมาณคนละ 3 ล้าน ถึง 3 ล้าน 5 แสนเยน) ซึ่งกลายเป็นหนี้ซึ่งหญิงดังกล่าวต้องชดใช้หนี้เหล่านี้โดยการถูกบังคับให้หาเงินจากการบริการทางเพศไปจนกว่าจะใช้หนี้หมดแล้วจึงได้รับอิสระ

- นายจ้างละเมิดสัญญาจ้าง

กรณีแรงงานที่เข้ามาทำงานในญี่ปุ่นอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มักมีปัญหาเรื่องนายจ้างไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้าง เช่น ให้ทำงานเกินกว่าเวลาที่ระบุในสัญญาจ้าง, จ่ายค่าจ้างต่ำกว่าที่ระบุในสัญญาจ้าง, นายจ้างไม่จ่ายค่าทำงานล่วงเวลา เป็นต้น ซึ่งหากสำนักงานฯ ได้รับการร้องเรียนจากลูกจ้าง ก็จะช่วยไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทให้ ซึ่งในกรณีนี้สามารถทำได้โดยไม่ยากนักเนื่องจากในสัญญาจ้างมีการกำกับเงื่อนไขการจ้างไว้แล้วอย่างชัดเจน

- **ความเป็นอยู่และความสามารถในการปรับตัว**

เนื่องจากต้องจากบ้านมาใช้ชีวิตอยู่ในญี่ปุ่นเป็นเวลานาน ประกอบกับภาษา, วัฒนธรรม และอาหารการกินก็แตกต่างจากที่เคยเป็นอยู่ ทำให้เหงาและคิดถึงบ้าน ยิ่งหากเป็นผู้อยู่เกินกำหนดก็ต้องอยู่อย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ หากเจอนายจ้างที่ไม่ดีก็จะเกิดความเครียดและความเบื่อ ทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่ดี

- **ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งและเด็กไร้สัญชาติ**

หญิงไทยผู้อยู่เกินกำหนดจำนวนมาก (ส่วนใหญ่ขายบริการทางเพศ) ที่ชอบพอกับชายชาวญี่ปุ่นโดยมิได้จดทะเบียนสมรส ต่อมาได้ให้กำเนิดบุตรแต่สามีชาวญี่ปุ่นไม่รับรองบุตรที่เกิดมา และหลายรายที่หลบหนีไป ประกอบกับหญิงเหล่านี้ไม่ได้ไปแจ้งเกิดต่อสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว เพื่อขอรับสัญชาติไทยให้บุตร เนื่องจากเกรงว่าจะถูกทางการส่งตัวกลับประเทศไทย ทำให้เด็กที่เกิดมากลายเป็นเด็กไร้สัญชาติ เมื่อเกิดปัญหาเรื่องการดำรงชีวิตหรือปัญหาการทำงาน ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ ก็มักนำเด็กไปฝากศูนย์เลี้ยงเด็ก หรือหน่วยงานสวัสดิการของรัฐแล้วมักหลบหนีไป ทำให้หน่วยงานญี่ปุ่นไม่สามารถส่งเด็กกลับประเทศได้ เนื่องจากไม่สามารถพิสูจน์สัญชาติของเด็กได้

4. บทบาทของสำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่นในการช่วยเหลือคนงานไทย

สำนักงานแรงงานฯ ได้ดำเนินการช่วยเหลือคนงานไทยตลอดมา โดยบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ มีดังนี้

4.1 บทบาทในการดูแลคุ้มครองแรงงานไทย และรักษาสิทธิผลประโยชน์ของแรงงานไทยที่ทำงานในต่างประเทศ ได้แก่

- การตรวจสอบการจ้างงานให้แรงงานไทยได้รับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และสิทธิประโยชน์ตามสัญญาจ้างตามที่กฎหมายท้องถิ่นกำหนดไว้
- ดูแลคุ้มครองและช่วยเหลือแรงงานไทยให้ได้รับสิทธิตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537
- การพิจารณากำหนดและวางมาตรฐานเงื่อนไขขั้นต่ำในการทำสัญญาจ้างและเงื่อนไขอื่น ๆ ในการจ้างแรงงานไทย
- การตรวจสอบรับรองเอกสารการจ้างงานของนายจ้างในต่างประเทศ เพื่อคุ้มครองและป้องกันการหลอกลวงแรงงานไทย โดยออกตรวจสอบตำแหน่งงาน ตรวจสอบลักษณะงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์สูงสุดแก่แรงงานไทย
- ทำหน้าที่ด้านแรงงานสัมพันธ์ในการเจรจาไกล่เกลี่ย เป็นผู้ประสานงานเจรจาเมื่อเกิดปัญหาข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและแรงงานไทย รวมถึงเป็นตัวแทนของแรงงานไทยในการดำเนินคดีต่าง ๆ หรือเมื่อแรงงานไทยถูกล่วงละเมิดสิทธิ

- ดำเนินการช่วยเหลือส่งแรงงานไทยกลับประเทศในกรณีต่าง ๆ เช่น เกิดภาวะสงครามหรือภัยทางธรรมชาติ รวมถึงกรณีแรงงานไทยผิดกฎหมายถูกจับและถูกเนรเทศ

4.2 บทบาทในการส่งเสริมการจ้างแรงงานไทย

- การรักษาตลาดแรงงานเดิมและขยายตลาดแรงงานไทยในต่างประเทศให้เพิ่มขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
- การขยายการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานโดยผ่านการจัดส่งโดยรัฐ
- การเผยแพร่และจัดประชุมนายจ้างตัวแทนให้ทราบข้อมูลแรงงานไทย การประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนการจ้างแรงงานไทยอย่างถูกต้อง รวมทั้งอำนวยความสะดวกกรณีนายจ้างต้องการจ้างแรงงานไทย
- การติดตามสถานการณ์และศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่จะกระทบต่อการจ้างแรงงานไทย และหามาตรการป้องกันผลกระทบเชิงลบ

4.3 บทบาทในการส่งเสริมการแรงงาน

- เป็นศูนย์ทะเบียนแรงงานไทยในต่างประเทศ เป็นศูนย์กลางในการติดต่อของแรงงานไทยในประเทศนั้น ๆ เมื่อประสบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ
- เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรีกษา รวมถึงการจัดประชุมให้ความรู้แก่แรงงานไทยในเรื่องต่าง ๆ โดยการออกไปดำเนินการตามสถานที่ประกอบการที่แรงงานไทยทำงานอยู่ หรือ ณ สถานที่พักหรือที่สำนักงานแรงงาน รวมทั้งออกตรวจเยี่ยมแรงงานไทยตามที่คุ้มขัง ค่ายกักกัน โรงพยาบาล
- ประสานงานให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมถึงประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีแก่แรงงานไทย รวมถึงร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาคือพิพาทต่าง ๆ ก่อนที่จะลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่

4.4 บทบาทในด้านวิชาการ

- ศึกษา วิเคราะห์ ภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่อาจส่งผลกระทบต่อแรงงานไทยและภาพพจน์ของแรงงานไทยในต่างประเทศ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อกำหนดเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับ
- ศึกษาประเภทของงานที่นายจ้างในต่างประเทศต้องการ และนำมากำหนดการพัฒนาฝีมือแรงงานไทยให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานในต่างประเทศ และศึกษาความต้องการแรงงานของนายจ้าง เพื่อให้ให้นายจ้างจ้างแรงงานไทยทดแทนแรงงานจากชาติอื่น ๆ

คณะกรรมการถ่ายภาพเป็นที่ระลึกร่วมกับ
ประธานคณะกรรมการการสาธารณสุข สวัสดิการและแรงงาน
สภาผู้แทนราษฎรญี่ปุ่น ภายในบริเวณอาคารรัฐสภาญี่ปุ่น

คณะกรรมการเยี่ยมชมสวนสาธารณะ
ซึ่งเต็มไปด้วยดอกซากุระกำลังบานสะพรั่ง

- กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดส่งแรงงานไทยให้เป็นระบบ รวมถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการส่งแรงงานไทยไปทำงานในประเทศนั้น ๆ ว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อนและข้อจำกัดอย่างไร เพื่อหามาตรการแก้ไขปัญหาค้นคว้าได้ทันที่
- จัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นายจ้างในต่างประเทศ แรงงานไทย และผู้ที่สนใจ

4.5 การจัดการรายงานเสนอกระทรวงแรงงานอย่างต่อเนื่อง

4.6 การดำเนินการกิจที่ได้รับมอบหมายจากสถานเอกอัครราชทูต CEO ณ กรุงโตเกียว

- ติดตามคนไทยที่สูญหาย/ถูกหลอกในญี่ปุ่น
- การให้ความช่วยเหลือคนป่วย
- การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก (การให้ความช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกสามีทอดทิ้ง)
- การแก้ไขปัญหาเด็ก ได้แก่ เด็กไม่มีเอกสาร/ไม่มีสถานะ, เด็กถูกทอดทิ้ง และการนำเด็กกลับประเทศ
- การ Monitor สภาพโรงงานและสภาพความเป็นอยู่ของแรงงานไทย
- การประสาน/ติดตามคนไทยที่เดินทางกลับ
- การพบปะเยี่ยมเยียนบุตรบุญธรรมและประสานกับ NGOs ที่เกี่ยวข้อง
- การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกจับกุม (โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง) โดยไปเยี่ยมเยียนและส่งข่าวให้ญาติทราบ (หากประสงค์)
- การให้ความช่วยเหลือในชั้นศาล โดยไปเยี่ยมเยียนผู้ต้องขังและให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้น พร้อมประสานจัดหาทนายความและล่ามให้
- การเยี่ยมเยียนคนไทยที่ถูกตัดสินลงโทษจำคุกในญี่ปุ่น
- การจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปทำงานร่วมกับ สอท. เป็นครั้งคราว เพื่อเพิ่มทักษะและการประสานงานที่กระชับยิ่งขึ้น

5. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

สำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่นประสบปัญหาในการปฏิบัติการกิจ ซึ่งมีสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข ดังนี้

สภาพปัญหา	แนวทางการแก้ไข
<p>- การตรวจสอบแหล่งที่อยู่ของแรงงานไทยที่ลักลอบทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมาย ทำได้โดยลำบาก เพราะแรงงานเหล่านี้พยายามหลบซ่อนตัวเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ทางการญี่ปุ่นจับตัวและเนรเทศกลับประเทศไทย</p>	<p>- สอบถามข้อมูลจากคนไทยที่มาร้องทุกข์กับสำนักงานแรงงานฯ, สอบถามจากร้านอาหารไทย, NGO หรือคนไทยที่เคยเป็นอาสาสมัครให้ความช่วยเหลือคนไทยเพื่อเสาะหาแหล่งที่มีคนงานไทยทำงานอยู่มากต่อไป</p> <p>- ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำแผ่นพับไปจัดวางไว้ที่สถานเอกอัครราชทูตและร้านอาหารไทยตามเมืองต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งชุมชน</p> <p>- ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ไทยในญี่ปุ่น</p>
<p>- ผู้ที่ลักลอบทำงานอยู่อย่างผิดกฎหมายส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกว่าจะหากให้ข้อมูลต่อทางราชการ ข้อมูลนั้นจะไปถึงหน่วยงานของญี่ปุ่นแล้ว ตนเองจะเดือดร้อนถูกจับตัวและถูกส่งกลับ จึงไม่ให้ข้อมูลและข่าวสาร</p>	<p>- หากสำนักงานได้รับแจ้งว่ามีคนงานต้องการให้ไปเยี่ยมเยียนก็จะวางแผนนัดหมายเพื่อไปเยี่ยมเยียนในวันหยุด เพื่อพบปะให้คำแนะนำเรื่องสิทธิพึงมีพึงได้ที่พวกเขาสิทธิได้รับ ตลอดจนรับเรื่องราวร้องทุกข์</p>
<p>- การขยายตลาดแรงงานในประเทศญี่ปุ่นยังคงทำได้ลำบาก เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายคนเข้าเมืองและแรงต่อต้านจากสหภาพแรงงานในญี่ปุ่นที่เกรงว่า ชาวต่างชาติจะมาแย่งงานคนญี่ปุ่นทำ</p>	<p>- พยายามประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้นายจ้างหันมาสนใจรับผู้ฝึกงานไทย ซึ่งเป็นช่องทางที่มีความเป็นไปได้สูงในการที่จะเปิดรับคนไทยเข้ามาฝึกงานและทำงาน</p> <p>- ประสานงานกับองค์กรรับ บริษัทรับผู้ฝึกงานและติดตามดูแลผู้ฝึกงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การฝึกงานของคนไทยเป็นไปโดยราบรื่นและหากบริษัทผู้รับเห็นว่าผู้ฝึกงานไทยมีคุณภาพก็จะเป็นช่องทางการรับคนไทยเพิ่มขึ้น</p>

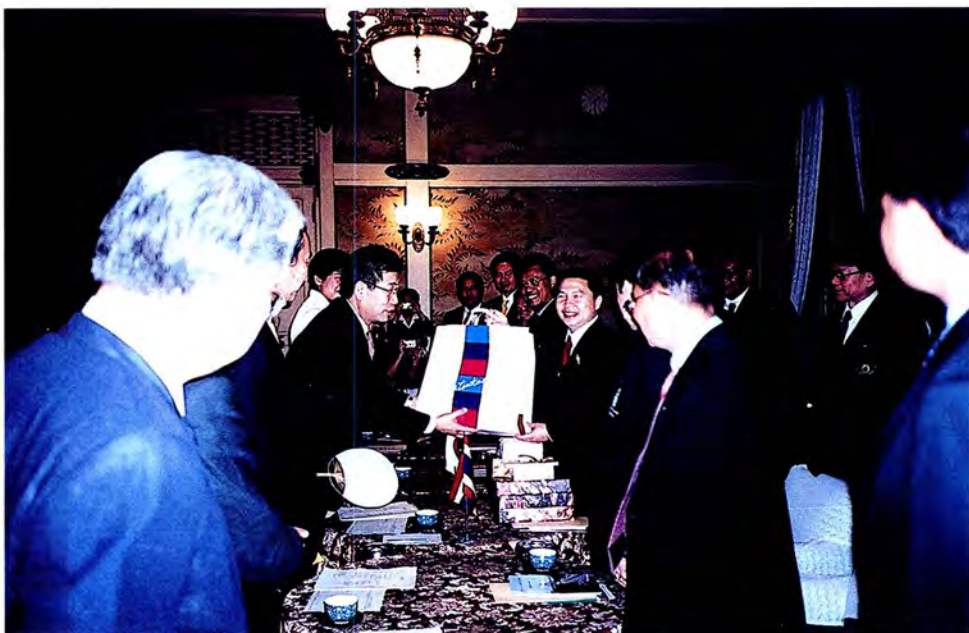
สภาพปัญหา	แนวทางการแก้ไข
<p>- กรมตรวจคนเข้าเมืองญี่ปุ่นออกใบอนุญาต Certificate of Eligibility (C.O.E.) ให้แก่คนงานแล้ว แต่มักติดขัดอยู่ที่ทางกงสุลญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่ประทับตราออกวีซ่าให้</p>	<p>- ขอให้มีการเจรจากันระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูงของทางการญี่ปุ่น เพื่อให้ทางการญี่ปุ่นผ่อนปรนในเรื่องการออกวีซ่าทำงานฝึกลงมาเพิ่มขึ้น</p>
<p>- ปัญหาค่าใช้จ่ายในการติดตามดูแลคุ้มครองแรงงานที่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งสำนักงาน ซึ่งหากจำเป็นต้องเดินทางไปเยี่ยมเยียนหรือตรวจสอบข้อมูลจะมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงมาก</p>	<p>- ใช้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์และโทรสาร หากจำเป็นต้องเดินทางไปพบคนงานก็ต้องดำเนินการโดยประหยัด</p>
<p>- ปัญหาอื่น ๆ ฯลฯ</p>	

ระบบการฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น

คณะกรรมการเยี่ยมคารวะ MR.SEIICHI ETO

ประธานคณะกรรมการการสาธารณสุข สวัสดิการและแรงงาน
สภาผู้แทนราษฎรญี่ปุ่น เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
เกี่ยวกับด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ณ อาคารรัฐสภาญี่ปุ่น
พร้อมทั้งมอบของที่ระลึกให้กับประธานคณะกรรมการการสาธารณสุขฯ

ระบบการฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น

1. รูปแบบของการฝึกงาน

- 1.1 โครงการฝึกงานซึ่งสถานประกอบการดำเนินการเอง
- 1.2 โครงการฝึกงานโดยมีหน่วยราชการ องค์กรต่าง ๆ ดำเนินการ
ภายใต้เงื่อนไขที่กระทรวงยุติธรรมระบุ
- 1.3 โครงการรับผู้ฝึกงานซึ่งดำเนินการโดยผ่านองค์กรรับผู้ฝึกงานเอกชน
- 1.4 กรณีการรับผู้ฝึกงานผ่านองค์กร JITCO

2. โครงการฝึกงานเทคนิค

3. การเปรียบเทียบโครงการฝึกงาน และโครงการฝึกงานเทคนิค

4. บทบาทขององค์กรผู้ส่ง และองค์กรผู้รับ

5. แผนผังขั้นตอนการรับผู้ฝึกงาน

6. เอกสารที่ต้องใช้ประกอบในการยื่นขอ COE. (Certificate of Eligibility)

7. จำนวนการรับผู้ฝึกงานต่างชาติในประเทศญี่ปุ่น

- 7.1 จำนวนผู้ฝึกงานต่างชาติในประเทศญี่ปุ่น
- 7.2 จำนวนผู้ฝึกงานต่างชาติที่ผ่านระบบของ JITCO

8. ปัญหาในการรับผู้ฝึกงานต่างชาติ

ระบบการฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น

โครงการฝึกงาน แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 โครงการฝึกงานที่ไม่รวมการฝึกปฏิบัติงาน (ไม่รวม On-the job training (OJT)

โครงการในลักษณะนี้จะกำหนดเงื่อนไขกว้าง ๆ ว่าจะต้องเป็นโครงการฝึกงานที่ผู้ฝึกงานสามารถเรียนรู้เทคโนโลยี และทักษะซึ่งมิใช่เป็นการทำงานง่าย ๆ ซ้ำซาก และเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกงานและเดินทางกลับภูมิลำเนาแล้ว จะได้ทำงานในสาขาที่ได้ฝึกงานมาแล้ว

1.2 โครงการฝึกงานที่รวมการฝึกปฏิบัติงาน (OJT)

โครงการประเภทนี้จะกำหนดเงื่อนไขส่วนตัวผู้ฝึกงาน องค์กรผู้รับ องค์กรผู้ส่งเพิ่มเติมจากโครงการประเภทแรก นอกจากนี้แล้วผู้ฝึกงานตามโครงการที่มี OJT เป็นระยะเวลา 4 เดือนหรือเกินกว่านั้นจะต้องได้รับการฝึกอบรมด้านภาษา ประเพณีและวัฒนธรรมก่อนเดินทางมาประเทศญี่ปุ่น หรือในระหว่างที่ฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น รวมระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของระยะเวลาการฝึกงานทั้งหมดอีกด้วย

1. รูปแบบของการฝึกงานซึ่งรวมการฝึกปฏิบัติงาน (OJT) สำหรับผู้ฝึกงานต่างชาติ

ประเภทที่ 1 : โครงการฝึกงานซึ่งสถานประกอบการดำเนินการเอง

การรับผู้ฝึกงานประเภทนี้เป็นการรับผู้ฝึกงานโดยตรงของสถานประกอบการทั่วไปโดยไม่ผ่านองค์กรรับผู้ฝึกงาน ผู้ฝึกงานในประเภทนี้ได้แก่ ผู้ที่ทำงานอยู่ในบริษัทในเครือ, บริษัทร่วมทุนหรือบริษัทคู่ค้าในต่างประเทศ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล, ธนาคารกลางของประเทศต่างๆ เป็นต้น สถานประกอบการที่สามารถรับรู้ผู้ฝึกงานได้จะต้องมีพนักงานประจำตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป

คุณสมบัติของผู้ฝึกงาน	บริษัทรับผู้ฝึกงาน	จำนวนผู้ฝึกงานที่สามารถรับได้
เจ้าหน้าที่ของรัฐ, ธนาคารกลางและองค์กรระหว่างประเทศ	สถานประกอบการทั่วไป	ไม่เกินร้อยละ ๖ ของจำนวนพนักงานประจำ
พนักงานประจำของบริษัทในเครือ, บริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศ(บริษัทญี่ปุ่นร่วมทุน 20% ขึ้นไป) หรือผู้ที่ได้รับการว่าจ้างจากบริษัทในเครือหรือบริษัทร่วมทุนฯที่เริ่มก่อตั้ง	บริษัทแม่/บริษัทในเครือ	
พนักงานประจำของบริษัทคู่ค้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเงื่อนไข	บริษัทที่มีธุรกิจเกี่ยวข้องโดยตรง	

ประเภทที่ 2 : โครงการฝึกงานโดยมีหน่วยราชการ, องค์กรต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไขที่กระทรวงยุติธรรมระบุ

ผู้ฝึกงานที่เข้ารับการฝึกงานในรูปแบบนี้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายขององค์กรแต่ละองค์กร บริษัทรับผู้ฝึกงานเป็นสถานประกอบการทั่วไป ส่วนจำนวนผู้ฝึกงานที่สามารถรับได้ก็ไม่มีการกำหนดสัดส่วนจำนวนผู้ฝึกงานที่แน่นอน องค์กรรับผู้ฝึกงานประเภทนี้มีดังนี้

- หน่วยงานของรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น
- Japan National Tourist Organization
- Japan International Cooperation Agency (JICA)
- Technology Research Center of the Japan Petroleum Development Corporation
- Japan Vocational Ability Development Association (JAVADA)
- สถาบัน/องค์กรระหว่างประเทศ เช่น ILO เป็นต้น
- องค์กรที่มีประวัติการรับผู้ฝึกงาน (ตามที่ระบุใน Notification ข้อที่ 10 ของกระทรวงยุติธรรม)
- องค์กรที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล เช่น AOTS เป็นต้น

ประเภทที่ 3 : โครงการรับผู้ฝึกงานซึ่งดำเนินการโดยผ่านองค์กรผู้รับผู้ฝึกงานเอกชนในญี่ปุ่น

การรับผู้ฝึกงานประเภทนี้ ผู้ฝึกงานต้องเป็นผู้ที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่นของรัฐ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานในสาขาที่จะมารับการฝึกอบรบ: รายละเอียดอื่น ๆ มีดังนี้

ประเภทองค์กรรับผู้ฝึกงาน	จำนวนสมาชิก(แห่ง)	บริษัทผู้รับผู้ฝึกงาน	จำนวนผู้ฝึกงานที่รับได้
● หอการค้าและอุตสาหกรรม(ระดับจังหวัด) (Chmaber of Commerce and Industry)	521	บริษัทสมาชิกของหอการค้าฯ	⇒กรณีบริษัทขนาดเล็ก ดูตามตารางในรูปแบบที่ 4
● สมาคมการค้าและอุตสาหกรรม(Society of Commerce and Industry) ประกอบด้วย - สมาคมการค้าระดับจังหวัด - สมาคมการค้าระดับเมือง(City) - สมาคมการค้าระดับตำบล(Town) - สมาคมการค้าระดับหมู่บ้าน(Village)	48 348 1,951 502	บริษัทสมาชิกของสมาคมการค้าฯ	⇒-กรณีบริษัททั่วไป รับได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนพนักงานประจำ

ประเภทองค์กรรับผู้ฝึกงาน	จำนวนสมาชิก(แห่ง)	บริษัทผู้รับผู้ฝึกงาน	จำนวนผู้ฝึกงานที่ได้รับ
<ul style="list-style-type: none"> สมาคมผู้ประกอบการขนาดเล็กระดับจังหวัด(Small Business Association) ได้แก่สหกรณ์และสมาคมต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - Common Facility Cooperatives 28,642 - Small Common Facility Cooperatives 12 - Fire Insurance Cooperatives 42 - Credit Cooperatives 290 - Federation of Cooperatives 497 - Business Cooperatives 911 - Joint Business Cooperatives 1,001 - Commerce and Industry Trade Associations 1,289 - Environmental Hygien Trade Associations 150 - อื่นๆ 1,055 		บริษัทสมาชิกของสมาคมฯ	⇒กรณีบริษัทขนาดเล็ก ดูตามตารางในรูปแบบที่ 4 ⇒กรณีบริษัททั่วไป รับผิดชอบไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวน พนักงานประจำ
<ul style="list-style-type: none"> Corporate Vocational Training Organization ("SHADAN") 		บริษัทสมาชิกของ SHADAN	
<ul style="list-style-type: none"> Corporate Vocational Training Foundation ("ZAIDAN") 		บริษัทสมาชิกของ ZAIDAN	⇒ไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนพนักงานประจำ
<ul style="list-style-type: none"> องค์กรที่ไม่แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจตามที่ระบุในมาตรา 34 ของกฎหมายมหาชน 		สถานประกอบการที่มีพนักงานประจำตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป	
<ul style="list-style-type: none"> สหกรณ์การเกษตร(ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น) 		สมาชิกสหกรณ์	
<ul style="list-style-type: none"> องค์กรความร่วมมือทางการเกษตร 		สถาบันการเกษตร	⇒สถาบันฯละไม่เกิน 2 คน

หมายเหตุ องค์กรประเภทสมาคม/สหกรณ์ที่จะรับผู้ฝึกงานจะต้องระบุกิจกรรมการรับผู้ฝึกงานในหนังสือบริคณห์สนธิด้วย

ประเภทที่ 4 : กรณีรับผู้ฝึกงานผ่านองค์กร JITCO

กรณีที่บริษัท/สหกรณ์ผู้รับผู้ฝึกงานต้องการเพิ่มจำนวนผู้ฝึกงานสามารถขอคำแนะนำและคำรับรองจากองค์กร JITCO ได้ ทำให้สามารถรับผู้ฝึกงานได้เป็นจำนวนมากขึ้นในอัตราส่วนตามตารางเปรียบเทียบแสดงจำนวนผู้ฝึกงานข้างท้าย

ตารางเปรียบเทียบแสดงจำนวนผู้ฝึกงานที่สามารถรับได้

จำนวนพนักงานประจำของบริษัท/สหกรณ์ผู้รับผู้ฝึกงาน	จำนวนผู้ฝึกงานที่สามารถรับได้สูงสุด
ไม่เกิน 50 คน	3 คน
51-100 คน	6 คน
101-200 คน	10 คน
201-300 คน	15 คน

● **ค่าตอบแทนสำหรับผู้ฝึกงาน**

พบว่า ค่าตอบแทนสำหรับผู้ฝึกงานมีแนวโน้มลดลงเรื่อยมา จากเฉลี่ยเดือนละ 95,000 บาท ในปี 2540 ลงมาเหลือประมาณ 71,500 บาท ในปี 2545

ค่าตอบแทนสำหรับผู้ฝึกงานที่ผ่านระบบ JITCO

หน่วย : บาท

	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	เทียบกับปี 44
เฉลี่ย	94,566	90,925	86,193	79,210	75,031	71,462	-4.8%
ได้รับในญี่ปุ่น	92,061	87,713	83,278	76,417	73,092	70,025	-4.2%
ได้รับในประเทศผู้จัดส่ง	115,699	118,193	121,184	121,525	108,362	102,364	-5.5%
กรณีผ่านองค์กรผู้รับฝึก.เอกชน	85,567	83,324	77,319	71,685	68,126	66,554	-2.3%
ได้รับในญี่ปุ่น	85,554	83,237	77,182	71,337	68,083	66,473	-2.4%
ได้รับในประเทศผู้จัดส่ง	87,316	99,987	117,949	173,474	92,540	134,270	+45.1%
กรณีสปก.ดำเนินการเอง	105,200	101,017	102,154	98,286	94,090	88,657	-5.8%
ได้รับในญี่ปุ่น	101,973	95,475	97,095	92,669	90,383	85,484	-5.4%
ได้รับในประเทศผู้จัดส่ง	116,842	118,718	121,277	119,389	108,740	101,680	-6.5%

ที่มา : JITCO WHITE PAPER 2003

2. โครงการฝึกงานเทคนิค (Technical Intern Training Program)

ในปี 2534 รัฐบาลญี่ปุ่นได้จัดตั้งองค์กร Japan International Training Cooperation Organization (JITCO) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเรื่องโครงการฝึกงานเทคนิค (Technical Intern Training Program) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฝึกงานต่างชาติที่ฝึกงานไปแล้วระยะหนึ่ง สามารถขยายระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะในประเทศญี่ปุ่นต่อไป ทั้งนี้ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนเมษายน 2536 เป็นต้นมา โดยในขั้นต้นกำหนดระยะเวลาการฝึกงานรวมฝึกงานเทคนิคเพิ่มเติมเป็นสูงสุดไม่เกิน 2 ปีใน 54 สาขาอาชีพสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทงานเหล็ก เครื่องจักร สิ่งทอ และก่อสร้าง คงไว้เฉพาะสาขางานอาชีพตีตะเข็บกระป๋อง (Can seaming for canned food) ซึ่งยังคงมีระยะเวลาการฝึกงานเทคนิคเพียง 1 ปี

ต่อมาในเดือนมีนาคม 2543, เดือนสิงหาคม 2545 และเดือนกุมภาพันธ์ 2546 กระทรวงยุติธรรมได้ออกประกาศเพิ่มสาขาอาชีพสำหรับผู้ฝึกงานเทคนิคอีก 4 สาขา, 2 สาขา และ 1 สาขา ตามลำดับ จึงรวมเป็นสาขาอาชีพสำหรับผู้ฝึกงานเทคนิค รวม 62 สาขา (ดูรายละเอียดสาขาอาชีพในเอกสารผนวก 1) ซึ่ง ณ จนถึงปัจจุบันมีผู้ฝึกงานไทยมาฝึกงานอยู่ใน 22 สาขาอาชีพ

ในกรณีของการขอเปลี่ยนสถานภาพเป็นผู้ฝึกงานเทคนิค ผู้ฝึกงานจะต้องได้รับการประเมินผลการฝึกงานโดยจะต้อง

- ผ่านการทดสอบด้านทักษะตามมาตรฐานที่ระบุในกฎหมายการพัฒนาทักษะฝีมือ
- ผ่านการประเมินผลตามระบบที่ JITCO กำหนด

ทั้งนี้ ผู้ฝึกงานเทคนิคจะต้องฝึกปฏิบัติงานเทคนิค ณ สถานประกอบการเดิม (บริษัทผู้รับเดิม) ที่ตนเองฝึกงานอยู่แล้วเท่านั้น

3. สรุปการเปรียบเทียบโครงการฝึกงาน และโครงการฝึกงานเทคนิค

หัวข้อ	โครงการฝึกงาน	โครงการฝึกงานเทคนิค
1. คุณสมบัติ	1. อายุระหว่าง 20-40 ปี 2. สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3. มีประสบการณ์การทำงาน 4. มีหลักประกันว่าจะมีงานทำเมื่อเดินทางกลับภูมิลำเนา 5. ผ่านการฝึกอบรมด้านภาษาและวัฒนธรรมก่อนเดินทาง	1. เป็นผู้ที่ย้ายจากโครงการฝึกงานมาเข้าโครงการฝึกงานเทคนิค 2. ผ่านการทดสอบทางวิชาการ(ทักษะ) 3. ผ่านการประเมินด้านความประพฤติ 4. ได้รับการอนุญาตให้เปลี่ยนสถานภาพการทำงานในประเทศญี่ปุ่น
2. สถานภาพการทำงานในญี่ปุ่น	ฝึกงาน(Trainee)	กิจกรรมที่กำหนด(Designated Activities)
3. ทักษะ	1. ไม่ใช่งานประจำซ้ำซาก 2. เป็นงานที่ไม่ได้ทำในประเทศของตน	งานที่พัฒนาทักษะฝีมือและเทคโนโลยี รายละเอียดตามเอกสารภาคผนวก 1 แนบท้าย
4. การทำสัญญา	สัญญาการฝึกงานทำระหว่างองค์กรผู้ส่งและองค์กรผู้รับ	เป็นการทำสัญญาระหว่างผู้ฝึกงานเทคนิคกับบริษัทผู้รับผู้ฝึกงานภายใต้เงื่อนไขกฎหมายมาตรฐานแรงงาน
5. เบี้ยเลี้ยง	1. สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ไม่ใช่ค่าจ้าง 2. จำนวนค่าเบี้ยเลี้ยงขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างองค์กรผู้ส่งกับองค์กรผู้รับ	ระบุอัตราค่าจ้างในสัญญาการจ้างและ ไม่ต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
6. การทำงานล่วงเวลา	ไม่มี	อนุญาตให้มีการทำงานล่วงเวลาได้
7. การประกันภัย	การประกันภัยสำหรับผู้ฝึกงานต่างชาติ	1. ได้รับการประกันตามกฎหมายเงินทดแทน ในระหว่างฝึกงานเทคนิค 2. การประกันภัยสำหรับผู้ฝึกงานเทคนิค
8. ค่าที่พัก	ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างองค์กรผู้ส่งกับองค์กรผู้รับแต่ส่วนใหญ่บริษัทรับผู้ฝึกงานจะรับผิดชอบ	ปกติผู้ฝึกงานเทคนิครับภาระในส่วนตัว
9. ค่าพาหนะเดินทาง	ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างองค์กรผู้ส่งและองค์กรผู้รับ แต่ส่วนใหญ่บริษัทรับผู้ฝึกงานจะรับผิดชอบเอง	ปกติผู้ฝึกงานเทคนิครับผิดชอบจ่ายเอง

4. บทบาทขององค์กรผู้ส่ง และองค์กรผู้รับ

- หน้าที่ขององค์กรผู้ส่ง

1. ก่อนการเดินทาง

- 1.1 จัดการอบรมด้านภาษาและวัฒนธรรม
- 1.2 จัดการตรวจสุขภาพเพื่อรับรองว่าผู้ฝึกงานมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี ไม่จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาทันทีในระหว่างระยะเวลาการฝึกงาน

2. ระหว่างฝึกงาน/ฝึกงานเทคนิค

- 2.1 จ่ายค่าจ้างในประเทศที่เป็นภูมิลำเนา
- 2.2 ช่วยเหลือครอบครัวของผู้ฝึกงาน
- 2.3 เก็บตำแหน่งงานไว้ให้ผู้ฝึกงาน

3. หลังจากสิ้นสุดการฝึกงาน และการฝึกงานเทคนิค

- 3.1 จัดให้ผู้ฝึกงานได้กลับไปทำงานเดิม

- หน้าที่ขององค์กรผู้รับ

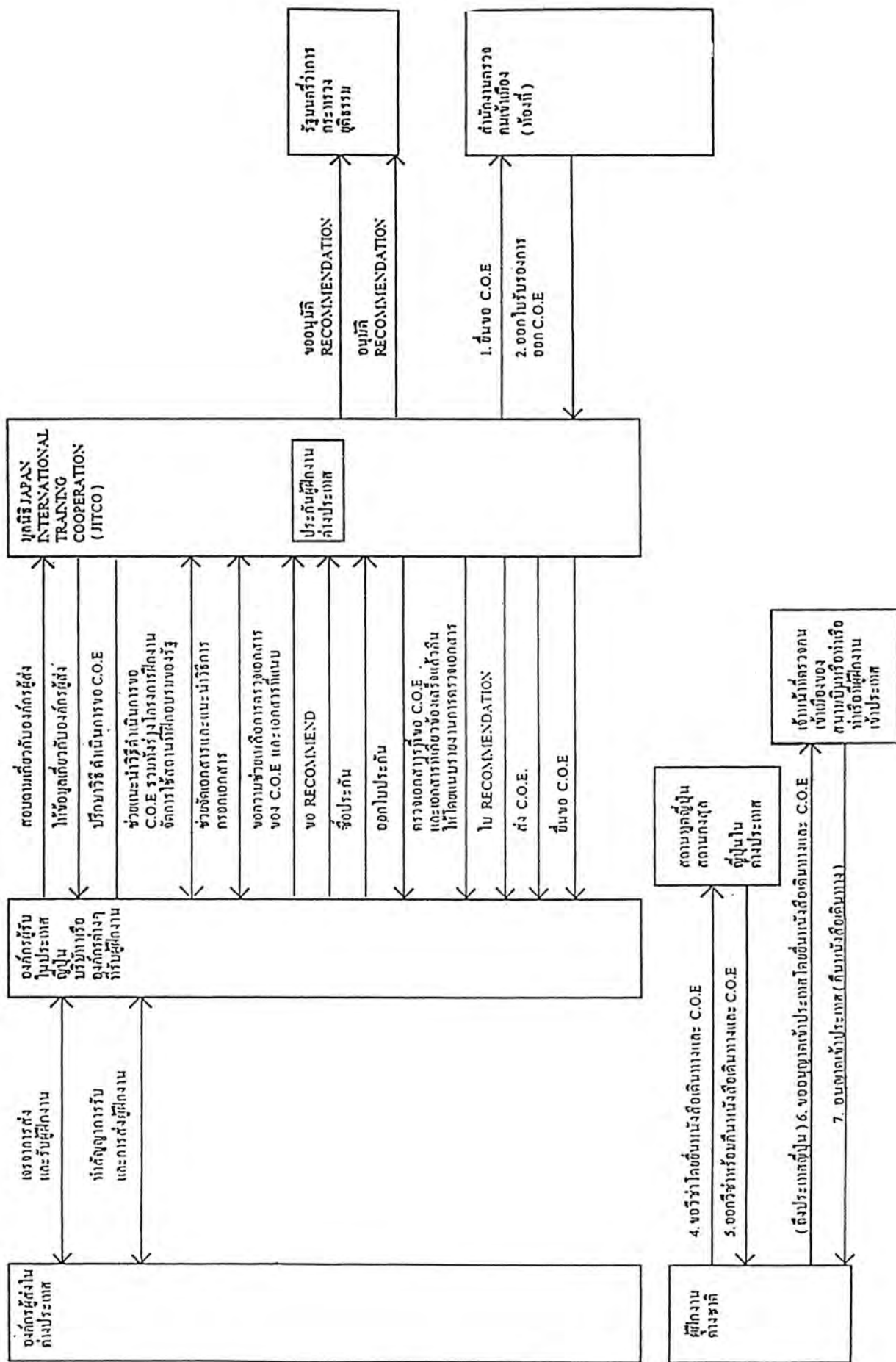
1. ดำเนินการฝึกงานให้เป็นไปตามแผนการฝึกงาน
2. แนะนำเรื่องการฝึกอบรมและชี้แนะการใช้ชีวิตประจำวัน
3. ให้ความใส่ใจในสภาพการฝึกอบรมและสภาพความเป็นอยู่ของผู้ฝึกงาน
4. กรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น ให้ปรึกษาขอความช่วยเหลือจากองค์กรผู้รับ

คณะกรรมการมอบของที่ระลึกให้กับท่านเอกอัครราชทูตไทย
ประจำกรุงโตเกียว ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูตไทย

5. แผนผังขั้นตอนในการรับสมัครงาน

6. เอกสารที่ต้องใช้ประกอบในการยื่นขอ C.O.E. (Certificate of Eligibility) ดูเอกสาร
ภาคผนวก 2 ข้างท้าย

7. จำนวนการรับผู้ฝึกงานต่างชาติในประเทศไทยปี

7.1 จำนวนผู้ฝึกงานต่างชาติจำแนกตามสัญชาติ

จากรายงานของกรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นระบุว่า **ในปี 2545** มีคนต่างชาติที่เข้ามาฝึกงานในญี่ปุ่นรวมทั้งสิ้น **58,534 คน** ลดลงจากปี 2544 จำนวน 530 คน หรือ ลดลงร้อยละ 0.9 เป็นผู้ฝึกงานชาวจีนมากที่สุด (ร้อยละ 59.4) ลำดับรองลงมาคือ ผู้ฝึกงานชาว อินโดนีเซีย, ชาวฟิลิปปินส์ และชาวไทย ตามลำดับ โดยในปี 2545 มีคนไทยเข้ามาฝึกงานรวม 2,739 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 14.0 จำนวนผู้ฝึกงานแทบทุกประเทศมีจำนวนลดลง ยกเว้น ผู้ฝึกงานจากจีนเท่านั้นที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ในปี 2546 นี้คาดว่าจำนวนผู้ฝึกงานจากจีนจะมีจำนวน ลดลง เนื่องจากรัฐบาลญี่ปุ่นระงับการออกวีซ่าให้แก่ผู้ฝึกงานจีน เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรค SARS รายละเอียดปรากฏตามตารางข้างท้าย

จำนวนผู้ฝึกงานต่างชาติที่เข้ามาฝึกงานในญี่ปุ่นจำแนกตามสัญชาติ/ประเทศที่มา

ผู้ฝึกงานจาก ประเทศ	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	สัดส่วน	ปี 45 เทียบกับปี 44 +/- ร้อยละ
1. จีน	22,383	22,041	27,839	32,894	34,754	54.3%	+5.7%
2. อินโดนีเซีย	5,972	5,926	6,231	5,817	4,925	8.4%	-15.3%
3. ฟิลิปปินส์	3,658	3,694	3,727	3,768	3,222	5.5%	-14.5%
4. เวียดนาม	3,658	3,694	3,727	3,768	3,034	5.2%	-6.3%
5. ไทย	4,625	2,998	2,974	3,184	2,739	4.7%	-14.0%
6. มาเลเซีย	1,645	1,358	1,285	1,163	947	1.6%	-18.6%
7. อินเดีย	637	697	649	479	464	0.8%	-3.1%
8. เกาหลี	553	696	592	435	344	0.6%	-20.9%
9. ไต้หวัน	499	299	335	204	328	0.6%	+60.8%
ประเทศอื่นๆ	7,297	7,692	7,181	7,426	10,811	18.5%	+45.6%
รวม	49,797	47,985	54,049	59,064	58,534	100.0%	-0.9%

ที่มา : สถิติการเข้าเมืองของคนต่างชาติในปี 2545 กรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรม

อย่างไรก็ตาม ตามสถิติของกรมการจัดหางานพบว่า มีคนไทยที่ขออนุมัติเดินทางมาฝึกงานในญี่ปุ่นปีละราว 5,000 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่าสถิติของกรมตรวจคนเข้าเมืองของญี่ปุ่นราวเท่าตัว ทั้งนี้ เนื่องจากมีผู้ฝึกงานจำนวนมากที่เข้ามาฝึกงานในระยะสั้น โดยถือวีซ่าประเภทอื่นนอกเหนือจากวีซ่าผู้ฝึกงาน

จำนวนผู้ฝึกงานต่างชาตินที่ขึ้นทะเบียนพำนัก ณ สิ้นปีต่างๆ (หน่วย : คน)

ผู้ฝึกงานจากประเทศ	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2545	
						สัดส่วน	เทียบกับปี 44(%)
1.จีน	15,646	16,101	22,163	25,640	26,954	69.0%	+5.1
2. อินโดนีเซีย	2,122	2,037	4,506	3,938	3,813	9.8%	-3.2
3. เวียดนาม	1,548	1,619	2,280	2,551	2,516	6.4%	-1.4
4. ฟิลิปปินส์	3,709	3,636	2,734	2,356	2,329	6.0%	-1.1
5. ไทย	1,865	1,221	1,802	1,478	1,421	3.6%	-3.9
6. อื่นๆ	2,218	2,016	2,714	2,206	2,043	5.2%	-7.4
รวม	27,108	26,630	36,199	38,169	39,067	100.0%	+2.4

ที่มา : สถิติคนต่างชาตินที่ขึ้นทะเบียนพำนัก ณ สิ้นปี 2545 กรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรม

7.2 จำนวนผู้ฝึกงานที่ผ่านระบบของ JITCO

ในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ผู้ฝึกงานที่เข้ามาฝึกงานผ่านระบบของ JITCO มีจำนวนประมาณร้อยละ 60 - 70 ของยอดรวมผู้ฝึกงานที่เข้ามาญี่ปุ่นทั้งหมดในแต่ละปี จากยอดรวมผู้ฝึกงานต่างชาตินที่เข้ามาฝึกงานในปี 2545 จำนวนทั้งสิ้น 58,534 คน เป็นผู้ฝึกงานที่รับผ่านระบบ JITCO 39,724 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 6.1 ปรับตัวเพิ่มขึ้นหลังจากที่ลดจำนวนลงไปเล็กน้อยในปี 2542 จำแนกเป็นผู้ฝึกงานชาวจีนมากที่สุด (ร้อยละ 76.2) ลำดับรองลงมาได้แก่ ผู้ฝึกงานชาวอินโดนีเซีย (ร้อยละ 9.2), ชาวเวียดนาม (ร้อยละ 4.9), ชาวฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 4.7) และชาวไทย (ร้อยละ 2.8) ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามตารางข้างท้าย

สถิติการรับผู้ฝึกงานต่างชาติผ่านระบบ JITCO ในช่วงปีต่าง ๆ จำแนกตามสัญชาติ (หน่วย : คน)

ผู้ฝึกงาน จากประเทศ	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2545	
						สัดส่วน	เทียบกับปี 44
จีน	15,898	16,347	21,036	26,837	30,325	76.2%	+12.7%
อินโดนีเซีย	4,010	3,959	4,686	4,155	3,655	9.2%	-12.0%
เวียดนาม	1,121	1,432	1,672	1,820	1,953	4.9%	+7.3%
ฟิลิปปินส์	1,476	1,627	2,015	2,090	1,858	4.7%	-11.1%
ไทย	1,982	1,111	1,114	1,135	1,113	2.8%	-1.9%
มาเลเซีย	596	368	233	233	187	0.5%	-36.6%
ศรีลังกา	101	175	186	269	186	0.5%	-30.9%
มองโกเลีย	N/A	N/A	N/A	143	98	0.2%	-31.5%
เกาหลี	157	107	188	188	92	0.2%	-20.0%
อินเดีย	45	7	145	145	60	0.2%	-39.4%
ประเทศอื่นๆ	470	406	516	500	500	0.7%	-42.2%
รวม	26,075	25,664	31,898	37,423	37,423	100.0%	+6.1%

ที่มา : JITCO WHITE PAPER 2003

จากจำนวนการรับผู้ฝึกงานผ่านระบบ JITCO ทั้งหมด 39,724 คน ในปี 2545 จำแนกเป็นการรับผู้ฝึกงานโดยตรงของบริษัทต่าง ๆ จำนวน 8,821 คน (ประมาณร้อยละ 22.2) และการรับผู้ฝึกงานโดยผ่านองค์กรผู้รับผู้ฝึกงานเอกชน 30,903 คน (ประมาณร้อยละ 77.8) ซึ่งการรับผู้ฝึกงานโดยผ่านองค์กรผู้รับผู้ฝึกงานเอกชนนั้น ร้อยละ 76.3 (23,567 คน) เป็นการรับผู้ฝึกงานผ่านสมาคมผู้ประกอบการขนาดเล็ก (รายละเอียดตามตาราง)

สถิติการรับผู้ฝึกงานต่างชาติขององค์กรผู้รับผู้ฝึกงานเอกชนโดยผ่านระบบ JITCO (หน่วย : คน)

องค์กรผู้รับผู้ฝึกงาน	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 45เทียบกับปี 44
สมาคมผู้ประกอบการขนาดเล็ก	8,784	10,528	14,980	19,891	23,567	+18.5%
องค์กรไม่แสวงหากำไรทาง เศรษฐกิจตามมาตรา 34	3,397	3,134	4,505	3,541	3,167	-10.6%
สหกรณ์การเกษตร	435	549	1,098	1,296	1,390	+7.3%
หอการค้าและอุตสาหกรรม	561	664	793	960	865	-9.9%
สมาคมการค้าและอุตสาหกรรม	624	598	620	678	789	+16.4%
หน่วยงานของรัฐ	383	388	422	398	439	+10.3%
Corporate Vocational Training Fund.(SHADAN และ ZAIDAN)	61	79	93	153	164	+7.2%
อื่นๆ	622	540	364	553	522	-5.6%
รวม	14,867	16,480	22,875	27,470	30,903	+12.5%

ที่มา : JITCO WHITE PAPER 2003

8. ปัญหาในการรับผู้ฝึกงานต่างชาติ สรุปได้ดังนี้

8.1 การหลบหนีไปจากแหล่งฝึกงาน

แม้ว่าจำนวนผู้อยู่เกินกำหนดในภาพรวมจะมีแนวโน้มลดลงมาหลายปีติดต่อกันแล้วก็ตาม แต่ปรากฏว่า จำนวนผู้ฝึกงานที่หลบหนีไปเป็นผู้อยู่เกินกำหนดกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด เพิ่งจะมาปรับตัวลดลงในปี 2542 - 2543 และกลับมาเพิ่มขึ้นอีกในปี 2544 และปี 2545 โดย ณ วันที่ 1 มกราคม 2546 ผู้ฝึกงานที่หนีไปเป็นผู้อยู่เกินกำหนดมีจำนวนทั้งสิ้น 3,409 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ของยอดรวมผู้อยู่เกินกำหนดทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 145 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ

4.4

จำนวนผู้ฝึกงานที่อยู่เกินกำหนดในปีต่าง ๆ

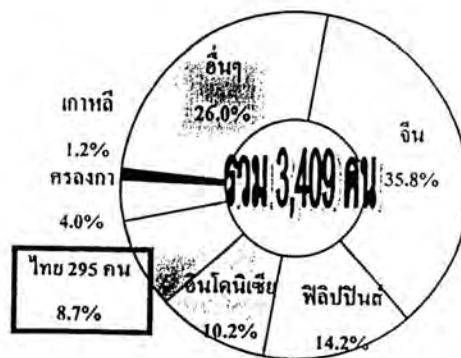
(หน่วย : คน)

ณ วันที่	ผู้อยู่เกินกำหนด		สัดส่วนเทียบกับจำนวน- ผู้อยู่เกินกำหนดทั้งหมด (%)
	รวม	ลงตราในฐานะผู้ฝึกงาน	
1 ม.ค. 2541	281,157	2,897	1.0
1 ก.ค. 2541	276,541	3,140	1.1
1 ม.ค. 2542	271,048	3,115	1.1
1 ก.ค. 2542	268,421	3,323	1.2
1 ม.ค. 2543	251,697	3,055	1.2
1 ม.ค. 2544	232,121	3,004	1.3
1 ม.ค. 2545	224,067	3,264	1.4
1 ม.ค. 2546	220,552	3,409	1.5

ที่มา : สถิติจำนวนผู้อยู่เกินกำหนด, กรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรม

และจากข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2546 มีผู้ฝึกงานที่อยู่เกินกำหนดจำนวน 3,409 คน เป็นผู้ฝึกงานชาวจีนมากที่สุด (ร้อยละ 35.8) ลำดับรองลงมา ได้แก่ ชาวฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 14.2), ชาวอินโดนีเซีย (ร้อยละ 10.2), ชาวไทย (ร้อยละ 8.7) และชาวศรีลังกา ตามลำดับ

อนึ่ง จำนวนผู้อยู่เกินกำหนด ณ วันที่ 1 มกราคม 2546 จำแนกตามสัญชาติได้ ดังนี้

8.2 สภาพของผู้ฝึกงาน

โดยหลักการแล้วรัฐบาลญี่ปุ่นเน้นย้ำว่า ผู้ฝึกงานเป็นผู้ที่เข้ามารับการอบรมทางด้านเทคนิค มิใช่เข้ามาเพื่อการทำงาน ซึ่งผู้ฝึกงานเหล่านี้ไม่สามารถทำงานล่วงเวลาได้ในปีแรกของการฝึกงาน แต่โดยข้อเท็จจริงก็ยิ่งปรากฏว่า มีองค์กรผู้รับส่วนหนึ่งให้ผู้ฝึกงานไปทำงานนอกเวลาหรือให้ไปทำงานในวันหยุด ซึ่งบางครั้งก็เป็นข้อขัดแย้งระหว่างผู้ฝึกงานและองค์กรผู้รับผู้ฝึกงาน

นอกจากนี้ยังคงมีกรณีที่กรมตรวจคนเข้าเมืองตรวจพบว่า มีการทำงานล่วงเวลาของผู้ฝึกงานไทยในปีแรก และลงโทษองค์กรผู้รับให้ส่งผู้ฝึกงานที่รับอยู่กลับประเทศโดยเร็วอีกด้วย

8.3 จัดการฝึกในภาคปฏิบัติจริงโดยไม่ผ่านการอบรมเบื้องต้น

ข้อกำหนดของโครงการฝึกงานระบุให้มีการอบรมในเรื่องภาษา, วัฒนธรรมญี่ปุ่น, ความรู้, ความปลอดภัยในเรื่องต่าง ๆ และการชี้แนะในการดำรงชีวิตในญี่ปุ่น แต่มีองค์กรผู้รับบางส่วนนำผู้ฝึกงานไปฝึกปฏิบัติจริงเลยโดยไม่ผ่านการอบรมเบื้องต้น ส่งผลให้การดำรงชีวิตในญี่ปุ่นของผู้ฝึกงานเป็นไปได้โดยยากลำบากและอาจเกิดปัญหาในภายหลัง

8.4 การปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ฝึกงาน

การปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ฝึกงานก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การฝึกงานดำเนินไปด้วยดี มีคติอาชญากรรมหลายคติที่เกิดจากความเหนื่อยและความเครียดของผู้ฝึกงาน การที่ผู้ฝึกงานต้องห่างบ้านมาใช้ชีวิตอยู่ในญี่ปุ่นเป็นเวลานาน ดังนั้น บางคนอาจปรับตัวไม่ได้ เกิดอาการคิดถึงบ้าน ซึ่งหากผู้ฝึกงานมีปัญหาความไม่สบายใจในการดำรงชีพจะก่อให้เกิดปัญหาตามมา ทำให้ไม่สามารถฝึกงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลโดยสังเขปของ IMM Japan

คณะกรรมการรับฟังข้อมูลปัญหาการส่งแรงงานไทย
ไปฝึกงานใน IMM ประเทศญี่ปุ่น โดย MR.KYOEI YANAGISAWA,
SENIOR EXECUTIVE DIRECTOR กล่าวต้อนรับและบรรยายสรุป
เกี่ยวกับโครงสร้างและกิจกรรมของ IMM พร้อมทั้งมอบของที่ระลึก
ผู้บริหารระดับสูงของ IMM

ข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับ IMM Japan

- ชื่อ** : Association for International Manpower development of Medium and Small Enterprises, Japan (**IMM Japan**)
- ที่ตั้ง** : Mitsui Seimei Shin-ohashi Bldg.
1-8-11 Shin-ohashi, Koutor-ku, Tokyo 135-0007
Tel : **03-5600-5621**
Fax : **03-5600-5639**
- จำนวนพนักงาน** : ประมาณ 160 คน
- ก่อตั้งเมื่อ** : 2 ธันวาคม 2534 ได้รับการรับรองจากกระทรวงแรงงาน ในฐานะ "มูลนิธิ"
- วัตถุประสงค์** : จัดการฝึกอบรมการทำงานให้แก่ผู้ฝึกงานจากประเทศที่กำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลในสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยพัฒนาธุรกิจของสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในญี่ปุ่น ให้ก้าวไปสู่ความเป็นนานาชาติ และช่วยยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศที่กำลังพัฒนา
- กิจกรรม** :
 - รับแรงงานต่างชาติเข้ามาฝึกอบรมภายใต้โครงการฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น (Technical intern Training Program)
 - สนับสนุนธุรกิจของสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวไปสู่ความเป็นนานาชาติ
 - ศึกษา วิจัย จัดเก็บข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนจัดการสัมมนาที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและการแลกเปลี่ยนทางเทคโนโลยี
- สถิติการรับผู้ฝึกงานต่างชาติ** : ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2536 เป็นต้นมา ได้รับผู้ฝึกงานจากประเทศอินโดนีเซียแล้ว 134 รุ่น รวม 21,129 คน และรับผู้ฝึกงานไทย 6 รุ่น รวม 158 คน และจัดส่งไปฝึกงานตามบริษัทต่าง ๆ ประมาณ 7 พันกว่าแห่งทั่วประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันผู้ฝึกงานอยู่ราว 6,000 คน ฝึกงานอยู่ใน 1,100 บริษัท

จนถึงปัจจุบันมีผู้ฝึกงานชาวอินโดนีเซียและชาวไทยที่จบการฝึกงานและเดินทางกลับประเทศไปแล้ว จำนวน 13,114 คน และ 47 คนตามลำดับ ในจำนวนดังกล่าวมีผู้ฝึกงาน 4,400 คน ที่ได้รับการว่าจ้างให้เข้าทำงานในบริษัทในเครือของญี่ปุ่น ประมาณ 300 บริษัท และในบริษัทของอินโดนีเซียและไทยอีกจำนวนหนึ่ง

ความคืบหน้าในการดำเนินการรับผู้ฝึกงานไทย :

- 5 เมษายน 2542 มีการลงนามในเอกสารข้อตกลงและบันทึกช่วยจำเรื่องการส่งผู้ฝึกงานไทยมาฝึกงานในประเทศ
- 8 มิถุนายน 2542 คณะผู้บริหารระดับสูงของ IMM, Japan เดินทางไปประเทศไทย เพื่อหารือกับอธิบดีกรมการจัดหางานเรื่องการเตรียมการจัดส่งผู้ฝึกงานมาญี่ปุ่น
- ในปี 2543 IMM, Japan ได้เริ่มรับผู้ฝึกงานไทยเข้ามาฝึกงานในญี่ปุ่น รวม 4 รุ่น จำนวนทั้งหมด 114 คน แต่ปรากฏว่าผู้ฝึกงานไทยมีการหลบหนีไปจากแหล่งฝึกงานในอัตราที่สูงมาก (ณ จนถึงปัจจุบันมีอัตราการหลบหนีของผู้ฝึกงานไทย ที่รับผ่านองค์กร IMM, Japan ร้อยละ 49 โดยเฉพาะบางรุ่น เช่น รุ่นแรกที่มีอัตราการหลบหนีสูงถึงร้อยละ 72
- ในต้นปี 2544 IMM, Japan ได้ถูกกรมตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น ระบุการตรวจลงตราอนุญาตให้นำผู้ฝึกงานไทยมาฝึกงาน และให้ทบทวนแผนการนำคนไทยมาฝึกงานและแผนการป้องกันการหลบหนีส่งให้กรมตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากผู้ฝึกงานไทยที่รับอยู่มีสถิติการหลบหนีสูงมาก (เกินร้อยละ 20) ทำให้ผู้ฝึกงานไทยรุ่นที่ 5 ที่เข้ารับการอบรม เพื่อเตรียมตัวก่อนเดินทางมาฝึกงานต้องรอไปก่อนจนกว่าจะได้รับอนุญาตจากกรมตรวจคนเข้าเมืองให้เข้ามาฝึกงานต่อได้
- ในปี 2544 IMM, Japan ได้ทบทวนแผนการนำคนไทยมาฝึกงานและแผนการป้องกันการหลบหนีส่งให้กรมตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง จนต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ 2545 จึงได้รับอนุญาตให้รับผู้ฝึกงานไทยได้ต่อ ซึ่งผู้ฝึกงานไทยรุ่นที่ 5 เข้ามาฝึกงานจำนวน 8 คน ในเดือนกรกฎาคม 2545
- หลังจากรับผู้ฝึกงานไทยรุ่นที่ 5 ผ่านไป 1 ปี ปรากฏว่าผลการฝึกงานเป็นไปด้วยดี ไม่มีการหลบหนี ทาง IMM, Japan จึงดำเนินการขยายจำนวนการรับผู้ฝึกงานไทยต่อ แต่ได้มีการทบทวนแก้ไขรายละเอียดในข้อตกลงกับกรมการจัดหางาน ซึ่งต่อมาก็ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจและข้อตกลงในการรับ-ส่งผู้ฝึกงานกับกรมการจัดหางาน โดยนายนคร ศิลปอาชา (อธิบดีกรมการจัดหางานในขณะนั้น) ได้เดินทาง

มาลงนามในบันทึกความเข้าใจดังกล่าวไปแล้วเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2547 และในปี 2547 IMM, Japan วางแผนรับผู้ฝึกงานไทยมาฝึกงาน จำนวน 330 คน โดยให้ทยอยจัดส่งมาทุกเดือน ๆ ละประมาณ 30 คน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2547

- เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2547 ผู้ฝึกงานไทยรุ่นที่ 6 จำนวน 36 คน ได้เดินทางเข้ามาฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น และรุ่นที่ 7 อีกจำนวน 43 คน มีกำหนดจะเดินทางมาถึงญี่ปุ่นในวันที่ 13 เมษายน 2547
- จนถึงปัจจุบันมีการรับผู้ฝึกงานไทยเข้ามาแล้วรวม 158 คน หลบหนีไปจากแหล่งฝึกงาน 59 คน กลับประเทศไทยกลางคัน 8 คน และจบการฝึกงานครบ 3 ปี กลับประเทศไทยไปแล้วอีก 47 คน จึงยังคงมีผู้ฝึกงานไทยที่ฝึกงานอยู่ในญี่ปุ่นเหลืออยู่ 48 คน
- ผู้ฝึกงานที่ฝึกงานครบ 3 ปี ได้เดินทางกลับประเทศไทยแล้ว จำนวน 47 คน โดยรุ่นแรกได้เดินทางกลับไปที่เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546 ซึ่งสำนักงานแรงงานฯ ได้ประสานกับ IMM, Japan และกรมการจัดหางาน เพื่อหางานให้แก่ผู้ฝึกงานก่อนที่จะกลับประเทศ สำหรับผู้ฝึกงานรุ่นแรกปรากฏว่า ทั้ง 10 คน ได้งานทำทั้งหมด ในจำนวนนี้ 8 คน ได้รับการบรรจุงานที่บริษัทลูกในประเทศไทย และอีก 2 คน ได้งานทำที่บริษัทญี่ปุ่นอื่นในไทย

อนึ่ง ผู้ฝึกงานที่จบการฝึกงานและกลับประเทศไทยตามกำหนด IMM, Japan มีเงินสินน้ำใจให้แก่ผู้ฝึกงานคนละ 600,000 เยน เมื่อรวมกับเงินขอคืนจากประกันบ้านอายุได้อีกคนละราว 200,000 เยนแล้ว ผู้ฝึกงานจะได้รับเงินราว 800,000 เยน ซึ่งกระทรวงแรงงานได้จัดพิธีมอบเงินจำนวนดังกล่าวและประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ฝึกงานทุกคนที่กลับไปที่

สถิติการรับผู้ฝึกงานไทย (ณ กุมภาพันธ์ 2547)

รุ่นที่	เข้าสู่วุฒิมื่อ	จำนวน (คน)	สถานะ				
			หลบหนี	กลับประเทศ กลางคัน	จบการฝึกงาน และกลับปท.	คงเหลือ	อัตราการ หลบหนี
1	10 เม.ย. 43	43	31	2	10	-	72%
2	4 ก.ค. 43	26	7	3	16	-	27%
3	21 ส.ค. 43	32	16	2	14	-	50%
4	14 พ.ย. 43	13	5	1	7	-	38%
5	14 ก.ค. 45	8	-	-	-	8	0%
6	19 ก.พ. 47	36	-	-	-	36	0%
ยอดรวม		158	59	8	47	44	35%

ส่วนที่ 3

**ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ
ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิการต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรณีการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

1. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อกระทรวงแรงงาน

1.1 เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างคนงานต่างชาติฉบับใหม่ ได้กำหนดให้คนต่างชาติขอใบอนุญาตทำงาน (work permit system) และควบคู่กับระบบฝึกงานอุตสาหกรรม (Industrial Trainees System) มีความแตกต่างทางด้านสถานภาพและระบบค่าจ้างอย่างชัดเจน ดังนั้นรัฐบาลไทยควรส่งเสริมการไปทำงานประเภทการมีใบอนุญาตทำงาน สำหรับประเภทฝึกงานอุตสาหกรรมนั้น ทางกระทรวงแรงงานควรทบทวนนโยบายการจัดส่งใหม่ โดยกำหนดเป็นรัฐต่อรัฐ และถ้าเอกชนจะจัดส่ง ควรผลักดันค่าใช้จ่ายให้กับทางเกาหลีใต้ เพราะการจ้างคนงานต่างชาติในระบบฝึกงานขณะนี้ถูกต่อต้านและถูกกล่าวหาว่าเป็นการละเมิดสิทธิด้านแรงงาน

1.2 เนื่องจากการคัดเลือกบริษัทจัดหางานเพื่อให้ได้รับสิทธิการจัดส่งคนหางานไปทำงานในโครงการคนงานฝึกหัดทางอุตสาหกรรมในสาธารณรัฐเกาหลี ได้เกิดความล่าช้ามากกว่า 1 ปี และเกิดความเสียหายต่อภาพพจน์ของกระทรวงแรงงานและรัฐบาลไทย ให้กระทรวงแรงงานจัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนอย่างโปร่งใสและรายงานให้คณะกรรมการสิทธิการแรงงาน เพื่อรายงานสภาผู้แทนราษฎรต่อไปด้วย

1.3 เร่งรัดให้กระทรวงแรงงาน จัดส่งเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญด้านแรงงานไปประจำสถานทูตไทยประจำสาธารณรัฐเกาหลี จำนวน 1 คน โดยทางคณะกรรมการพร้อมให้การสนับสนุนในวาระการพิจารณางบประมาณประจำปี 2548 ที่จะหารือกับสำนักงาน ก.พ. และสำนักงานงบประมาณ

2. **ข้อเสนอต่อกรมการจัดหางาน** จะต้องเร่งสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนทั่วประเทศที่จะเดินทางไปทำงานที่สาธารณรัฐเกาหลี โดยผ่านการบูรณาการระดับจังหวัด เพราะช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา มีแรงงานที่ถูกหลอกและเก็บเงินค่าหัวเกินกว่ากฎหมายกำหนดเดินทางไปทำงานที่เกาหลีเป็นจำนวนมาก

3. **ข้อเสนอต่อบริษัทจัดหางาน** ทางบริษัทจัดหางานควรจะสร้างความร่วมมือการทำงานทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ที่จะรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยและคนไทยมากกว่าที่รักษาผลประโยชน์ส่วนตัวของบริษัท ทั้งนี้ กรณีศึกษาของการคัดเลือกบริษัทจัดหางานไปสาธารณรัฐเกาหลี แสดงให้เห็นถึงธาตุแท้ผลประโยชน์ส่วนตัวสำคัญกว่าผลประโยชน์ประเทศชาติ ถ้าหากบริษัทจัดหางานไม่ปรับปรุงแนวทางการทำงานในระยะยาวมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้ามาจัดการ เพื่อไม่ให้เกิดขบวนการค้ามนุษย์ที่ถูกกฎหมาย ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยถูกประณามจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศและนานาชาติ

4. ข้อเสนอสำหรับประชาชน การมีโอกาสไปทำงานต่างประเทศเป็นเรื่องที่ดีมากที่จะได้เงินและประสบการณ์ แต่ประชาชนอย่าเห็นแก่แรงจูงใจจากนายหน้าทั้งหลาย เพื่อป้องกันการถูกหลอกและผิดหวัง ให้ประชาชนสอบถามความจริงให้กระจ่างจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดทั่วประเทศ หรือสอบถามที่คณะกรรมการการแรงงาน

5. ข้อเสนอเรื่องพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับทั้งระดับนโยบายและระดับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน ทั้งนี้ นาย Lee Dong Hoon president ของ Human Resources Development Service of Korea ได้ให้ข้อคิดไว้ว่า "เนื่องจากเกาหลีใต้ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างทรัพยากรมนุษย์ขึ้นมา และนั่นเป็นที่มาของความสำเร็จในการพัฒนาประเทศจากฝีมือแรงงานของเกาหลีใต้ ทำให้เกาหลีใต้สามารถผลิตสินค้าอุตสาหกรรมได้ทุกประเภท ตั้งแต่อุตสาหกรรมเหล็ก ต่อเรือ อิเล็กทรอนิกส์ เคมี คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด ฯลฯ ปัจจุบันมีผู้ผ่านการพัฒนาฝีมือปีละ 4 แสนคน และผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจะมีใบวุฒิบัตรจะทำให้หางานง่ายและเงินเดือนสูงกว่าแรงงานทั่วไป ขณะเดียวกันก็ได้จัดทำ Job Map หรือ Road Map ในการหางานทำและแผนที่ของตำแหน่งงานทั่วประเทศ

ทางคณะกรรมการจึงเสนอให้กระทรวงแรงงานและกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แลกเปลี่ยนด้านวิชาการและการถ่ายทอดด้านเทคโนโลยีกับ Human Resources Development Service of Korea และคณะกรรมการเสนอให้กรมการจัดหางานจัดทำ Job Map หรือ Road Map ตำแหน่งงานและแผนที่ทั่วประเทศ

กรณีการเดินทางไปทำงานในประเทศญี่ปุ่น

1. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาล ในกรณีของทูต CEO เพราะข้อเท็จจริงในการบริหารและสั่งการ ตลอดทั้งการมอบอำนาจและการจัดสรรงบประมาณยังไม่เป็นจริงในทางปฏิบัติ และสำหรับประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีความสำคัญกับประเทศไทยทั้งในด้านการค้าและด้านอื่น ๆ จึงทำให้รัฐบาลไทยวางบทบาทความสำคัญของสถานทูตไทยในญี่ปุ่น ซึ่งมีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาลเพื่อการสนับสนุน ดังนี้

1.1 การสนับสนุนการมอบอำนาจให้ทูต CEO ประจำญี่ปุ่นจากทุกหน่วยงาน ขณะเดียวกันการสนับสนุนงบประมาณกลางให้กับสถานทูตประจำญี่ปุ่นปีละ 10 ล้านบาท เพื่อการแก้ปัญหาคนไทยในญี่ปุ่นและการสร้างภาพพจน์ ตลอดจนการบริหารจัดการในนามทีมไทยแลนด์ ทั้งนี้ ที่ผ่านมาสถานทูตไทยในญี่ปุ่นได้ทำงานในเชิงรุก เช่น

- การจัดทำสมุดคู่มือคนไทยในญี่ปุ่น
- การจัดทำ Website 3 ภาษา คือ ไทย อังกฤษ และญี่ปุ่น
- การจัดงานกงสุลสัญจรพบคนไทยตามชุมชนต่าง ๆ
- เยี่ยมคนไทยติดคุกในญี่ปุ่น (ปัจจุบันมี 57 คน)
- เปิดฝีกวิชาชีพให้คนไทย เช่น นวดแผนโบราณ ผู้ช่วยดูแลเด็กและผู้สูงอายุ
หลักสูตรวิปัสสนา โดยรับการสนับสนุนจากวัดปากน้ำ วัดโพธิ์ กศน. และ
กระทรวงสาธารณสุข

1.2 กรณีผู้หญิงไทยที่ถูกหลอกลวงหรือเดินทางโดยสมัครใจมาค้าบริการทางเพศทางสถานทูตไทยมีข้อเสนอผ่านคณะกรรมการการไปยังรัฐบาล สมาชิกแทนราษฎร วุฒิสภา และทุกหน่วยงานในประเทศไทยให้หยุดทุกวิถีทางป้องกันไม่ให้สตรีไทยถูกหลอกลวงหรือสมัครใจมาค้าบริการทางเพศ เพราะเสียหายต่อสตรีผู้เดินทางและมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย

1.3 ข้อเสนอของสถานทูตไทยผ่านคณะกรรมการ ให้กระทรวงแรงงานปรับนโยบายการส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ จากเดิมเคยเน้นการส่งอาชีพกรรมกร ควรเปลี่ยนเป็นอาชีพที่มีทักษะเพิ่มขึ้น เช่น กู้และการสอนทำอาหารไทย ผู้ช่วยพยาบาลและผู้ดูแลเด็กและผู้สูงอายุ และอาชีพพนักงานบนเรือสำราญและเรือพาณิชย์ ซึ่งปัจจุบันฟิลิปปินส์ครองตลาดแรงงานประเภทนี้ทั่วโลก และทางสถานทูตไทยในญี่ปุ่นได้ฝากความหวังไว้กับคณะกรรมการการแรงงานที่จะหยุดยั้งการหลอกลวงแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศในทุกรูปแบบในสมัยสมาชิกแทนราษฎรและรัฐบาลชุดปัจจุบัน

1.4 การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น หรือ FTA ทางสถานทูตไทยในญี่ปุ่นมีความหวังใจต่อความพร้อมของประเทศไทย และกรณีประเทศไทยต้องสูญเสียกิจการด้านเขาจะมีการจัดการชดเชยกันอย่างไร เพราะโครงสร้างของญี่ปุ่นมีความซับซ้อนกว่าประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ไทยควรมีความพร้อมมากกว่านี้ในการเปิดเสรีกับญี่ปุ่น

2. คณะกรรมการการแรงงาน สมาชิกแทนราษฎร ได้พบปะแลกเปลี่ยนประเด็นทางด้านสังคมและแรงงานกับคณะกรรมการสาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการ สมาชิกแทนราษฎรของญี่ปุ่น ซึ่งคณะกรรมการของญี่ปุ่นมาจากพรรครัฐบาลและฝ่ายค้าน เช่น พรรคคอมมิวนิสต์ เช่นเดียวกับคณะกรรมการของไทย ปัจจุบันโครงสร้างของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ จะมีการยุบรวมกันเข้าเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปราชการของญี่ปุ่น ซึ่งปัจจุบันมี 18 กระทรวง สำหรับคณะกรรมการชุดนี้มาจาก 3 คณะ คือ สาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการ ซึ่งมีลักษณะงานระบบสวัสดิการ จึงมารวมกันเป็นคณะกรรมการชุดเดียว

- สรุปประเด็นสำคัญที่ทางฝ่ายญี่ปุ่นนำเสนอคือ ปัญหาทางด้านผู้สูงอายุที่เกิน 65 ปี ปัจจุบันมีร้อยละ 29 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ทำให้รัฐบาลต้องแก้กฎหมายบำนาญจาก 60 ปี เป็น 65 ปี และให้คนอายุ 60 ปี ทำงานต่อไปได้

ระบบบำนาญ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. บำนาญผู้สูงอายุ
2. บำนาญผู้ทำงานรับเงินเดือน
3. บำนาญผู้มีธุรกิจส่วนตัว

- ปัญหาคนญี่ปุ่นแต่งงานกันช้าหรือแต่งงานแล้วไม่ยอมมีบุตร เพราะต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ทำให้แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรญี่ปุ่นลดลง

- ปัญหาของกองทุนบำนาญ บุคคลที่ทำงานจ่ายเงินเข้ากองทุนน้อยลง แต่ผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่ได้จ่ายเงิน และกำลังจะมีการแก้กฎหมายให้คนอายุ 65 ปี ทำงานต่อไปได้

- ระบบประกันการว่างงานของญี่ปุ่น ลูกจ้างและนายจ้างเป็นคนจ่ายเงินเข้ากองทุน และจะจ่ายให้ผู้ว่างงานที่ประสงค์จะเบิกเงินไม่เกิน 300 วัน

- การสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงาน

- เรื่องการเปรียบเทียบมาตรฐานการนวดแผนโบราณของไทยกับของญี่ปุ่น เพราะที่ผ่านมามาตรฐานนวดแผนโบราณของไทยถูกกีดกัน คณะกรรมการรับไปที่จะให้มีการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อรับรองมาตรฐานการนวดแผนโบราณของไทย ตลอดจนอาชีพอื่น ๆ ที่จะเปิดกว้างสำหรับแรงงานไทย เช่น พยาบาล ผู้ดูแลเด็กและผู้สูงอายุ

คณะกรรมการการแรงงานฝ่ายไทย ได้ฝากประเด็นสำคัญกับคณะฯ ดังนี้

1. การดูแลแรงงานไทยในญี่ปุ่น
2. เรื่องการเปิดโอกาสให้หมอนวดแผนโบราณของไทยมาทำงานในญี่ปุ่น
3. เรื่องโอกาสการเข้ามาทำงานและฝึกงานของแรงงานไทยในญี่ปุ่น
4. และคณะกรรมการการแรงงานไทย ได้เคยช่วยเหลือผู้ประกอบการญี่ปุ่นในประเทศไทย กรณีปัญหาแรงงานไทย และจะช่วยดูแลให้ต่อไป.

ส่วนที่ 4
ภาคผนวก

สาขาอาชีพสำหรับผู้ฝึกงานเทคนิค

- งานเกษตร (2 สาขาอาชีพ)
 1. งานทำสวน ปลูกผักและผลไม้
 2. งานเลี้ยงไก่และสุกร
- กลุ่มงานประมง (1 สาขาอาชีพ)
 3. งานจับปลาในเรือตกปลา (FISHING-BOAT FISHERIES)
- กลุ่มงานก่อสร้าง (21 สาขาอาชีพ)
 4. งานเจาะบ่อ (WELL DRILLING)
 5. งานโลหะแผ่นสำหรับงานก่อสร้าง
 6. งานติดตั้งเครื่องมือทำเยือกแข็งและปรับอากาศ
 7. งานผลิตเครื่องมือติดตั้ง (FIXTURE MAKING)
 8. งานก่อ (อิฐ หิน ปูน) (MASONRY)
 9. งานช่างไม้
 10. งานมุงหลังคา (CLAY TILE ROOFING)
 11. งานนั่งร้าน (SCAFFOLDING)
 12. งานฉาบปูน
 13. งานกระเบื้อง (มุงหลังคา) (TILING)
 14. งานท้อ (ประปา)
 15. FORM PANEL SETTING
 16. งานก่อสร้างเสริมเหล็ก (REINFORCING BAR CONSTRUCTION)
 17. CONCRETE PRESURE FEEDING
 18. งานกัน (น้ำรั่ว) (WATER PROOFING)
 19. งานตกแต่งภายใน (INTERIOR FINISHING)
 20. งานบุฉนวนรักษาความร้อน (HEAT INSULATION)
 21. งานกรอบกระจกหน้าต่าง (SASH SETTING)
 22. WELL-POINT CONSTRUCTION
 23. งานบุผนังและเพดานด้วยกระดาษ (PAPER HANGING)
 24. งานใช้เครื่องมืออุปกรณ์ก่อสร้าง (APPLICATION OF CONSTRUCTION EQUIPMENT)

- กลุ่มงานผลิตอาหาร (6 สาขาอาชีพ)
 25. งานตีตะเข็บกระป๋องอุตสาหกรรม (CAN SEAMING FOR CANNED FOOD)
 26. งานในอุตสาหกรรมผลิตอาหารจากสัตว์ปีก (POULTRY PROCESSING INDUSTRY)
 27. งานผลิตอาหารจากทะเลโดยผ่านความร้อน
(HEATED FISHERY PROCESSED FOODSTUFF MANUFACTURING WORK)
 28. งานผลิตอาหารจากทะเลโดยไม่ผ่านความร้อน
(NON-HEATED FISHERY PROCESSED FOODSTUFF MANUFACTURING WORK)
 29. งานผลิตกะปิ (FISH PASTE MAKING)
 30. งานผลิตแฮมและไส้กรอก
- กลุ่มงานสิ่งทอ (9 สาขาอาชีพ)
 31. งานปั่นด้าย (SPINNING OPERATION)
 32. งานทอ (WEAVING OPERATION)
 33. งานย้อม (DYEING)
 34. งานผลิตสินค้าถักไหมพรม (KNIT GOODS MAKING)
 35. งานผลิตเสื้อผ้าเด็กและสตรี
 36. งานผลิตสุภาพบุรุษ
 37. งานผลิตเครื่องนอนจากผ้า
 38. งานผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าใบ
 39. งานเย็บผ้า
- กลุ่มงานเหล็กและเครื่องจักร (15 สาขาอาชีพ)
 40. งานหล่อ (CASTING)
 41. งานตี (เหล็ก) (FORGING)
 42. งานเครื่องจักร (ไส กiling เจาะ) (MACHINING)
 43. งานรีดโลหะ (METAL PRESSING)
 44. งานเหล็ก (IRON WORKING)
 45. งานด้านเหล็กแผ่นในโรงงาน (SHEET METAL WORKING AT PLANT)
 46. งาน ALUMINIUM ANODIZING
 47. งานชุบ (โลหะ) ด้วยไฟฟ้า (PLATING)
 48. งานปรับแต่ง (FINISHING)
 49. งานตรวจสอบเครื่องจักร (MACHINE INSPECTION)
 50. งานหล่อแบบ (DIE CASTING)

51. งานบำรุงรักษาเครื่องจักร (MACHINE MAINTENANCE)
52. งานประกอบเครื่องจักร และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์
(ELECTRONIC MACHINERY AND APPARATUS ASSEMBLING)
53. งานประกอบเครื่องจักร และเครื่องมือไฟฟ้า
(ELECTRIC MACHINERY AND APPARATUS ASSEMBLING)
54. งานผลิตแผงควบคุมวงจร (PRINTED CONTROL PANEL MANUFACTURING)
- กลุ่มงานอื่น ๆ (8 สาขาอาชีพ)
 55. งานทำเครื่องเรือน (FURNITURE MAKING)
 56. งานพิมพ์ (PRINTING)
 57. งานหุ้มเย็บปกหนังสือ (BOOK BINDING)
 58. งานแม่พิมพ์พลาสติก (PLASTIC MOLDING)
 59. งานแม่พิมพ์พลาสติกเสริม (REINFORCED PLASTIC MOLDING)
 60. งานทาสี (PAINTING)
 61. งานเชื่อม (WELDING)
 62. งานบรรจุหีบห่อทางอุตสาหกรรม (INDUSTRIAL PACKING)

การรับผู้ฝึกงานแบบมีการฝึกงานเทคนิค

เอกสารที่จะต้องจัดเตรียม

1. แบบฟอร์มขอ Certificate of Eligibility (C.O.E.)
2. หลักฐานเอกสารในส่วนของผู้ฝึกงาน ได้แก่ หนังสือเดินทาง หลักฐานการศึกษา รูปถ่าย ใบรับรองแพทย์
3. เอกสารในส่วนขององค์กรผู้รับผู้ฝึกงาน (Receiving Organization)
 - 3.1 หนังสือแสดงเหตุผลความจำเป็นในการขอรับผู้ฝึกงาน
 - 3.2 กำหนดการฝึกงาน
 - 3.3 หนังสือจดทะเบียนนิติบุคคล-การค้า
 - 3.4 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการรับผู้ฝึกงาน
 - 3.5 เอกสารข้อตกลงระหว่างองค์กรผู้ส่งและองค์กรผู้รับ
 - 3.6 เอกสารรับรองในเรื่องการจัดทำประกันภัยให้ผู้ฝึกงาน
 - 3.7 รายละเอียดโครงสร้างองค์กรผู้รับ
 - 3.8 รายชื่อผู้ฝึกงาน
 - 3.9 รายชื่อบริษัทผู้รับที่จะรับผู้ฝึกงาน
4. เอกสารที่บริษัทที่รับผู้ฝึกงาน (Receiving firm) จะต้องจัดเตรียม
 - 4.1 รายละเอียดโครงสร้างของบริษัทที่จะรับผู้ฝึกงาน
 - 4.2 หนังสือจดทะเบียนนิติบุคคล-การค้า
 - 4.3 กำหนดการฝึกงาน
 - 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการรับผู้ฝึกงาน
 - 4.5 รายชื่อผู้ฝึกงาน
 - 4.6 หนังสือรับรองเรื่องการรับผู้ฝึกงาน
5. เอกสารที่องค์กรผู้ส่ง (Sending organization) จะต้องจัดเตรียม
 - 5.1 หนังสือจดทะเบียน หรือข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับองค์กร
 - 5.2 หนังสือส่งตัวผู้ฝึกงาน

การรับผู้ฝึกงานโดยผ่านบริษัทร่วมกิจการ (Joint Venture) หรือ
นิติบุคคลจากต่างประเทศ โดยจัดให้มี Internship ด้วย

เอกสารที่จะต้องจัดเตรียม

1. แบบฟอร์มขอ Certificate of Eligibility (C.O.E.)
2. หลักฐานเอกสารในส่วนของผู้ฝึกงาน ได้แก่ หนังสือเดินทาง รูปถ่าย หลักฐานการศึกษา ใบรับรองแพทย์
3. เอกสารที่องค์กรผู้รับจะต้องจัดเตรียม
 - 3.1 หนังสือแสดงเหตุผลความจำเป็นในการขอรับผู้ฝึกงาน
 - 3.2 รายละเอียดโครงสร้างขององค์กรผู้รับ
 - 3.3 หนังสือจดทะเบียนนิติบุคคล-การค้า
 - 3.4 ตารางกำหนดการฝึกงาน
 - 3.5 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการรับผู้ฝึกงาน
 - 3.6 เอกสารรับรองในเรื่องการจัดทำประกันภัยให้ผู้ฝึกงาน
 - 3.7 หนังสือแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทร่วมทุน/กิจการ
 - 3.8 รายชื่อผู้ฝึกงานที่จะขอเข้ามา
 - 3.9 รายชื่อและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ฝึกงานที่กำลังฝึกอยู่ในปัจจุบัน
4. กรณีมีบริษัทรับผู้ฝึกงาน (Receiving firm) เอกสารที่จะต้องจัดเตรียม คือ
 - 4.1 รายละเอียดโครงสร้างของบริษัทที่จะรับผู้ฝึกงาน
 - 4.2 หนังสือจดทะเบียนนิติบุคคล-การค้า
 - 4.3 ตารางกำหนดการฝึกงาน
 - 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการรับผู้ฝึกงาน
 - 4.5 เอกสารรับรองการรับผู้ฝึกงานของบริษัทผู้รับต่อองค์กรผู้รับ
5. สิ่งที่องค์กรผู้ส่ง (Sending organization) จะต้องจัดเตรียม
 - 5.1 หนังสือจดทะเบียน หรือรายละเอียดโครงสร้างองค์กรผู้ส่ง
 - 5.2 หนังสือรับรองผู้ฝึกงานว่าจะรับกลับเข้าทำงานเมื่อจบการฝึก หรือหนังสือส่งตัวผู้ฝึกงาน
 - 5.3 กรณีที่องค์กรผู้ส่งเป็นบริษัทร่วมทุน (Joint venture) กับองค์กรผู้รับ
ให้แสดงหนังสือรับรองของหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่แสดงหุ้นจดทะเบียนในบริษัทร่วมทุน
กรณีที่ไม่ได้เป็นบริษัทร่วมทุน ให้แสดง Bill of lading
หรือหนังสือที่แสดงความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจระหว่างองค์กรผู้ส่ง และองค์กรผู้รับ

การรับผู้ฝึกงานเข้ามาฝึกงานโดยผ่านสภาหอการค้า
สมาคมการค้า สหภาพ สหกรณ์ กลุ่มธุรกิจ

เอกสารที่จะต้องจัดเตรียม

1. แบบฟอร์มขอ Certificate of Eligibility (C.O.E.)
2. หลักฐานเอกสารในส่วนของผู้ฝึกงาน ได้แก่ หนังสือเดินทาง รูปถ่าย หลักฐานการศึกษา ใบรับรองแพทย์
3. เอกสารที่องค์กรผู้รับจะต้องจัดเตรียม
 - 3.1 หนังสือแสดงเหตุผลความจำเป็นในการขอรับผู้ฝึกงาน
 - 3.2 รายละเอียดโครงสร้างขององค์กรผู้รับ
 - 3.3 สำเนาสัญญาจ้างผู้ฝึกงานกับองค์กรผู้ส่ง
 - 3.4 รายชื่อสมาชิกขององค์กรผู้รับ
 - 3.5 กำหนดการฝึกงาน
 - 3.6 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการรับผู้ฝึกงาน
 - 3.7 เอกสารข้อตกลงระหว่างองค์กรผู้รับและองค์กรผู้ส่ง
 - 3.8 หลักฐานการจัดทำประกันภัยให้ผู้ฝึกงาน
 - 3.9 เอกสารหลักฐานขององค์กรผู้รับรับรองว่าได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการท้องถิ่น
 - 3.10 เอกสารแสดงพันธะกรณีต่อกระทรวงยุติธรรม เรื่องการตรวจสอบเกี่ยวกับฝึกงานเป็นระยะ ๆ
 - 3.11 เอกสารรับรองเรื่องรายงานการตรวจสอบสภาพการฝึกงาน
 - 3.12 รายชื่อผู้ฝึกงานที่จะรับ
 - 3.13 รายชื่อบริษัทผู้รับที่จะรับผู้ฝึกงาน
4. เอกสารที่บริษัทที่รับผู้ฝึกงาน (Receiving firm) จะต้องจัดเตรียม
 - 4.1 รายละเอียดโครงสร้างองค์กรบริษัทผู้รับ
 - 4.2 หนังสือจดทะเบียนนิติบุคคล หรือข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับบริษัท
 - 4.3 กำหนดการฝึกงาน
 - 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการรับผู้ฝึกงาน
 - 4.5 เอกสารรับรองของบริษัทผู้รับว่าจะรับผู้ฝึกงาน
 - 4.6 รายชื่อผู้ฝึกงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน
5. สิ่งที่องค์กรผู้ส่ง (Sending organization) จะต้องจัดเตรียม
 - 5.1 หนังสือจดทะเบียน หรือข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับองค์กร
 - 5.2 หนังสือรับรองผู้ฝึกงานขององค์กรผู้ส่ง
 - 5.3 หนังสือส่งตัวผู้ฝึกงาน (Certificate of Dispatch of Trainee)

143/47

ที่ กต 1304/ 602

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. 10400

23 มีนาคม 2547

เรื่อง ข้อมูลของสาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่น
เรียน ประธานคณะกรรมการการแรงงาน
อ้างถึง หนังสือสภาผู้แทนราษฎร ที่ 1290/2547 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2547
สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อมูลการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจหลังจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ นโยบายด้าน
เศรษฐกิจสังคมและแรงงาน และรายชื่อคณะรัฐมนตรีของสาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศจัดส่งข้อมูลการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ
ของสาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่น หลังจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ นโยบายเศรษฐกิจสังคมและแรงงาน
รวมทั้งรายชื่อคณะรัฐมนตรีสาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่น ให้คณะกรรมการการแรงงาน เพื่อใช้ประกอบ
การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับด้านแรงงาน ณ สาธารณรัฐเกาหลีและญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 25-30 มีนาคม
2547 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอส่งข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมาดังปรากฏตามสิ่งที่
ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

- น

- รวมเป็นเอกสารที่ส่งมอบกระทรวงแรงงาน

2/4/47

ขอแสดงความนับถือ

(นายประศาสน์ ประศาสน์วินิจชัย)

รองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก

กรมเอเชียตะวันออก

กองเอเชียตะวันออก 3

โทร. 02-643-5203-4

โทรสาร 02-643-5205

แนวทางในการแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจของสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)

ภายหลังจากเกาหลีใต้ประสบวิกฤตเศรษฐกิจในปลายปี 2540 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการเงิน การคลังเข้มงวดตามแนวทางของ IMF และได้เร่งกระบวนการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ทั้งโครงสร้างสถาบันการเงินและกลุ่มบริษัทใหญ่ (Chaebol) โดยได้จัดตั้ง Financial Supervisory Commission (FSC) เพื่อดำเนินนโยบายแทรกแซงสถาบันการเงินที่ไม่มีประสิทธิภาพอย่างเฉียบขาด สั่งปิดกิจการสถาบันการเงิน 86 แห่ง ลดจำนวนธนาคารพาณิชย์จาก 63 เหลือ 42 แห่ง และเข้าแทรกแซง ธนาคารพาณิชย์ 2 แห่ง นอกจากนี้ รัฐบาลยังกระตุ้นให้ธนาคารที่เหลือมีการควบรวมกิจการ และห้าม ธนาคารปล่อยสินเชื่อแก่กลุ่มธุรกิจเดียวหรือเอกชนรายเดียวเป็นสัดส่วนเกินร้อยละ 15 ของเงินกองทุน ธนาคาร ซึ่งในอดีตมีการกระทำในลักษณะนี้แก่กลุ่มบริษัทใหญ่จำนวนมาก นอกจากนี้ รัฐบาลได้พยายาม แยกหนี้ดี-หนี้เสีย และจัดตั้งบริษัทจัดการสินทรัพย์ (Korea Asset management Company) เพื่อซื้อ หนี้เสีย (NPL) ออกมาบริหารเอง และช่วยเหลือในการเพิ่มทุนของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้เงินกองทุนของ รัฐบาลจำนวนกว่า 49.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

เกาหลีใต้ได้พยายามเร่งปรับปรุงโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยรัฐบาลเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งอาศัยการจัดการอย่างเฉียบขาด อาทิ รัฐบาลสั่งลดขนาดของหน่วยงาน (downsizing) จาก 21 เหลือ 17 กระทรวง ลดจำนวนข้าราชการลง 18,000 คน หรือร้อยละ 11 ของ ทั้งหมด 162,000 คน ในส่วนของกระทรวงการต่างประเทศและการค้าของเกาหลีใต้ได้ปิดสถานทูต/ สถานกงสุลในต่างประเทศ 20 แห่งเพื่อประหยัดงบประมาณกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่เดียวกัน มีการแก้ไขกฎหมายแรงงาน โดยอนุญาตให้นายจ้างปลดพนักงานออกจากงานได้ (จากเดิมที่มีลักษณะ เป็นการจ้างงานแบบตลอดชีพคล้ายญี่ปุ่น) และมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อบรรเทาผลกระทบ ได้แก่ เพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐในการฝึกฝนแรงงานจำนวน 1,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ยังมีการ สนับสนุนการจัดตั้งกิจการขนาดกลางและย่อม (SMEs) เพื่อช่วยให้ลูกจ้างได้มีโอกาสซื้อกิจการ หรือ ก่อตั้งธุรกิจใหม่ด้วยการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือจำนวน 4,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รัฐบาลเกาหลีใต้ยังได้เร่งให้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการของภาคธุรกิจเอกชน (Corporate Governance) ด้วยการออกมาตรการหลายประการ อาทิ การสั่งให้กลุ่มธุรกิจใหญ่ (Chaebol) จัดทำ รายงานฐานะการเงินแบบเบ็ดเสร็จ (consolidated financial statement) อย่างถูกต้อง และให้มีการตรวจสอบ โดยผู้สอบบัญชีภายนอก ให้บริษัทยุติการค้ำประกันหนี้สินของบริษัทในกลุ่ม (Cross-debt guarantee) ปรับปรุงโครงสร้างทางการเงินของบริษัทเอกชนโดยความช่วยเหลือจากกองทุนของรัฐบาล มูลค่าประมาณ 1,320 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

นอกจากนี้ รัฐบาลเกาหลีได้ยังได้เร่งรัดแก้ไขกฎหมายอย่างจริงจัง โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการปฏิรูปกฎระเบียบต่าง ๆ (Regulation Reform Commission) เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น โดยได้ยกเลิกกฎระเบียบดังกล่าว 4,465 ฉบับ หรือร้อยละ 40 ของทั้งหมด 11,125 ฉบับ สำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจของคนต่างชาติได้เปิดเสรีให้ต่างชาติเข้ามาประกอบธุรกิจได้เพิ่มขึ้นเป็น 1,148 สาขา โดยมีการสงวนอาชีพไว้เพียง 31 สาขาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย การรักษาศีลธรรม สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม สื่อสาร/โทรคมนาคม และการเกษตรบางแขนง การเปิดเสรีนี้ยังรวมถึงการเปิดเสรีด้านการเงิน การปริวรรตเงินตรา อสังหาริมทรัพย์ และการปล่อยให้เอกชนต่างชาติเข้ามาควบรวมกิจการ (Merger & Acquisition) ของเอกชนได้

รัฐบาลเกาหลีได้กระตุ้นการส่งออกให้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยชดเชยภาวะเศรษฐกิจภายในที่ถดถอยลง การที่เกาหลีได้เปิดเสรีตลาดทุนและการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ด้วยการอนุญาตให้ซื้อพันธบัตรและตราสารหนี้ระยะสั้นในเกาหลีได้ พร้อมทั้งออกกฎหมาย Foreign Transaction Act ได้มีส่วนช่วยให้นักลงทุนตัดสินใจเข้าไปลงทุนมากขึ้น

กองเอเชียตะวันออก 4
กรมเอเชียตะวันออก
มีนาคม 2547

นโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ประธานาธิบดี Roh Moo-hyun มุ่งเน้นในปี 2547

ด้านเศรษฐกิจ

- สร้างงาน โดยจะจัดการประชุมระหว่างผู้นำภาคธุรกิจ แรงงาน พรรคการเมืองฝ่ายค้าน และรัฐบาล รวมทั้งองค์กรประชาชนต่างๆ เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการสร้างงานร่วมกัน
- ส่งเสริมการพัฒนา technological innovation ของประเทศ โดยให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และ think tanks ต่างๆ สนับสนุนทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และพัฒนาทรัพยากรบุคคลในสาขาวิชาชีพเฉพาะ เช่น การเงิน การแพทย์ กฎหมาย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและช่วยลดปัญหาการว่างงานในคนหนุ่มสาว
- พัฒนาอุตสาหกรรมบริการต่างๆ อาทิ distribution, culture, tourism, leisure ฯลฯ ที่มีศักยภาพในการขยายการจ้างงานประชาชนทั่วไป
- รักษาเสถียรภาพราคาอสังหาริมทรัพย์ไม่ให้มี การเก็งกำไรและถีบตัวสูงเกินไป รัฐบาลมีแผนจะสร้างที่อยู่อาศัยเพิ่มอีก 500,000 หลังในปี 2547 รวมทั้งบ้านเช่า 100,000 หลัง
- ดูแลความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานกับฝ่ายบริหารไม่ให้เกิดปัญหาขัดแย้งและการประท้วงดังเช่นที่ผ่านมา โดยขอให้กลุ่มสหภาพแรงงานใหญ่ๆ เข้าใจและไม่เรียกร้องขึ้นค่าแรงในระดับที่เกินความสามารถในการเพิ่มผลผลิตในปี 2547 และให้ฝ่ายผู้บริหารสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการให้มากขึ้น

ด้านสังคม

- พัฒนาบริเวณจังหวัดต่างๆ ที่ยังคงล้าหลัง ในปี 2547 รัฐบาลตั้งงบประมาณ 5 ล้านวอน สำหรับแผนพัฒนาจังหวัด โดยจะให้สถาบันการศึกษาในจังหวัดต่างๆ พัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จะช่วยเพิ่ม competitive edge ของจังหวัด และจะย้ายสถาบันวิจัยในส่วนท้องถิ่นให้มีกลไกการพัฒนาประดิษฐ์คิดค้นได้เอง
- กำหนดแผนการพัฒนาจังหวัดต่างๆ โดยจะเดินนำโครงการสร้างเมืองหลวงใหม่ที่จังหวัด Chungcheong ซึ่งจะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางด้าน R&D และเทคโนโลยีชีวภาพ จังหวัด Jeolla ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กับ Chungcheong จะเป็นฐานด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมสำหรับตลาดจีน จังหวัด Gyeongsang จะเป็นท่าเรือหลักและศูนย์กลางด้านการขนส่ง อุตสาหกรรมยานยนต์ จังหวัด Gangwon และ Jeju จะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมบริการด้านสุขภาพ การ์ตูน และ life science
- บริหารจัดการการขยายตัวของกรุงโซล เพื่อลดปัญหาอสังหาริมทรัพย์สูงเกินไป ปัญหาการจราจรแออัด และมลพิษ โดยต้องการพัฒนากรุงโซลให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ

กองเอเชียตะวันออก 4
กรมเอเชียตะวันออก
มีนาคม 2547

นโยบายแรงงานของสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)

โครงสร้างการจ้างงานในเกาหลีใต้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน นับตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมในช่วงประมาณปี 2500 เป็นต้นมา ในปี 2503 คนงานในภาคการเกษตร ป่าไม้และประมง นับเป็นร้อยละ 63 ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานทั้งหมด ประมาณปี 2515 ตลาดแรงงานเกาหลีใต้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆ เป็นลำดับ เกาหลีใต้กลายเป็นประเทศผู้แข่งขันในตลาดโลกด้วยการประกอบอุตสาหกรรมที่ใช้ความประณีต เช่น สิ่งทอและรองเท้า ผู้ใช้แรงงานเริ่มมีการเรียกร้องสิทธิของตน ซึ่งเป็นผลให้เกิดการจัดตั้งองค์กรในรูปสหภาพแรงงานและมีการรวมตัวกัน

เมื่อเกาหลีใต้เผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี 2540-2541 รัฐบาลได้ปรับปรุงตลาดแรงงานให้มีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ได้ โดยใช้กฎหมายที่อนุญาตให้บริษัทเลิกจ้างลูกจ้างได้ ถ้าไม่มีทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้ กฎหมายนี้มีผลบังคับใช้นับตั้งแต่กลางปี 2541 และใช้มาตรการลดภาวะการตกงานประกอบด้วย การจ่ายเงินอุดหนุนหลายประเภทให้แก่ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง เพื่อช่วยให้คงอยู่และรักษาลูกจ้างไว้ได้ รัฐบาลเป็นผู้จัดหางานให้แก่คนว่างงานโดยผ่านการดำเนินโครงการลงทุนสาธารณะในช่วงแรกๆ และการขยายโครงการด้านสาธารณูปการนับตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของวิกฤตเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการสร้างงานเพิ่มขึ้น รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้มีการจ้างงานโดยเริ่มส่งเสริมการส่งออกและกิจการที่เก็งกำไร รวมทั้งการลงทุนจากต่างประเทศโดยการอนุญาตให้นักลงทุนต่างประเทศเข้าครอบครองกิจการบริษัทของเกาหลีใต้ และเพื่อพัฒนาและสนับสนุนทักษะในการทำงานให้แก่บรรดาคนว่างงาน รัฐบาลได้ขยายแผนงานฝึกอาชีพขึ้น มีการเปิดศูนย์เพื่อคนว่างงานในต่างประเทศ และแผนการค้นหาโอกาสให้มากขึ้นเพื่อการจ้างงานในต่างประเทศ เช่น การจัดตลาดนัดแรงงานในต่างประเทศ

รัฐบาลยังได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับองค์การเพื่อความร่วมมือนานาชาติแห่งประเทศเกาหลี (KOICA) ซึ่งทำหน้าที่บริการหางานในต่างประเทศให้แก่คนว่างงาน การคุ้มครองสนับสนุนการครองชีพจากรัฐบาลได้ขยายไปสู่ประชาชนในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ซึ่งยังคงสภาพการว่างงานอยู่เป็นเวลานาน ครอบคลุมไปถึงค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ค่าเล่าเรียนสำหรับเด็กๆ และการดูแลสุขภาพทางการแพทย์ ระบบการประกันการจ้างงานซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี 2538 ในระยะแรกครอบคลุมเพียงลูกจ้างที่ทำงานเต็มเวลาในที่ทำงานที่มีคนงาน 30 คนขึ้นไป ต่อมาได้ขยายไปถึงสถานที่ทำงานที่มีคนงาน 5 คนขึ้นไป และขยายไปครอบคลุมคนงานทั้งหมด ทั้งผู้ทำงานบางเวลาและคนทำงานชั่วคราว

เมื่อกลางปี 2546 กระทรวงแรงงานเกาหลีใต้ได้กำหนดประเภทของแรงงานต่างชาติที่สามารถยื่นขอใบอนุญาตทำงานได้ ดังนี้ 1) ผู้ที่ทำงานอยู่ในเกาหลีใต้ไม่เกิน 3 ปี ซึ่งมีประมาณ 162,000 คน จะได้รับใบอนุญาตให้ทำงานต่อได้อีก 2 ปี โดยไม่ต้องเดินทางออกจากเกาหลีใต้ และ 2) ผู้ที่ทำงานอยู่ในเกาหลีใต้มากกว่า 3 ปี แต่ไม่ถึง 4 ปี จะต้องเดินทางออกจากเกาหลีใต้ก่อน โดยทางการเกาหลีใต้จะอนุญาตให้เดินทางกลับเข้าไปทำงานในเกาหลีใต้ได้ (re-entry permit) ภายในเวลา 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่เดินทางออกจากเกาหลีใต้ หากมีสัญญาจ้างกับนายจ้างเกาหลีใต้ โดยทางการเกาหลีใต้จะอนุญาตให้แรงงานต่างชาติกลุ่มนี้ยังทำงานในเกาหลีใต้ต่อได้จนครบ 5 ปี (นับรวมเวลาที่เคยอยู่ในเกาหลีใต้ด้วย)

นโยบายการจ้างแรงงานต่างชาติดังกล่าวนี้ ทางเกาหลีใต้จะอนุญาตให้แรงงานต่างชาติทำงานได้เฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมการผลิต ประมง และการเกษตร สำหรับในสาขา ก่อสร้างและการบริการจะอนุญาตให้เฉพาะแรงงานต่างชาติเชื้อสายเกาหลีเท่านั้น

แรงงานต่างชาติที่ทำงานในสาขาอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว จะต้องเปลี่ยนสาขาการทำงานตามที่ทางการเกาหลีใต้กำหนดก่อนจึงสามารถยื่นขอใบอนุญาตทำงานต่อได้

แรงงานต่างชาติที่กระทำความผิดตามกฎหมายเกาหลีใต้ หรือลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย (smuggling) หรือใช้วีซ่าปลอมในการเดินทางเข้าเกาหลีใต้ จะไม่สามารถยื่นใบ
อนุญาตทำงานต่อได้

กองเอเชียตะวันออก 4
กรมเอเชียตะวันออก
มีนาคม 2547

นโยบายของประธานาธิบดี Roh Moo-hyun

นาย Roh Moo-hyun ประธานาธิบดีสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) คนปัจจุบัน เข้ารับตำแหน่งเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2546 ได้เน้นนโยบายสำคัญ 2 เรื่องเป็น top policy คือ 1) นโยบายที่เน้นสันติภาพและความมั่นคงในคาบสมุทรเกาหลี และ 2) การพัฒนาให้เกาหลีใต้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Asia) โดยยึดมั่นหลักการตลาดเสรีและการตลาดที่เป็นธรรม โดยปฏิรูปภาคธุรกิจ ระบบการเงินและการจัดเก็บภาษี ลดอุปสรรคและปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ใหม่ซึ่งเกาหลีใต้จะให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ประธานาธิบดีฯ ได้เสนอ Top Ten Policy Goals หรือเป้าหมายด้านนโยบาย 10 ประการ ดังนี้:

1. สร้างกระบวนการปรองดองเกาหลีเหนือ-เกาหลีใต้เพื่อสันติภาพและความมั่นคงบนคาบสมุทรเกาหลี
2. พัฒนาให้เกาหลีใต้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ
3. สร้างระบบตลาดที่เน้นความเป็นเสรีและการค้าที่ยุติธรรมขึ้น
4. เน้นการสร้างประเทศให้มีความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
5. ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและระบบสวัสดิการที่เน้นการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน
6. สร้างความปรองดองในชาติและการเห็นคุณค่าการทำ teamwork ทางเพศ
7. ปฏิรูปการศึกษา พัฒนาความรู้ และวัฒนธรรม
8. เน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศให้มีความเท่าเทียมกัน
9. เน้นความสำคัญต่อประเทศเพื่อให้ปราศจากการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ การบริหารเน้นในรูปแบบของการให้บริการเป็นหลัก
10. ให้เห็นความสำคัญกับการปฏิรูปทางการเมือง

กองเอเชียตะวันออกเฉียง 4
กรมเอเชียตะวันออกเฉียง
มีนาคม 2547

รายชื่อคณะรัฐมนตรีปัจจุบันของสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)

1) นาย Goh Kun	นายกรัฐมนตรี
2) นาย Lee Hun-jai	รองนายกรัฐมนตรีด้านการคลังและเศรษฐกิจ
3) นาย Yoon Deok-hong	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
4) นาย Jeong Se-hyun	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการรวมประเทศ
5) นาย Ban Ki-moon.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและการค้า
6) นาง Kang Kum-sil	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
7) นาย Cho Young-kil	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
8) นาย Huh Sung-kwan	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
9) นาย Park Ho-koon	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
10) นาย Lee Chang-dong	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
11) นาย Huh Sang-man	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและป่าไม้
12) นาย Yoon Jin-shik	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์อุตสาหกรรมและพลังงาน
13) นาย Chin Dae-je	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสารสนเทศและสื่อสาร
14) นาย Kim Hwa-joong	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ
15) นาง Han Myung-sook	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อม
16) นาย Kim Dae-hwan	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
17) นาง Ji Eun-hee	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงความเสมอภาคทางเพศ
18) นาย Choi Jong-chan	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงก่อสร้างและขนส่ง

- 19) นาย Chang Seung-woo รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
และประมง
- 20) นาย Park Bong-heum รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวางแผนและ
งบประมาณ

กองเอเชียตะวันออก 4
กรมเอเชียตะวันออก
มีนาคม 2547

แนวทางในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของญี่ปุ่น

ในปี 2540 วิกฤตการณ์ค่าเงินบาทของไทยได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ญี่ปุ่นซึ่งมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มากถึง 2 ใน 3 ของภูมิภาคเอเชียก็ได้รับผลกระทบด้วย กอปรกับการที่ญี่ปุ่นยังไม่สามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีโคอิซึมิ ได้เสนอนโยบายเป็นคำขวัญว่า “หากไม่มีการปฏิรูป ก็ไม่มีการเจริญเติบโต” โดยเฉพาะการปฏิรูปและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

1. ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของรัฐบาลญี่ปุ่น

1.1 การแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ รัฐบาลญี่ปุ่นและธนาคารแห่งชาติญี่ปุ่นได้ดำเนินการมาตรการในการแก้ไขปัญหา Non-Performing Loan (NPL) หรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ด้วยการ :

- ก. จัดตั้งบรรษัทบริหารหนี้เพื่อที่อยู่อาศัย ออกกฎหมายสร้างความมั่นคงให้กับระบบการเงิน จัดตั้งทบวงกำกับดูแลทางการเงิน (ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นทบวงการบริการทางการเงิน) และจัดตั้งคณะกรรมการปรับโครงสร้างทางการเงิน
- ข. อัดฉีดเงินทุนของรัฐเข้าสู่ระบบการเงิน

1.2 การปฏิรูปนิติบุคคลพิเศษและการลดกฎระเบียบ (deregulation) เพื่อให้กลไกการตลาดเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ รัฐบาลญี่ปุ่นได้ดำเนินการยุบและแปรรูปสถาบันต่าง ๆ ของรัฐหรือนิติบุคคลพิเศษ (Specialized Agency) 17 แห่ง และแปรรูปเป็นเอกชน 45 แห่งจากทั้งหมด 118 แห่ง โดยให้บริษัทเอกชนสามารถเข้าประกอบธุรกิจที่เคยอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐ เช่น ให้บริษัทเอกชนดูแลการไปรษณีย์ แปรรูปบริษัททางหลวงญี่ปุ่น ปิดกิจการของบริษัทสินเชื่อเพื่อการเคหะของรัฐ และลดกฎระเบียบควบคุมการสื่อสารโทรคมนาคมและธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งคาดว่าจะส่งเสริมการแข่งขันและส่งผลให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

1.3 การปฏิรูปโครงสร้างทางการคลัง รัฐบาลได้กระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการออกมาตรการทางเศรษฐกิจเป็นระยะ ๆ เพื่อเพิ่มอุปสงค์ภายใน แต่ปรากฏว่ามีส่วนช่วยเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ค่อนข้างจำกัด รัฐบาลจึงได้เพิ่มมาตรการในการแก้ไขปัญหาอื่นเนื่องจากการอัดฉีดเงินทุนของรัฐเข้าสู่ระบบการเงิน อาทิ

- ทบทวนโครงการลงทุนในสาธารณูปโภคต่าง ๆ
- ปฏิรูประบบการประกันสังคม
- เปลี่ยนแปลงการจัดการงบประมาณระหว่างรัฐบาลส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น
- ปฏิรูปโครงสร้างและระบบภาษี

2. ภาพรวมสถานการณ์เศรษฐกิจญี่ปุ่นและแนวโน้ม

2.1 ภาพรวมเศรษฐกิจญี่ปุ่นในปี 2546

สถานการณ์เศรษฐกิจญี่ปุ่นในปี 2546 พุ่งฟูและกระเตื้องดีขึ้นจากปี 2545 แม้ว่าเมื่อต้นปี 2546 ปัญหาโรค SARs และสงครามอิรักจะส่งผลกระทบต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของญี่ปุ่น แต่ต่อมาเศรษฐกิจได้เริ่มปรับตัวดีขึ้น โดยเฉพาะหลังเดือน ส.ค. ญี่ปุ่นสามารถขยายการส่งออกได้มากขึ้น ทำให้บริษัทต่าง ๆ โดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่มีผลกำไรเพิ่มขึ้น ในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2546 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ที่แท้จริงของญี่ปุ่นเติบโตขึ้นร้อยละ 1.6 จากไตรมาสที่ 3 ซึ่งเป็นการเติบโตติดต่อกันเป็นไตรมาสที่ 7 และเติบโตเร็วที่สุดในรอบ 13 ปี อนึ่ง ผลสำรวจความคิดเห็นของภาคธุรกิจญี่ปุ่นในเดือน ธ.ค. 2546 ปรากฏว่า บริษัทส่วนใหญ่ทั้งภาคการผลิต ภาคบริการ และวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs) มีความเชื่อมั่นว่า ญี่ปุ่นจะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น และผู้บริหารภาคธุรกิจญี่ปุ่นได้เพิ่มการบริโภคมากขึ้น นอกจากนี้ การที่เศรษฐกิจของโลกโดยรวมปรับตัวดีขึ้น ได้ส่งผลให้ภาคการผลิตขยายตัว และกระตุ้นเพิ่มการบริโภคภายในประเทศญี่ปุ่นมากขึ้นด้วย

ในปี 2546 ญี่ปุ่นส่งออกเป็นมูลค่า 54.56 ล้านล้านเยน (ประมาณ 505 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนำเข้า 44.32 ล้านล้านเยน (ประมาณ 410 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ได้ดุลการค้า 10.24 ล้านล้านเยน (ประมาณ 94.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) การค้าระหว่างญี่ปุ่นกับคู่ค้าสำคัญ ๆ มีดังนี้ ญี่ปุ่นส่งออกไปสหรัฐรวม 13.41 ล้านล้านเยน (ประมาณ 124.16 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนำเข้า 6.82 ล้านล้านเยน (ประมาณ 63.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ได้ดุลการค้า 6.59 ล้านล้านเยน (ประมาณ 61 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ญี่ปุ่นส่งออกไปกลุ่ม EU รวม 8.34 ล้านล้านเยน (ประมาณ 77.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนำเข้ารวม 5.66 ล้านล้านเยน (ประมาณ 52.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ได้ดุลการค้า 2.68 ล้านล้านเยน (ประมาณ 24.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ญี่ปุ่นส่งออกไปจีนรวม 6.63 ล้านล้านเยน (ประมาณ 61.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนำเข้า 8.73 ล้านล้านเยน (ประมาณ 80.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ขาดดุลการค้า 2.1 ล้านล้านเยน (ประมาณ 19.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) นอกจากนี้ ญี่ปุ่นส่งออกไปไทยรวม 1.85 ล้านล้านเยน (ประมาณ 17.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนำเข้า 1.37 ล้านล้านเยน (ประมาณ 12.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ได้ดุลการค้า 0.48 ล้านล้านเยน (ประมาณ 4.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

เงินทุนสำรองระหว่างประเทศของญี่ปุ่นในปี 2546 ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 673.53 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในเดือน ธ.ค. อันเป็นการเพิ่มขึ้นติดต่อกันเป็นปีที่ 5 เนื่องจากการได้ดุลการค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในญี่ปุ่นในปี 2546 ติดลบ 2.59 ล้านล้านเยน (ประมาณ 23.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

เงินเยนได้แข็งค่าขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2546 จาก 115 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ในเดือน ก.ย. เป็น 105 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐในเดือน ธ.ค. ส่วนในเดือน มี.ค. 2547 อัตราแลกเปลี่ยนเงินเยนอยู่ที่ระดับประมาณ 108 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ จากการที่ญี่ปุ่นได้ดูแลการค้าเพิ่มมากขึ้นทำให้ค่าเงินเยนแข็งตัว รัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้ตัดสินใจแทรกแซงค่าเงินเยน เนื่องจากค่าเงินเยนที่แข็งขึ้นจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกและชะลอการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น

2.2 แนวโน้มสถานการณ์เศรษฐกิจญี่ปุ่น

แนวโน้มสถานการณ์ทางการเงินของญี่ปุ่นยังอยู่ในภาวะที่น่าวิตกเนื่องจากหนี้สาธารณะของภาครัฐยังอยู่ที่ระดับร้อยละ 160 ของ GDP เศรษฐกิจญี่ปุ่นโดยรวมยังคงค่อนข้างเปราะบาง เนื่องจากยังขาดประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร และธนาคารเอกชนยังให้การสนับสนุนบริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีการปรับตัว ซึ่งกลายเป็นตัวถ่วงบริษัทที่แข็งแกร่งกว่า นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังมีภาวะเบียบบางประการที่ยังคงเป็นอุปสรรคในการริเริ่มธุรกิจและกิจการใหม่ ๆ

การบริโภคภายในญี่ปุ่นน่าจะไม่มีผลส่งเสริมการฟื้นฟูเศรษฐกิจมากนัก เนื่องจากประชาชนยังมีกำลังซื้อต่ำ และแม้ว่าอัตราการว่างงานจะลดต่ำลงน้อยกว่า 5% เป็นครั้งแรกในรอบ 2 ปีครั้งที่ผ่านๆ มา แต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักในการเพิ่มขึ้นของแรงงานและรายได้โดยรวมของประชาชน

เป็นที่คาดว่า เศรษฐกิจญี่ปุ่นน่าจะฟื้นตัวต่อเนื่องได้ หากรัฐบาลคงนโยบายเดิม คือไม่จัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นไปตามภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น แต่เพิ่มการแปรรูปกิจการของรัฐโดยให้เอกชนเข้าดำเนินการแทนเพื่อเพิ่มแหล่งเงินทุน อันจะช่วยเสริมให้มีการแข่งขันมากขึ้น บวกกับการที่ภาวะเศรษฐกิจโลกที่กำลังฟื้นตัว เช่น ในสหรัฐฯ และเอเชีย และโดยเฉพาะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของจีนซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้เหล็กกล้า สินค้าทุนและสินค้าเครื่องจักร ชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์จากญี่ปุ่น ดังนั้น เศรษฐกิจญี่ปุ่นจึงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นในปีงบประมาณ 2547 นี้ โดยภาคเอกชนญี่ปุ่นจะฟื้นตัวได้จากการผลิตและการส่งออกที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อป้อนตลาดภายนอกประเทศ และนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นมาลงทุนในประเทศเพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัวอย่างยั่งยืนต่อไป อนึ่ง จากการประเมินของธนาคารโตเกียวมิทซูบิชิ สรุปได้ว่า การเจริญเติบโตที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (real GDP) จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 ในปีงบประมาณ 2546 และร้อยละ 2.1 ในปีงบประมาณ 2547 และคาดว่า nominal GDP จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 ในปีงบประมาณ 2546 และร้อยละ 0.0 ในปีงบประมาณ 2547

3. ปัจจัยที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัว

การที่รัฐบาลญี่ปุ่นประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ สามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นให้กระเตื้องดีขึ้น อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลัก 3 ประการ ดังนี้

3.1 การปฏิรูปโครงสร้างภาษี รัฐบาลญี่ปุ่นได้ดำเนินมาตรการเกี่ยวกับภาษีที่ช่วยส่งเสริมและกระตุ้นเศรษฐกิจญี่ปุ่น ดังนี้

- การให้เครดิตภาษี (tax credit) ซึ่งอนุญาตให้บริษัทเอกชนสามารถหักเงินค่าภาษี ส่วนหนึ่งจากค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อการวิจัย การให้เครดิตภาษีดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการลงทุนเพิ่มมากขึ้น โดยญี่ปุ่นได้เริ่มมาตรการนี้ในปีงบประมาณ 2546 ซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้หักเงินภาษีได้ในอัตราร้อยละ 10-12 ของเงินที่ใช้ในการลงทุนเพื่อวิจัย

- การยกเว้นภาษี (tax break) เพื่อการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักลงทุน และชาวญี่ปุ่นพัฒนานิสัยที่จะนำเงินที่ออมไว้ในธนาคารไปใช้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น

3.2 วัฏจักรทางธรรมชาติของเศรษฐกิจ รัฐบาลญี่ปุ่นและธนาคารแห่งชาติได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาน PL ด้วยการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ เพื่อบริหารจัดการหนี้ NPL และผลักดันการชำระหนี้ รวมทั้งการอัดฉีดเงินทุนของรัฐเข้าสู่ระบบการเงิน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บริษัทเอกชนสามารถตัดหนี้สินและชำระหนี้ได้เร็วขึ้นอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ เมื่อปี 2539 หนี้ภาคเอกชนของญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 125 ของ GDP โดยบริษัทญี่ปุ่นต่าง ๆ ได้ชำระหนี้ไปแล้วถึง 190 ล้านล้านเยน (1.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ) โดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ได้ตัดรายจ่ายและชำระหนี้เป็นจำนวนมาก และเริ่มมีผลกำไรดีขึ้น และนำผลกำไรที่เพิ่มขึ้นไปลงทุนในธุรกิจเฉพาะสาขา (Business Fixed Investment) ต่าง ๆ อาทิ การผลิต การเงิน และการประกันภัย

3.3 นโยบายผ่อนคลายทางการเงินของธนาคารแห่งชาติญี่ปุ่น ธนาคารแห่งชาติญี่ปุ่นยังคงอัดฉีดเงินทุนเข้าไปในระบบเศรษฐกิจญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่องด้วยการตั้งเป้าเงินสำรองคงคลังไว้ที่ 10-15 ล้านล้านเยน (80-120 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และซื้อพันธบัตรรัฐบาลมูลค่า 1 ล้านล้านเยนทุกเดือน เงินทุนที่อัดฉีดเข้าระบบนี้จะเพิ่มความสามารถของธนาคารในการให้กู้มากขึ้นและช่วยลดค่าเงินเยนให้ต่ำลง อันเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของญี่ปุ่นในการส่งออกและแข่งขันในตลาดโลก นอกจากนี้ การมีเงินทุนหมุนเวียนในระบบอย่างสม่ำเสมอจะช่วยบรรเทาความวิตกกังวลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของระบบการเงิน และช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะฟื้นตัวดีขึ้นได้ต่อไป

กระทรวงการต่างประเทศ

กรมเอเชียตะวันออก

กองเอเชียตะวันออก 3

22 มีนาคม 2547

นโยบายในการบริหารประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคมและแรงงานของญี่ปุ่น

1. นโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคม

รัฐบาลญี่ปุ่นภายใต้การนำของนายจุนอิจิโร โคอิชิมี มีนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่ซบเซามานานกว่า 10 ปี หลังจากที่เศรษฐกิจฟองสบู่ของญี่ปุ่นแตกในปี 2534 ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายเน้นส่งเสริมการฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยการปรับปรุงและปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ รวมทั้งการแก้ปัญหาหนี้เสียซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นดำเนินไปอย่างล่าช้า รัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศนโยบายพื้นฐานในการจัดการและปฏิรูปโครงสร้างและงบประมาณของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ (Three Declarations) และการปฏิรูปใน 7 สาขา ดังนี้

ก. เป้าหมายสำคัญ 3 ประการ

- 1) การกระตุ้นฟื้นฟูเศรษฐกิจ ด้วยการปฏิรูปกฎระเบียบของภาครัฐเพื่อส่งเสริมอุปสงค์ของภาคเอกชน อาทิ การปฏิรูปภาษี
- 2) การส่งเสริมความมั่นคงของประชาชน โดยการพัฒนาระบบความมั่นคงทางสังคม อาทิ การพัฒนาระบบประกันสังคมของผู้สูงอายุ
- 3) การควบคุมงบประมาณของรัฐบาล เพื่อชนรุ่นต่อไป อาทิ การปฏิรูปงบประมาณของรัฐบาลและรัฐบาลท้องถิ่นและการปฏิรูปการจัดตั้งงบประมาณ

ข. การปฏิรูปใน 7 สาขา

- 1) เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายสำคัญ 3 ประการดังกล่าว รัฐบาลจะดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิรูปกฎระเบียบและการจัดตั้งโครงสร้างพิเศษ โดยส่งเสริมให้มีเขตที่ให้บริการการแพทย์ ปรีกษาสุขภาพและดูแลเด็ก การส่งเสริมโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ และเพิ่มการจ้างงาน
- 2) การกระตุ้นการไหลเวียนของเงินทุน และการฟื้นฟูการเงินและอุตสาหกรรม โดยการอำนวยความสะดวกให้เกิดการลงทุนในทรัพย์สินทางการเงิน การส่งเสริมธุรกิจและการสนับสนุนการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ทางการเงิน
- 3) การปฏิรูประบบภาษีโดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้เกิดความมั่นคงในอนาคต
- 4) การปฏิรูประบบประกันสังคม เพื่อรับสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุในอนาคตและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เพื่อความสะดวกในการจัดระบบประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

5) ยุทธศาสตร์ในการจ้างงานและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยจะดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เยาวชน เด็ก และสตรี ทำงานโดยได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และส่งเสริมปรับปรุงการศึกษาทุกระดับ

6) การปฏิรูประบบกลางและรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อให้รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจเป็นของตนเองและสามารถตัดสินใจพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้

7) การปฏิรูประบบการจัดตั้งงบประมาณ โดยการปรับปรุงระบบงบประมาณให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นและมีความโปร่งใส

II. นโยบายด้านแรงงานของญี่ปุ่น

นโยบายด้านแรงงานของญี่ปุ่นมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ 1. การให้แรงงานต่าง ๆ มีความรู้สึกว่าการทำงานมีคุณค่า (worth to work) 2. การให้เกิดความพึงพอใจและยินดีใช้เวลาเพื่อการทำงาน (afford the time for work) 3. การให้มีความสะดวกสบายและสุขสงบใจในการทำงาน (feel easy and have a peace of mind in work)

เพื่อการนี้ในปี 2546 รัฐบาลญี่ปุ่นได้วางนโยบายด้านแรงงานออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ซึ่งแบ่งเป็น การให้อำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นในการจัดการด้านนโยบายแรงงาน และการพัฒนานโยบายด้านแรงงานที่สำคัญของประเทศ

1. การให้อำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นในการจัดการด้านนโยบายแรงงาน ประกอบด้วย นโยบายสำหรับการจัดตั้งกฎหมายแรงงานขั้นพื้นฐาน การให้ความสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงและการให้หลักประกันในอาชีพการทำงาน การให้ความเท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิงในการทำงาน การให้ความสำคัญกับการเก็บค่าประกันแรงงาน และการแก้ปัญหาระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในระหว่างการทำงาน เป็นต้น

2. การพัฒนานโยบายด้านแรงงานที่สำคัญของประเทศ ประกอบด้วย การให้ความสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานขั้นพื้นฐาน การให้ความสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงและการให้หลักประกันในอาชีพการทำงาน การให้ความเท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิงในการทำงาน การให้ความสำคัญกับการเก็บค่าประกันแรงงาน รวมทั้งการพัฒนาความสามารถของแรงงานและการเพิ่มพูนความสามารถของแรงงานภายในประเทศ เป็นต้น

III. นโยบายด้านการต่างประเทศ

ญี่ปุ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของศตวรรษที่ 21 และได้ตระหนักถึงความท้าทายต่าง ๆ ของโลกาภิวัตน์ ทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ การขยายตัวเพิ่มขึ้นของกำลังอำนาจทหารและการเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจจีน อันเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้ญี่ปุ่นให้ความสนใจแก่

ภูมิภาคเอเชียมากขึ้น นโยบายต่างประเทศของญี่ปุ่นในปัจจุบันตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติของญี่ปุ่น 4 ข้อ ดังนี้

1. การส่งเสริมและรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ
2. การสนับสนุนระบบการค้าเสรี (FTA) โดยจัดตั้งเครือข่ายความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลระบบองค์การการค้าโลก (WTO)
3. การปกป้องเสรีภาพ ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน
4. การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการศึกษา

ญี่ปุ่นต้องการมีบทบาทและมีส่วนร่วมในประชาคมระหว่างประเทศอย่างสร้างสรรค์ อาทิ ความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกถาวรคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ การผลักดันให้มีการเจรจาการค้ารอบใหม่ของ WTO เป็นต้น โดยยังคงให้ความสำคัญกับการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ จีน รัสเซีย เกาหลีใต้ และอาเซียน รวมทั้งไทยด้วย

กระทรวงการต่างประเทศ
กรมเอเชียตะวันออก
กรมเอเชียตะวันออก 3
17 มีนาคม 2547

คณะรัฐมนตรีของญี่ปุ่น

เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2546 นายจุนอิจิโร โคอิซึมิ นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ เพื่อบริหารประเทศ โดยมีรายชื่อรัฐมนตรีและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นายกรัฐมนตรี
 - นายจุนอิจิโร โคอิซึมิ (61 ปี)
 - หัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไปรษณีย์
2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการจัดการ กิจการภายในประเทศ ไปรษณีย์และโทรคมนาคม
 - นายทะโร อะโตะ (63 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง
3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 - นายไดไซ โนซาวะ (70 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกวุฒิสภา
 - อดีตประธานคณะกรรมการฝ่ายต่างประเทศ วุฒิสภา
4. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
 - นางโยริโกะ คาวางุจิ (62 ปี)
 - กรรมการบริษัท ชันทอริ จำกัด
 - อดีต รัฐมนตรีทบวงสิ่งแวดล้อม
5. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
 - นายซาตะคะชิ ทะนิกาชิ (58 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการความปลอดภัยแห่งชาติ

¹ชื่อ อายุ พรรคที่สังกัด ตำแหน่งในรัฐสภา และตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ๆ

6. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - นายทะเคโอะ คาวามูรา (60 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
7. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการ
 - นายจิคาระ ซาคากุจิ (69 ปี)
 - พรรคโคเม
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
8. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง
 - นายโยชิยุกิ คะเมอิ (67 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
9. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรม
 - นายโชอิชิ นาคากาวา (50 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง
10. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่ดิน โครงสร้างเศรษฐกิจและคมนาคม
 - นายโนะบุเทรุ อิชิฮารา (46 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีดูแลด้านการปรับโครงสร้างการบริหารงาน และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรม
11. รัฐมนตรีทบวงสิ่งแวดล้อม
 - นางโยริโกะ โคอิเคะ (51 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการทบวงวางแผนเศรษฐกิจ
12. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 - นายยาซุโอะ ฟุกุตะ (67 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

13. รัฐมนตรีและประธานคณะกรรมการความปลอดภัยแห่งชาติ
 - นางคิโยโกะ โอนะ (67 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกวุฒิสภา
 14. รัฐมนตรีทบวงการป้องกันประเทศ
 - นายชิเกรุ อิชิบะ (46 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง และรัฐมนตรีช่วยว่าการทบวงการป้องกันประเทศ
 15. รัฐมนตรีว่าการกิจการไอกินาวาและหมู่เกาะทางเหนือ และกำกับดูแลการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสารสนเทศ
 - นายโทชิมิตสึ โมเทกิ (47 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
 16. รัฐมนตรีกำกับดูแลการบริการด้านการเงิน เศรษฐกิจและนโยบายการคลัง
 - นายเฮโซ ทะเคนากะ (52 ปี)
 - ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยเคไอเอ
 - อดีตรัฐมนตรีกำกับดูแลนโยบายเศรษฐกิจและการคลัง และเทคโนโลยีสารสนเทศ
 17. รัฐมนตรีกำกับดูแลปฏิรูประเบียบราชการ ฟื้นฟูอุตสาหกรรม และปฏิรูปงานบริหาร
 - นายคะซึโยชิ คานะโกะ (60 ปี)
 - พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี)
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการก่อสร้าง
 18. รัฐมนตรีกำกับดูแลการจัดการภัยพิบัติ
 - นายคิอิชิ อิโนะอุเอะ (71 ปี)
 - พรรคอนุรักษนิยม
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการจัดการกิจกรรมภายในประเทศ ไปรษณีย์ และโทรคมนาคม
-

ประเทศญี่ปุ่น

การให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกหลอกไปค้าประเวณีที่ญี่ปุ่น

1. ปัญหา

มีหญิงไทยเป็นจำนวนมากลักลอบเดินทางเข้าประเทศญี่ปุ่นเพื่อทำงานในด้านบริการ โดยต้องจ่ายเงินล่วงหน้าเพื่อการเดินทางคนละประมาณ 4-5 ล้านบาท (ประมาณ 1,500,000 - 2,000,000 บาท) บางคนต้องทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างเป็นเวลา 1-2 ปี เพื่อให้หนี้ดังกล่าว ซึ่งการเดินทางเข้าญี่ปุ่น ส่วนใหญ่เดินทางด้วยการใช้หนังสือเดินทางปลอม และเดินทางผ่านทางประเทศที่สาม เช่น เกาหลีใต้ ฮ่องกง และบราซิล โดยผู้ดำเนินการเบื้องต้นเป็นขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีเครือข่ายในประเทศไทย ญี่ปุ่น และประเทศที่สาม หญิงไทยดังกล่าวเมื่อมีปัญหาหรือเมื่อไม่สามารถทนรับสภาพความยากลำบากได้ ก็จะขอความช่วยเหลือจากสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ ให้ส่งตัวกลับประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่ หญิงไทยที่สถานเอกอัครราชทูตฯ ให้ความช่วยเหลือหรือถูกจับส่งตัวกลับประเทศไทย มีภูมิลำเนาอยู่ใน ภาคเหนือ

2. การดำเนินการของสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่

สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้ประสานงานกับองค์กรเอกชนและอาสาสมัครชาวไทยในพื้นที่ เพื่อให้ความช่วยเหลือหญิงไทยที่หลบหนีออกมาจากสถานบริการและต้องการความช่วยเหลือในเรื่อง ที่พักและการส่งตัวกลับประเทศไทย รวมทั้งประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกรมตรวจคนเข้าเมืองและเจ้าหน้าที่ ตำรวจญี่ปุ่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อหาทางช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่หญิงไทยเหล่านี้ ในระหว่าง รอคำนวณการส่งตัวกลับ

3. การดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศ

กระทรวงฯ ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยเพื่ออำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองความปลอดภัยแก่หญิงไทยเดินทางถึงท่าอากาศยานกรุงเทพ โดยในเมืองต้น จะแจ้งหน่วยงานดังนี้

3.1 กองตรวจคนเข้าเมือง

3.2 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

(ส่วนการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม สำนักบริการสวัสดิการสังคม)

3.3 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

3.4 กองปราบปราม

ต่อจากนั้น จะสรุปข้อมูลภูมิหลังของหญิงไทยพร้อมเอกสารแสดงตัวและสำเนาคำร้องขอทำหนังสือเดินทาง ส่งให้หน่วยงานดังนี้

3.5 สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและ
ผู้สูงอายุ

3.6 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

3.7 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

(สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็ก)

3.8 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พล.ต.อ.อำนาจ เพชรศิริ รับผิดชอบในการปราบปราม
ขบวนการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ)

4. การแก้ปัญหา

ปัญหาเรื่องหญิงไทยไปค้าประเวณีที่ญี่ปุ่นยากที่จะแก้ไขได้ หากไม่มีความพยายาม
แก้ไขปัญหาดังกล่าวในประเทศไทยควบคู่กันไป ซึ่งในขั้นพื้นฐานจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างค่านิยมใหม่ใน
สังคมและครอบครัวไทย โดยเน้นการอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรมและจรรยา เพื่อที่การ "ตกเที่ยว" หรือขายบุตร
ตนเอง จะไม่เป็นธรรมเนียมที่เป็นที่ยอมรับได้ของพ่อแม่ในครอบครัวที่ยากจน และเพื่อที่การค้าประเวณีจะ
ไม่ใช่แนวทางชีวิตที่หญิงไทยจะพึงปรารถนา แม้จะมีความเป็นไปได้ในการหาเงินก้อนโตมาเป็นจุดหลอกล่อ
ในขณะเดียวกัน จำเป็นที่จะต้องมีการปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติอย่างครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่
รากฐานในชนบทและอำเภอ ไปจนถึงเครือข่ายการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งรายได้มหาศาล
ที่ยากที่จะปราบปรามได้หากไม่มีการประสานงานอย่างจริงจังและลึกซึ้งระหว่างหน่วยงานตำรวจและความ
มั่นคงของประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะต้องมีความหนักแน่นทางการเมืองเพื่อพร้อมที่จะฟันฝ่าอิทธิพลใน
ทุกระดับเพื่อขบขู่ผู้เป้าหมายดังกล่าว ปัจจุบันอีกประการที่สำคัญ คือการสร้างงานในชนบทเพื่อเป็นแหล่ง
จิตใจไม่ให้ชาวชนบทเกิดความสับสนหลงต่อคารมของขบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ซึ่งหลอกล่อด้วยการเสนอ
แนวทางหาเงินได้ง่าย หากมีการบรรเทาหรือแก้ไขปัญหาค้าความยากจนด้วยการสร้างงานในชนบทให้เป็น
พื้นฐานรองรับของประชาชนในพื้นที่ โอกาสที่จะมีผู้ถูกหลอกลวงว่ามีหนทางหาเงิน "ง่าย ๆ" ด้วยการถูก
หลอกไปต่างประเทศหรือไปค้าประเวณี ก็น่าจะลดลงตามไปด้วย

5. ข้อมูลเกี่ยวกับหญิงไทยตกทุกข์ได้ในประเทศญี่ปุ่น

ปัจจุบันมีหญิงไทยจำนวนมากเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว ไปทำงาน
ทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย และมีจำนวนหนึ่งที่ตั้งงานกับชาวญี่ปุ่นและพำนักอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อบุคคล
เหล่านี้ประสบปัญหา ก็จะขอให้สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ ช่วยเหลือ หรือญาติพี่น้องในประเทศ
ไทยก็จะมาร้องขอให้กงสุลฯ และดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศแจ้งสถานเอกอัครราชทูต/สถาน
กงสุลใหญ่ เพื่อช่วยเหลือ ดังมีข้อมูลการช่วยเหลือของปี 2548 ถึงปัจจุบัน ดังนี้

- ถูกหลอกลวงไปค้าประเวณี ขอให้ สอท./สภญ. ส่งตัวกลับ	95 ราย
- ถูกจับเนื่องจากอยู่เกินกำหนด/เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	144 ราย
- ติดตามหาญาติ/ขาดการติดต่อ	76 ราย
- ป่วย ขอให้ สอท./สภญ. ส่งตัวกลับ	28 ราย
- เสียชีวิต	32 ราย
	รวม 375 ราย

ในปัจจุบันการจัดส่งผู้หญิงไปขายบริการที่ญี่ปุ่นมีลักษณะการเข้าเมืองในฐานะผู้แวะผ่าน (Shore Pass) ซึ่งทางญี่ปุ่นอนุญาตให้เข้าเมืองถ้ามีหลักฐานยืนยันการเดินทางต่อ ดังนั้นจึงเป็นช่องทางการเข้าญี่ปุ่นที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย โดยไม่ต้องขึ้นเรือรับการตรวจลงตราจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยแต่อย่างใด

ล่าสุด สอท./สภญ. ได้ช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกหลอกไปค้าประเวณีและหลบหนีออกจากสถานบริการมาขอให้ช่วยส่งตัวกลับประเทศไทยจำนวนถึง 52 คน และพบว่าหญิงไทยเหล่านั้น มีอายุต่ำกว่า 20 ปี อยู่ถึง 7 คน และพบเด็กหญิงอายุเพียง 13 ปี รวมอยู่ด้วย 1 คน

กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ

10 กุมภาพันธ์ 2547

ปัญหาการคุ้มครองดูแลคนไทย/แรงงานไทยในญี่ปุ่น

1. ปัญหาคนไทย overstay และตกทุกขี้ได้ยาก

- คนไทยพำนักอาศัยในญี่ปุ่นมีประมาณ 4-5 หมื่นคน และส่วนใหญ่ (90%) เป็นผู้พำนักเกินกำหนดวีซ่า (overstay) ซึ่งอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นเป็นเวลานานตั้งแต่ 2 ปี ถึง 10 ปีขึ้นไป ทำให้ปัญหาที่มีความซับซ้อน เช่น ปัญหาการทำงาน การแต่งงาน สถานะและความเป็นอยู่ของบุตร (เด็กสัญชาติไทยเกิดในญี่ปุ่น) ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น คนไทยตกทุกขี้ได้ยากมักไม่มาติดต่อสถานทูตฯ จนกว่าปัญหาจะหนักมาก หรือแก้ไขยากแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ป่วย (ปีละประมาณ 50-70 คน) ซึ่งแนวโน้มชี้ว่ามีผู้ป่วยโรคเอดส์ และโรคทางจิตมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่ผู้ป่วยไม่มีค่ารักษาพยาบาลและค่าเดินทางกลับประเทศไทย สอท. จะประสานกับโรงพยาบาล หรือ case worker (อาสาสมัครญี่ปุ่น) ที่โรงพยาบาล และเจรจากับ รพ. สายการบิน และฝ่ายต่าง ๆ ขอยกเว้นหรือลดค่าใช้จ่ายซึ่งสูงมาก ในขณะที่เดียวกันต้องขอให้ผู้เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยรณรงค์ระดมเงินบริจาค (fund raising) เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่าย ทั้งนี้หากขอให้ญาติที่เมืองไทยนำเงินไปวางที่กระทรวงฯ เป็นค่าใช้จ่ายตามระเบียบ ก็จะไม่ทันการณ์ (หลายรายไม่สามารถติดต่อญาติหรือญาติไม่มีเงินสำหรับเป็นค่าใช้จ่าย) ในหลายกรณี ผู้ป่วยที่แพทย์ญี่ปุ่นอนุญาตให้เดินทางกลับประเทศไทยไม่ได้รับอนุญาตจากสายการบินให้ขึ้นเครื่องเนื่องจากระเบียบที่เข้มงวด ในปีนี้ สายการบิน JAL และ North West Airlines ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยอนุญาตให้ผู้ป่วยไทย (โรคเอดส์ โรคประสาท และโรคร้ายแรงอื่น ๆ อาทิ มะเร็งในตับ) ให้ขึ้นเครื่องกลับประเทศไทยเพื่อ "มนุษยธรรม" แล้ว 8 ราย ทำให้ผู้ป่วยเดินทางกลับบ้านได้ทันการณ์
- คนไทยจำนวนมากที่เข้าเมือง/พำนักในญี่ปุ่นโดยผิดกฎหมายมีความหวาดเกรงที่จะติดต่อกับ สอท. เนื่องจากเกรงจะเป็นเบาะแสให้ทางการญี่ปุ่นไปจับกุมพวกตน ซึ่งเรื่องนี้ ออท. และ จนท.กงสุลของ สอท. ได้พยายามชี้แจงให้คนไทยทราบในหลายโอกาส รวมทั้งใน นสพ. ภาษาไทยในญี่ปุ่นว่า สอท. มิได้มีหน้าที่ชี้เบาะแสหรือแจ้งให้ทางการญี่ปุ่นไปจับกุมคนไทยในทางกลับกัน ถึงแม้ สอท. มิได้สนับสนุนให้คนไทยเข้าไปพำนักในญี่ปุ่นโดยผิดกฎหมาย แต่ สอท. มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์คนไทยในเรื่องต่าง ๆ ตราบที่ยังพำนักอยู่ในประเทศญี่ปุ่น เป็นที่สังเกตว่า ภายหลังการชี้แจง คนไทยได้เกิดความมั่นใจ และได้ไปติดต่อราชการ/ขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจาก สอท. มากขึ้นเป็นอันมาก

2. ปัญหาแรงงาน

- คนไทยจำนวนมากเชื่อว่าสามารถเดินทางไปทำงานที่ญี่ปุ่นได้อย่างถูกกฎหมาย แต่โดยข้อเท็จจริง รัฐบาลญี่ปุ่นยังไม่มียุทธศาสตร์เปิดตลาดแรงงานสำหรับ "แรงงานไร้ฝีมือ" (ซึ่งเป็นตลาดของแรงงานไทยส่วนใหญ่) ทางญี่ปุ่นอนุญาตเพียงแรงงานที่เป็นนักวิชาชีพบางประเภท อาทิ อาจารย์ วิศวกร แพทย์ นักบัญชี นักกฎหมาย ศิลปินนักแสดง เป็นต้น นอกจากนี้ทางการญี่ปุ่นอนุญาตให้แรงงานจากต่างประเทศเข้าไปฝึกงาน (trainee) โดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน และมีเงินเบี่ยเลี้ยง แต่มิได้เป็นการจ้างแรงงาน ความที่ไม่ตระหนักในข้อเท็จจริงดังกล่าว ทำให้แรงงานไทยหลงเชื่อข่าวลือและคำชักชวนของนายหน้า เสียเงินและทรัพย์สินเดินทางไปทำงานทำที่ญี่ปุ่น ปัญหาข้างต้นจะได้รับการบรรเทาลง หากคนไทยโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวต่างจังหวัด (ส่วนใหญ่มาจากภาคเหนือและภาค ตอ.เฉียงเหนือ) ได้รับทราบข้อเท็จจริงจากทางการอย่างถ่องแท้และทั่วถึงยิ่งขึ้น

3. ปัญหาสตรีไทยที่ไปประกอบอาชีพค้าบริการ

- ส่วนใหญ่เป็นหญิงนั่งดื่มตามร้าน snack bar จนถึงเป็นโสเภณีที่หาแขกตามสถานที่ต่าง ๆ (เรียกกันว่า "เดินชอย") คาดว่ามีจำนวนเป็นเรือนหมื่น ส่วนใหญ่เป็นการเดินทางมาโดยสมัครใจ ที่ถูกล่อลวงมามีเป็นส่วนน้อย คนไทยจำนวนมากยังมีความเชื่อว่าการไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นเป็น "การชุดทอง" แต่ในข้อเท็จจริง ผู้ที่หลบหนีทำงานอยู่ในญี่ปุ่นจำนวนมาก ประสบปัญหาและตกอยู่ในสภาพตกทุกข์ได้ยาก เพราะถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้า การทำงานในญี่ปุ่นมีความตึงเครียดทำให้แนวโน้มคนไทยเจ็บป่วยและเสียชีวิตที่ญี่ปุ่นมีสูงขึ้นตามลำดับ สอท. ได้ให้ความสำคัญกับปัญหานี้เป็นอย่างยิ่ง โดยประสานกับทางการตำรวจ และเน้นการให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว/ความปลอดภัยของผู้ตกทุกข์ได้ยากเป็นหลัก ในกรณี สอท. ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก NGOs ในญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่ม HELP กลุ่ม SAALAA (ศาลา) และกลุ่ม MsLA ซึ่งให้ที่พักพิงเพื่อการพักฟื้นในระหว่างรอกระบวนการด้าน immigration ของญี่ปุ่นในการส่งตัวกลับประเทศไทย (ใช้เวลาประมาณ 1-2 สัปดาห์) ทั้งสามกลุ่ม NGOs ที่กล่าวถึง ยังรับผู้ป่วยที่มีไข้โรคติดต่อ ไว้พักฟื้นก่อนเดินทางกลับด้วย ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาหญิงไทย

4. ปัญหาเด็กสัญชาติไทยที่เกิดในญี่ปุ่นทุกดั่ง

- ตามที่ สอท. ได้รับแจ้ง มีประมาณปีละ 10-20 ราย (สอท. ได้รับการติดต่อทั้งโดยตรงจากผู้อุปการะดูแลเด็กแทนบิดามารดา และจากหน่วยงาน/NGOs ญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก Child Guidance Center (CGC) ของ Tokyo Metropolitan ปัญหาที่พบมากคือ การพิสูจน์เพื่อยืนยันสัญชาติไทยของเด็กเป็นไปด้วยความยากลำบากและต้องใช้เวลามาก เพราะส่วนใหญ่ มารดา/บิดาทอดทิ้งเด็กไป โดยไม่ทิ้งหลักฐานแสดงสัญชาติใด ๆ ของตน และหลักฐานการเกิดของเด็กไว้ ปัจจุบัน สอท. ได้ประสานกับ CGC ในการประชาสัมพันธ์ให้มารดาเด็กไปแจ้งการเกิด เพื่อให้เด็กมีสัญชาติไทยและสามารถทำหนังสือเดินทางได้

5. ปัญหาบุคคลไร้สัญชาติที่เคยพำนักอยู่ในประเทศไทย

- ทางการญี่ปุ่นและ NGOs หลายแห่งในญี่ปุ่นพยายามผลักดันให้ สอท. ออกเอกสารเดินทางเพื่อส่งตัวกลับประเทศไทย เป็นปัญหาที่ยาวนานและยังไม่สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เคยเป็นพำนักในประเทศไทยแต่มีสถานะเป็นผู้อพยพ/ลี้ภัย หรือผู้พลัดถิ่น มิได้มีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่เป็นลูกหลานของไทยใหญ่ เยอรมอพยพ และกองพล 93 หรือ จีนฮ่อ ซึ่งพำนักอยู่ที่ประเทศไทยตั้งแต่เกิด ต่อมาได้หลบหนีออกจากประเทศไทยมาญี่ปุ่น เมื่อต้องการเดินทางกลับไทย หรือทางการญี่ปุ่นต้องการส่งกลับ สอท. ไม่สามารถออกเอกสารเดินทางให้ได้ เพราะตาม พรบ. คนเข้าเมืองของไทย และตามคำชี้แจงข้อกำหนดของกระทรวงมหาดไทย ย้ำในหลายโอกาสว่า ออกเอกสารเดินทางให้เดินทางเข้าประเทศไทยไม่ได้ เนื่องจากเมื่อบุคคลเหล่านี้เดินทางออกนอกราชอาณาจักร ได้เสียสภาพความเป็นผู้อพยพ/ลี้ภัย หรือผู้พลัดถิ่นไปแล้ว การเดินทางเข้าประเทศไทยจะต้องเป็นไปตาม พรบ. คือต้องมีหนังสือเดินทางชาติใดชาติหนึ่ง ปัจจุบัน สอท. ได้รับแจ้งกรณีเช่นนี้ 13 กรณี ขณะนี้ บางรายได้รับการปล่อยตัวและพำนักอยู่ในญี่ปุ่น แต่ยังเป็นบุคคลไร้สัญชาติ

ปัญหาแรงงานต่างด้าวในญี่ปุ่น

ปัญหาแรงงานต่างด้าวในญี่ปุ่นเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงาน และความมั่นคงภายในของญี่ปุ่นด้วย ตามรายงานของรัฐบาลญี่ปุ่น เมื่อปี 2536 ญี่ปุ่นมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวน 298,646 ราย ในจำนวนนี้มีคนไทยมากเป็นอันดับ 1 คือ ประมาณ 55,383 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ของแรงงานต่างด้าวทั้งหมด ต่อมาเมื่อปี 2545 มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในญี่ปุ่น 224,067 คน มีชาวเกาหลีเป็นแรงงานผิดกฎหมายมากที่สุด在日本 ประมาณ 55,000 คน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมา ได้แก่ ฟิลิปปินส์และจีน ตามลำดับ ส่วนไทยอยู่ในอันดับ 4 มีจำนวน 16,925 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 ของแรงงานต่างด้าวทั้งหมด และประมาณร้อยละ 70 ของจำนวนดังกล่าวคาดว่าเป็นสตรีและอยู่ในธุรกิจการค้าบริการ

เมื่อปี 2540 มีแรงงานไทยที่ถูกญี่ปุ่นส่งกลับรวม 4,483 คน (หญิง 2547 คน ชาย 1,936 คน) ปี 2542 ถูกส่งกลับรวม 3,926 คน (หญิง 2,259 คน ชาย 1,667 คน) และปี 2544 ถูกส่งกลับรวม 2,800 คน (หญิง 1,678 คน ชาย 1,122 คน) การที่ญี่ปุ่นได้ประสบภาวะเศรษฐกิจชะงักและยังไม่ฟื้นตัวดีนัก ส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นใช้จ่ายลดน้อยลง รวมทั้งในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจีนอนุญาตให้คนในประเทศเดินทางไปญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น และมาเที่ยวชาวจีนเริ่มมีอิทธิพลมากขึ้นทำให้มีชาวจีนจำนวนมากเข้าไปขายบริการในญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างมาก

กระทรวงการต่างประเทศ

กรมเอเชียตะวันออก

กรมเอเชียตะวันออกฯ 3

17 มีนาคม 2547

กำหนดการเดินทางไปศึกษาดูงานและเจรจาธุรกิจด้านแรงงาน
ของคณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร
ณ สาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างวันที่ 25 - 30 มีนาคม 2547

วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2547

เวลา 21.00 นาฬิกา

(กรุงเทพฯ - กรุงโซล)

- คณะพร้อมกันที่สนามบินดอนเมือง อาคาร 1
ผู้โดยสารระหว่างประเทศ เคาน์เตอร์ 1
เพื่อเช็คอินสัมภาระเสร็จแล้วไปคอยที่ห้อง CIP

เวลา 23.15 นาฬิกา

- คณะออกเดินทางไปสาธารณรัฐเกาหลี โดยสายการบินไทย
เที่ยวบินที่ TG. 656

วันศุกร์ที่ 26 มีนาคม 2547

เวลา 06.25 นาฬิกา

(กรุงโซล)

- คณะเดินทางถึงสนามบินอินชอน กรุงโซล
สาธารณรัฐเกาหลี

เวลา 10.00 นาฬิกา

- คณะกรรมการเข้าพบประธานคณะกรรมการ
การแรงงานของสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อสนทนา
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านแรงงาน :
ระบบแรงงาน และเยี่ยมชมการดำเนินงานของรัฐสภา

เวลา 12.00 นาฬิกา

- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.30 นาฬิกา

- คณะกรรมการเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
ของสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านแรงงาน : การพัฒนาฝีมือแรงงาน,
การประกันการว่างงานและการประกันสังคม
และเยี่ยมชมการดำเนินงานของกระทรวงแรงงาน

เวลา 14.00 นาฬิกา

- คณะกรรมการเข้าพบประธานสมาพันธ์ธุรกิจขนาดเล็ก
และขนาดกลางของสาธารณรัฐเกาหลี (KFSB)
เรื่องความร่วมมือด้านการส่งแรงงานไทยไปฝึกงานทาง
อุตสาหกรรมในสาธารณรัฐเกาหลี และเยี่ยมชม
แรงงานไทยที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี

เวลา 16.00 นาฬิกา

- ดูงานที่ Human Resources Development Service of
Korea

เวลา 18.00 นาฬิกา

- คณะกรรมการเข้าเยี่ยมชมการระแอกอัครราชทูตไทย
ประจำสาธารณรัฐเกาหลี

เวลา 19.00 นาฬิกา

- รับประทานอาหารค่ำ แล้วเข้าที่พัก
พักที่ โรงแรม SEOUL HILTON

วันเสาร์ที่ 27 มีนาคม 2547

เวลา 07.00 นาฬิกา

(กรุงโซล)

- รับประทานอาหารเช้าที่โรงแรม

เวลา 09.00 - 17.00 นาฬิกา

- คณะกรรมการเยี่ยมชมเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์
และศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนของ
สาธารณรัฐเกาหลี

เวลา 19.00 นาฬิกา

- รับประทานอาหารค่ำ แล้วกลับที่พัก
พักที่ โรงแรม SEOUL HILTON

วันอาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2547

เวลา 07.00 นาฬิกา

(กรุงโซล - โตเกียว)

- รับประทานอาหารเช้าที่โรงแรม

เวลา 09.00 นาฬิกา

- คณะกรรมการออกเดินทางไปสนามบินอินชอน

เวลา 11.30 นาฬิกา

- คณะกรรมการออกเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น โดยสายการบิน
ASIANA เที่ยวบินที่ OZ 104

เวลา 13.40 นาฬิกา

- คณะกรรมการเดินทางถึงสนามบินนาริตะ ประเทศญี่ปุ่น

เวลา 15.00 นาฬิกา

- คณะกรรมการเข้าเยี่ยมชมการระแอกอัครราชทูตไทย
ประจำประเทศญี่ปุ่น

เวลา 19.00 นาฬิกา

- รับประทานอาหารค่ำ แล้วเข้าที่พัก
พักที่ โรงแรม HILTON

วันจันทร์ที่ 29 มีนาคม 2547

เวลา 07.00 นาฬิกา

(โตเกียว)

- รับประทานอาหารเช้าที่โรงแรม

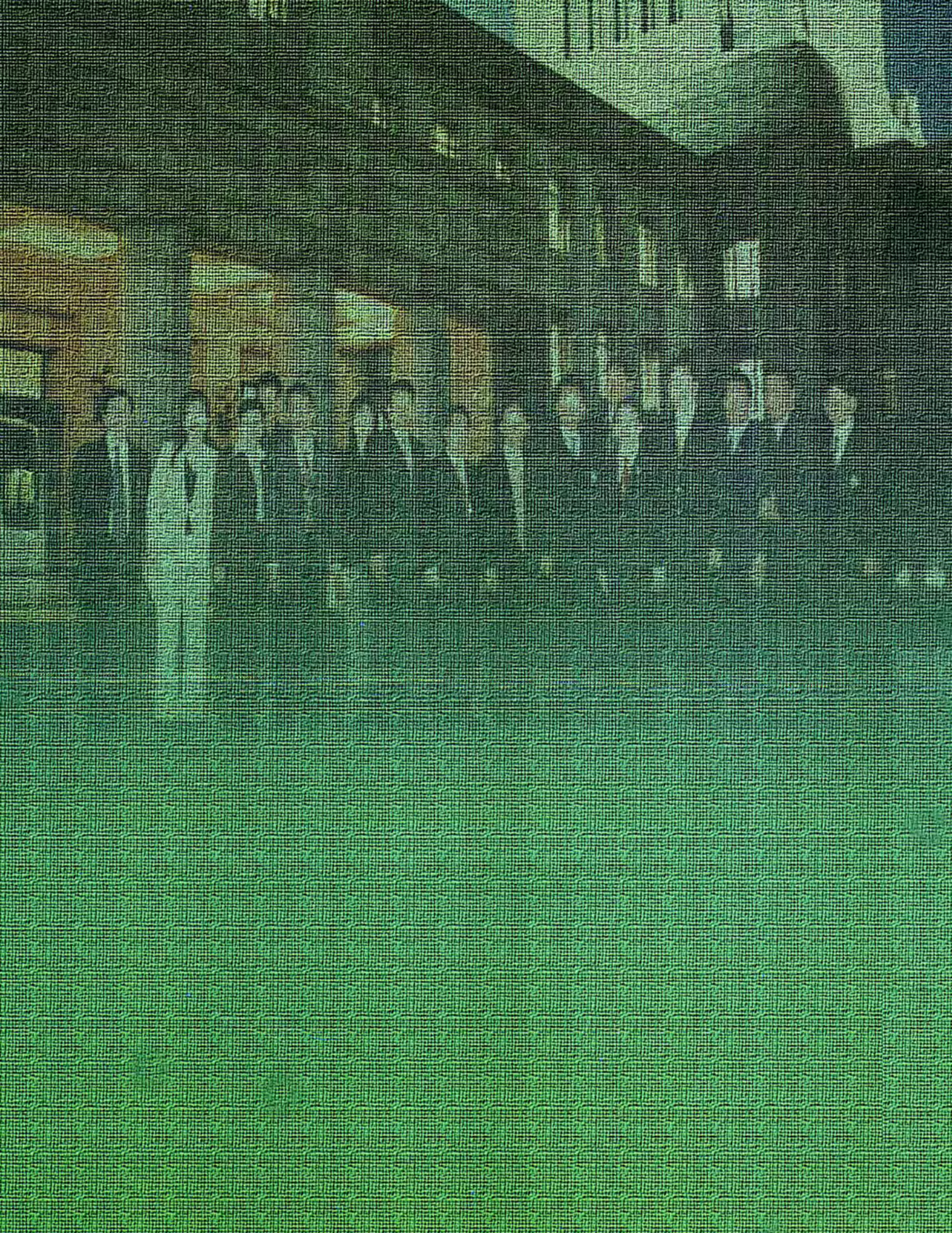
เวลา 12.00 - 14.00 นาฬิกา

- เยี่ยมการระแอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว
และเอกอัครราชทูต เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารกลางวัน
ในลักษณะ working lunch เพื่อหารือและแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านแรงงานของไทยในญี่ปุ่น
ร่วมกับที่ปรึกษาของสำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่น
และเจ้าหน้าที่ฝ่ายกงสุลของสถานเอกอัครราชทูตฯ

- เวลา 13.30 นาฬิกา - คณะกรรมการเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
ของประเทศญี่ปุ่น เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
เกี่ยวกับด้านแรงงาน : การพัฒนาฝีมือแรงงาน,
การประกันการว่างงานและการประกันสังคม และเยี่ยมชม
การดำเนินงานของกระทรวงแรงงาน
- เวลา 15.00 - 16.00 นาฬิกา - คณะกรรมการเข้าพบ IMM (ASSOCIATION FOR
INTERNATIONAL MANPOWER DEVELOPMENT;
OF MEDIUM AND SMALL ENTERPRISES JAPAN)
เกี่ยวกับการส่งแรงงานไทยไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น
และเยี่ยมชมโรงงานไทยที่ทำงานอยู่ในประเทศญี่ปุ่น
- เวลา 17.00 - 18.00 นาฬิกา - เยี่ยมคารวะนาย Seiichi Eto ประธานคณะกรรมการ
การสาธารณสุข สวัสดิการและแรงงาน สมาพันธ์ราษฎร
ญี่ปุ่น และหารือกับคณะกรรมการการสาธารณสุข
ญี่ปุ่น
- เวลา 19.00 นาฬิกา - รับประทานอาหารค่ำ แล้วเข้าที่พัก
พักที่ โรงแรม HILTON
- วันอังคารที่ 30 มีนาคม 2547** (โตเกียว - กรุงเทพฯ)
- เวลา 07.00 นาฬิกา - รับประทานอาหารเช้าที่โรงแรม
- เวลา 08.00 - 12.00 นาฬิกา - คณะกรรมการเยี่ยมชมเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์
และศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนของ
ประเทศญี่ปุ่น
- เวลา 12.00 นาฬิกา - รับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 16.55 นาฬิกา - คณะกรรมการออกเดินทางโดยสายการบินไทย
เที่ยวบินที่ TG.677
- เวลา 21.25 นาฬิกา - คณะกรรมการเดินทางถึงสนามบินดอนเมือง

รายชื่อคณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร และผู้ร่วมเดินทาง
เดินทางไปศึกษาดูงานและเจรจาธุรกิจ
ณ สาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างวันที่ 25 - 30 มีนาคม 2547

1. นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ	ประธานคณะกรรมการ
2. นายวินัย เสนเนียม	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
3. นายประจวบ อึ้งภากรณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
4. นายเกษม อุประ	เลขานุการคณะกรรมการ
5. นายทองดี มนีสสาร	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
6. นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
7. นายประชาธิปไตย คำสิงห์นอก	กรรมการ
8. นายนิพนธ์ คนขยัน	กรรมการ
9. นายไพศาล จันทวาร	กรรมการ
10. นายพงศักดิ์ เปล่งแสง	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
11. นายณัฐกร แก้วดี	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
12. นายอดิศร โพธิ์อ่าน	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
13. นายสุรพันธ์ วิเชียรชม	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
14. นางชยาทิพย์ ภาสบุตร	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการการแรงงาน
สำนักกรรมการ 3
15. นางสาวสุรรัตน์ ใจดี	เจ้าหน้าที่ธุรการ 5 สำนักกรรมการ 3
16. นางณัฐชดา กาละพัฒน์	คณะทำงานประจำคณะกรรมการ
สังกัดสำนักกรรมการ 3
17. นางปรียานุช เพียยุระ	ผู้ติดตามหมายเลข 1
18. นางทองแก้ว คำสิงห์นอก	ผู้ติดตามหมายเลข 7
19. นายสิทธิพัฒน์ ภาสบุตร	ผู้ติดตามหมายเลข 1

**ພິມພິຕີ : ສຳນັກການພິມພິ
ສຳນັກບານເລຫາຮິກສາກາຢູ່ແກນຮາຍກຸຣ**